

Norsk Fjellsportforum

NASJONAL STANDARD

**FOR INSTRUKTØRER, FØRERE
OG KURSARRANGØRER
I FJELLSPORT**

1. januar 2022
© Norsk Fjellsportforum

www.fjellsportforum.no

Det skal ikke kopieres fra denne publikasjonen uten etter tillatelse fra rettighetshaveren.
Spørsmål vedrørende publikasjonen og Norsk Fjellsportforum kan rettes til:

Norsk Fjellsportforum
Youngstorget 1
0181 OSLO

e-post: post@fjellsportforum.no

Innhold

1	Del 1: Innledning	6
1.1	Forord	6
1.2	NFs kompetansestandard.....	7
1.2.1	Bakgrunn.....	7
1.2.2	Om innholdet.....	7
1.2.3	Praktisering av Nasjonal standard	7
1.2.4	Bruk av Norsk Fjellsportforums navn og logo	8
1.2.5	Forholdet til andre standarder	9
2	Del 2: Rammer for utdanningen	10
2.1	Godkjenning av instruktører	10
2.1.1	Krav til instruktørkurs.....	10
2.1.2	Opptak til instruktørkurs	10
2.1.3	Godkjenning	11
2.1.4	Særskilt ordning for universiteter og høyskoler	12
2.2	Instruktørutdanning sportsklatring	13
2.2.1	Forhåndsgodkjenning klatreinstruktør 1 sport	13
2.2.2	Rammer for klatreinstruktør 1 sport instruktørkurs	13
2.2.3	Assistentpraksis for klatreinstruktør 1 sport.....	14
2.2.4	Godkjenning som klatreinstruktør 1 sport	14
2.2.5	Godkjenning som klatreinstruktør 2 sport	15
2.3	Instruktørutdanning fjellklatring	16
2.3.1	Forhåndsgodkjenning metodekurs klatring	16
2.3.2	Rammer for metodekurs klatring.....	16
2.3.3	Rammer for assistentpraksis for klatreinstruktør 1 lavland/høyfjell	17
2.3.4	Rammer for veilederkurs klatring lavland/høyfjell.....	18
2.3.5	Godkjenning som klatreinstruktør 1 lavland/høyfjell	19
2.3.6	Viderekvalifisering fra klatreinstruktør 1 lavland til høyfjell	20
2.3.7	Rammer for metodeseminar klatring.....	20
2.3.8	Godkjenning som klatreinstruktør 2 høyfjell.....	21
2.4	Instruktørutdanning isklatring.....	22
2.4.1	Forhåndsgodkjenning isklatreinstruktørkurs	22
2.4.2	Rammer for isklatreinstruktørkurs.....	22
2.4.3	Godkjenning som isklatreinstruktør	23
2.5	Instruktørutdanning bre	24

2.5.1	Forhåndsgodkjenning metodekurs bre	24
2.5.2	Rammer for metodekurs bre.....	24
2.5.3	Rammer for assistentpraksis for breinstruktør 1	25
2.5.4	Opptakskrav	25
2.5.5	Rammer for veilederkurs bre	26
2.5.6	Godkjenning som breinstruktør 1	26
2.5.7	Rammer for metodeseminar bre.....	27
2.5.8	Godkjenning som breinstruktør 2	28
2.6	Fjellkursleder	29
2.6.1	Godkjenning som fjellkursleder.....	29
2.6.2	Arbeidsfelt	29
2.7	Instruktørutdanning skred.....	30
2.7.1	Forhåndsgodkjenning metodekurs skred	30
2.7.2	Rammer for metodekurs skred	30
2.7.3	Rammer for assistentpraksis for skredinstruktør 1 nordisk/alpint	31
2.7.4	Rammer for veilederkurs skred	32
2.7.5	Godkjenning som skredinstruktør 1 nordisk/alpint	33
2.7.6	Viderekvalifisering fra skredinstruktør 1 nordisk til alpint.....	33
2.7.7	Rammer for metodeseminar skred	33
2.7.8	Godkjenning som skredinstruktør 2 alpint.....	34
2.8	Utdanningsstige førstehjelp for friluftsliv	36
2.8.1	Forhåndsgodkjenning metodekurs førstehjelp for friluftsliv	36
2.8.2	Rammer for metodekurs førstehjelp for friluftsliv.....	37
2.8.3	Rammer for assistentpraksis for førstehjelpsinstruktør 1.....	37
2.8.4	Rammer for NF veilederkurs førstehjelp for friluftsliv	38
2.8.5	Godkjenning som NF førstehjelpsinstruktør 1	39
2.8.6	Godkjenning som NF førstehjelpsinstruktør 2	39
2.9	Regodkjenning.....	40
2.9.1	Regodkjenning som klatreinstruktør 1 sport.....	40
2.9.2	Regodkjenning som klatreinstruktør 2 sport.....	40
2.9.3	Regodkjenning som klatreinstruktør 1 lavland/høyfjell	41
2.9.4	Regodkjenning som klatreinstruktør 2 høyfjell	42
2.9.5	Regodkjenning som isklatreinstruktør	42
2.9.6	Regodkjenning som breinstruktør 1.....	42
2.9.7	Regodkjenning som breinstruktør 2.....	43

2.9.8	Regodkjenning som fjellkursleder	44
2.9.9	Regodkjenning som skredinstruktør 1 nordisk/alpint	45
2.9.10	Regodkjenning som skredinstruktør 2 alpint	45
2.10	Regodkjenning som førstehjelpsinstruktør 1	46
2.11	Regodkjenning som førstehjelpsinstruktør 2	47
3	Del 3: Innhold i utdanningen	48
3.1	Innhold i instruktørkurs, assistentpraksis og metodeseminar klatring og isklating	48
3.1.1	Gjennomføring av instruktørkurs sportsklating	48
3.1.2	Gjennomføring av metodekurs klatring	51
3.1.3	Gjennomføring av assistentpraksis for klatreinstruktør 1 lavland/høyfjell	54
3.1.4	Gjennomføring av veilederkurs klatring	54
3.1.5	Gjennomføring av metodeseminar klatring	58
3.1.6	Gjennomføring av isklatinginstruktørkurs	59
3.2	Innhold i instruktørkurs, assistentpraksis og metodeseminar bre	62
3.2.1	Gjennomføring av metodekurs bre	62
3.2.2	Gjennomføring av assistentpraksis for breinstruktør 1	65
3.2.3	Gjennomføring av veilederkurs bre	65
3.2.4	Gjennomføring av metodeseminar bre	68
3.3	Innhold i instruktørkurs, assistentpraksis og metodeseminar skred	70
3.3.1	Gjennomføring av metodekurs skred	70
3.3.2	Gjennomføring av assistentpraksis for skredinstruktør 1 nordisk/alpint	73
3.3.3	Gjennomføring av veilederkurs skred	75
3.3.4	Gjennomføring av metodeseminar skred	79
3.4	Innhold i instruktørkurs og assistentpraksis førstehjelp for friluftsliv	81
3.4.1	Gjennomføring av metodekurs førstehjelp for friluftsliv	81
3.4.2	Gjennomføring av assistentpraksis for førstehjelpsinstruktør 1	84
3.4.3	Gjennomføring av veilederkurs førstehjelp for friluftsliv	86
3.4.4	Anbefalt litteratur	87
3.5	Felles for alle disipliner	89
3.5.1	Praksis på instruktørkurs	89
3.5.2	Instruktørseminar	90
4	Del 4: Arrangørgodkjenning	92
4.1	Godkjenning av NF-arrangører	92
4.1.1	Generelt	92
4.1.2	Arrangørens plikter	92

4.1.3	Dokumentasjon	92
4.1.4	Annullering av kurs og godkjenning	94
4.1.5	Kurs og arrangementer.....	94
4.1.6	Rapportering.....	94
4.2	Kompetansekrav ved arrangementer	95
4.2.1	Breføring.....	95
4.2.2	Ikke-kvalifiserende brekurs	95
4.2.3	Enkle klatrearrangementer	95
4.2.4	Sportsklatrekurs	95
4.2.5	Ikke-kvalifiserende klatrekurs	95
4.2.6	Isklatrekurs	96
4.2.7	Føring på klatrefjell.....	96
4.2.8	Ikke-kvalifiserende skredkurs.....	96
4.2.9	Ikke-kvalifiserende kurs i førstehjelp i fjellet	96

Del 1: Innledning

1.1 Forord

Dette er den 18. utgaven av Norsk Fjellsportforum *Nasjonal standard*, etter første utgave kom i 1994. Denne bransjenormen videreutvikles med mål om å opprettholde kvalitet og sikkerhet gjennom instruktørkompetanse og kvalifiserende kurs for arrangørmedlemmer i sitt virke i fjellet.

Den største endringen av i år er innføringen av førstehjelp som et eget fagområde i standarden. Det har over flere år vært et ønske å styrke førstehjelps kompetanse for instruktørene, men det har vært lite relevante bredt tilgjengelige kurs for førstehjelp i friluftsliv. De siste året har en bredt sammensatt arbeidsgruppe utviklet en standard for å bli førstehjelpsinstruktør i NF, med tilhørende dags- og grunnkurs. Dette vil bredde NFs relevans ut til de bredere lag i friluftsliv, med høyskoler, folkehøyskoler, og andre som tar med gjester ut i naturen.

Det er gjort presiseringer til at all assistentpraksis nå skal skje hos *NF-godkjent arrangør*, for å hegne om medlemmene og stimulere flere arrangører til å søke medlemskap i NF, samt tydeliggjort kravene til hvem som kan benytte NFs navn og logo.

Standarden har også fått ny kapittelinnledning, for lettere å finne relevant informasjon for arrangører og instruktører.

15. desember 2021

Sindre Haslene-Hox
(Styreleder 2021)

1.2 NFs kompetansestandard

1.2.1 Bakgrunn

Arbeidet med en Nasjonal standard for instruktører, førere og kursarrangører i fjellsport ble tatt opp på slutten av 1980-tallet som en av de første oppgavene for et nystiftet Norsk Fjellsportforum. På det tidspunktet hadde grunnleggende opplæring i brevandring og fjellklatring allerede over 30 års tradisjon i Norge. Tradisjonene for instruktørutdanning innen fjellsport var mindre omfattende. Instruktørene ble rekruttert via bekjente og fikk gradvis opparbeidet erfaring i rollen som formidler. Gevinsten ved en slik praksis var rekrutteringen av personer med spesiell tilknytning til kursstedet. De praktiserte lokal etikk, hadde ofte god lokalhistorisk innsikt, detaljert kjennskap til terrenget og oversikt over farbare veger under ulike værforhold i området.

Mye av det som overføres fra generasjon til generasjon, bearbeides over flere år, og elementer av det kan betegnes som "taus kunnskap". Innenfor normen om naturvennlig og sikker ferdsel har det også vært rom for individuelle forskjeller og ulik kurspraksis. Dette mangfoldet har vært en styrke for fjellsportmiljøet i Norge.

Interessen for fjellsport har økt, flere kursarrangører med ulik kompetanse har kommet til, og flere ønsker seg på kurs. Det har gitt behov for retningslinjer for virksomheten, slik at kvalitet og sikkerhet kan opprettholdes. Dette har vært det viktigste utgangspunkt for arbeidet i Norsk Fjellsportforum med en *Nasjonal standard* for instruktørkompetanse og instruktørkurs. Bakgrunnen for initiativet i 1988 om å opprette Norsk Fjellsportforum var nettopp en tro på at en samordning av virksomheten i de ulike organisasjoner som drev med instruktørutdanning, kurs- og opplæringsvirksomhet ville sikre god kvalitet på arrangementene. Dette vil gi arrangører trygghet for at deres arrangementer og instruktører kvalitetsmessig er gode nok, og det vil virke forebyggende mot ulykker.

I henhold til vedtektenes § 1 er Norsk Fjellsportforum et faglig samarbeidsforum for kursarrangører og organisasjoner engasjert i klatring, bre- og tindesport. Forumet skal fremme naturvennlig og sikker ferdsel i tråd med norske friluftstradisjoner. Arbeidet med å utvikle instruktør- og kursstandarder handler om å ta vare på det som ligger nedfelt i gode fjellsporttradisjoner i Norge, og å møte utviklingen åpent og kritisk. Siktemålet er at mangfoldet og den tause kunnskapen ikke går tapt når standarden utvikler seg.

1.2.2 Om innholdet

Norsk Fjellsportforums *Nasjonal standard* faller i fire hoveddeler. Del 1 er innledning og bakgrunn.

Del 2 beskriver krav og prosedyrer for godkjenning og regodkjenning av instruktører, samt rammer for kursene/seminarene som leder fram til godkjenning som instruktør og arbeidsfeltene for de ulike instruktørnivåene.

Del 3 inneholder detaljerte beskrivelser av innholdet i de instruktørkursene og seminarne som instruktørene må gjennom for å få godkjenning. Alle kursbeskrivelsene inneholder retningslinjer for kursenes formål, gjennomføring og innhold (temalister), samt vurdering av kandidatene.

Del 4 angir krav til arrangører og til instruktørkompetanse på fjellsportarrangementer.

1.2.3 Praktisering av Nasjonal standard

Norsk Fjellsportforums arbeid reguleres av forumets vedtekter. Styret er ansvarlig for utvikling og praktisering av Nasjonal standard, mens rådsrådet fastsetter medlemsavgiften og ellers er rådgivende overfor styret. Det praktiske arbeidet utføres av styre og sekretariat. Det er viktig å

understreke at Norsk Fjellsportforum bare har rådgivende myndighet overfor medlemsorganisasjonene. Dersom medlemsorganisasjonene ønsker å bruke Norsk Fjellsportforums navn eller logo i forbindelse med sin virksomhet, må imidlertid retningslinjene følges. Ved misbruk kan NF-styret gi muntlig eller skriftlig advarsel, eller organisasjonen vil kunne miste arrangørgodkjenningen eller ekskluderes fra Norsk Fjellsportforum.

1.2.3.1 Om kompetansestandard

Kompetansestandard angir de kompetansekravene som instruktører og ledere må tilfredsstillere for at en arrangør skal kunne bruke Norsk Fjellsportforums navn, logo og kompetansenivåer ved markedsføring av fjellsportarrangementer og/eller godkjenning av instruktører.

1.2.3.2 Begrensninger

Kompetansestandard omfatter ikke kompetanse for instruksjon og ledelse når det gjelder konkurransekltring og innekltring, skikjøring, ferdsel i grotter, juving, vannsport og luftsport i fjellet. Kompetansestandard omfatter ikke spesialkompetanse som kan være nødvendig på spesielle arrangementer eller ved standard arrangementer for spesielle grupper, f.eks. barn. I slike tilfeller må arrangøren selv vurdere krav til spesialkompetanse og sørge for at instruktørene oppfyller disse.

1.2.4 Bruk av Norsk Fjellsportforums navn og logo

Etter Norsk Fjellsportforums vedtekter §3 er bruk av Norsk Fjellsportforums navn og logo en rettighet som er forbeholdt medlemmene av Norsk Fjellsportforum i den grad de er godkjent til dette, og da i forbindelse med fjellsportarrangementer som tilfredsstillere Norsk Fjellsportforums krav.

Norsk Fjellsportforum fikk i 2007 registrert både sitt navn og sin logo som registrert varemerke hos Patentstyret. Norsk Fjellsportforums navn og logo er etter dette beskyttet gjennom Lov om beskyttelse av varemerker (Varemerkeloven), og NF har juridiske rettigheter til å bestemme hvem og hvordan navnet og logoen kan benyttes, samt muligheten til å forfølge ulovlig bruk av navn og/eller logo juridisk.

1.2.4.1 Tillatt bruk av navn og logo

Kun betalende medlemmer av NF med arrangørgodkjenning på nivå 1 eller 2 gis rettigheter til bruk av Norsk Fjellsportforums navn og logo. Navn og logo kan av disse medlemmene benyttes til

- markedsføring av medlemmet
- markedsføring av medlemmets kurs og kursvirksomhet som er innenfor NF-standardens virkeområde og medlemmets godkjenningsnivå
- omtale sine kurs som NF-godkjente og at de følger NF-standard eller NFs kursmaler når de er innenfor NF-standardens virkeområde og medlemmets godkjenningsnivå
- omtale av NF-godkjente instruktører som jobber for medlemsorganisasjonen

Instruktører med instruktørgodkjenning fra NF har ingen rettigheter til å bruke navn og/eller logo som nevnt ovenfor, da dette er en rettighet som er forbeholdt NFs arrangørmedlemmer. Det tillates allikevel jakkemerker/klistremerker med NFs navn/logo på arbeidsuniform og kursutstyr for instruktører, samt at de kan omtale seg selv som «NF-godkjente» instruktører og angi hvilket nivå de er godkjent på.

Arrangører som ikke er arrangørmedlemmer av Norsk Fjellsportforum som bruker navn og/eller logo eller henviser til NFs standarder/maler på annet vis må anses som at de bruker dette på ulovlig vis for å oppnå konkurransefortrinn som skal være forbeholdt NFs arrangørmedlemmer. Slik bruk, samt all

annen bruk av Norsk Fjellsportforums navn og logo enn den som er nevnt ovenfor som lovlig, må anses som ulovlig. Dette vil bli påtalt av NF, og om nødvendig fulgt videre opp, jfr. Varemerkelovens bestemmelser.

1.2.5 Forholdet til andre standarder

I tillegg til Nasjonal standard vil flere offentlige og internasjonale standarder m.m. berøre NF-arrangører og arrangementer i fjellsport.

Fjellsportarrangementer regnes som forbrukertjenester som omfattes av lov om produktkontroll, som pålegger arrangøren en generell plikt til aktsomhet, informasjon, kunnskap og skadeforebyggende tiltak. Lovens §3 sier blant annet: *”Den som eier eller leder virksomhet som tilbyr forbrukertjenester, eller utfører arbeid i slik virksomhet, skal vise aktsomhet og treffe rimelige tiltak for å forebygge at forbrukertjenesten medfører helseskade. Den som eier eller leder virksomhet som tilbyr forbrukertjenester, plikter også å skaffe seg slik kunnskap som er nødvendig for å kunne vurdere faren for helseskade.”*

Den europeiske standardiseringskomiteen CEN utgir tekniske industristandarder som bl.a. danner grunnlaget for CE-normeringen og for korresponderende nasjonale standarder. I Norge blir disse fastsatt av Standard Norge. I alt 15 norske standarder gjelder for ulike typer klatreutstyr.

1.2.5.1 Forholdet mellom nasjonal standard og Det internasjonale forbundet for profesjonelle tindevegledere

Det internasjonale forbundet for profesjonelle tindevegledere (UIAGM/IFMGA/IVBV), organiserer og fastsetter krav til kvalifisering av profesjonelle høgfjellsførere/tindevegledere. Denne kvalifiseringen er mer omfattende enn de kursene som inngår i NFs Nasjonal standard. Godkjenning som tindevegleder kvalifiserer for og gir rettigheter til høgfjellsføring og tindevegledningsarbeid i mer enn tjue land. I Norge er det Norske Tindevegledere (NORTIND) som representerer IFMGA og som står for kvalifisering og godkjenning av tindevegledere. Godkjente tindevegledere gis samme arbeidsfelt som fjellkursleder i Nasjonal standard, samt kvalifiserer som skredinstruktør 2. NORTIND-medlemmer under kvalifisering (MUK) med godkjente kurs for relevante arbeidsfelt og relevant praksis i hver disiplin, samt tindeveglederaspiranter, gis samme arbeidsfelt som skredinstruktør, breinstruktør og klatreinstruktør høyfjell på nivå 1, men kan i tillegg drive høgfjellsføring.

Del 2: Rammer for utdanningen

2.1 Godkjenning av instruktører

2.1.1 Krav til instruktørkurs

Når det på instruktørkurs er flere instruktører, skal én instruktør være faglig ansvarlig for kurset, og benevnes her som kursleder.

Kursleder skal etter kurset gi en rapport til arrangøren. Rapporten skal følges av kursprogram og vurderingsskjema for deltakerne. Eventuelle avvik fra kursprogrammet skal noteres. Vurderingsskjemaene skal angi om den enkelte deltakeren anbefales eller ikke. Begrunnelse for ikke anbefaling skal gis i rapporten.

Instruktørkurs skal gjennomføres i et terreng som er representativt for de områdene instruktøren kan virke i, og som gir anledning til å gjennomgå hele kursets temaliste under realistiske forhold. Kursene skal gjennomføres i henhold til kunnskaper og ferdigheter innen naturvennlig ferdsel.

Øvrige krav til kursene, og til vurdering og tilbakemelding til kandidatene under kurset, er angitt i de enkelte kursbeskrivelsene.

Instruktørkurs skal ikke flettes inn i hverandre, men arrangeres uavhengig av andre kurs. Instruktørene skal ikke veilede på ulike kurstyper samtidig. Det er likevel anledning til å trekke inn nybegynnere i gjennomføringen av veilederkurs, slik at veilederkursdeltakerne kan instruere disse og på den måten få prøve reell instruksjon. Arrangøren har da et særskilt ansvar for at nybegynnerne gis kvalitetssikret instruksjon og ikke får en dårligere opplæring selv om de veiledes av kandidater under opplæring.

2.1.2 Opptak til instruktørkurs

Vurdering av erfaring og nivå før instruktørkurs gjennomføres av en opptakskomiteé nedsatt av NF-styret, på grunnlag av skriftlige søknader levert gjennom brattkompetanse.no. Opptaket gjennomføres sentralt hos NF, uavhengig av hvilken arrangør kandidatene ønsker eller får kursplass hos. Søknadene skal dokumentere at alle kravene er oppfylt og at deltakerne har forutsetninger for å oppfylle kompetansestandardens krav etter fullført instruktørkurs. Opptakskrav til de enkelte kursene er angitt i rammebeskrivelsene for hvert enkelt kurs. Opptakskomiteéen utsteder prekvalifiseringsbevis dersom alle opptakskrav er tilfredsstilt. Prekvalifiseringsbeviset brukes til å søke om opptak på instruktørkurs direkte hos arrangør.

Opptak til instruktørkurs forutsetter at følgende er dokumentert:

- at kravene til egenerfaring, ferdigheter, praksis, tidligere kurs og eventuell godkjenning på lavere nivå er oppfylt slik de er spesifisert i kompetansestandardens,
- referanse til to personer, fortrinnsvis instruktører.

Opptakskomiteéen bør ved tvil kontakte de to referansene for en uttalelse.

Dokumentasjonen oppbevares i minst 2 år etter opptak.

Kandidater som har bestått instruktørkurs, men ønsker å delta på kurset igjen på et senere tidspunkt behøver ikke nytt prekvalifiseringsbevis for dette. Prekvalifiseringsbeviset erstattes i slike tilfeller av

dokumentasjon på det beståtte instruktørkurset. Kursarrangør kvalitetssikrer kandidaten mht. fortsatt høyt nok aktivitetsnivå før kursets start

2.1.2.1 *Opptaksskjema, vurderingsskjema og loggbok*

Norsk Fjellsportforum har utarbeidet skjema for loggføring av turerfaring og praksis (turdagbok), samt vurderingsskjemaer for instruktørkursene.

Etter instruktørkurs og praksis skal kursleder sammen med kandidaten fylle ut et vurderingsskjema som skal legges fram ved seinere søknad på andre instruktørkurs og søknader om godkjenning som instruktør. Skjemaene finnes som vedlegg til standarden og kan lastes ned på NFs nettsider.

2.1.3 Godkjenning

En instruktør kan godkjennes på et gitt nivå når det er dokumentert at kompetansekravene for dette nivået er tilfredstilt. Godkjenning forutsetter at de nødvendige anbefalinger foreligger fra kursledere på instruktørkurs og kurs som inngår i praksiskravet. Kursleders anbefaling eller ikke anbefaling kan ikke overprøves.

Godkjenning krever at følgende dokumentasjon foreligger:

- oversikt over tilfredstilte krav til opptak på instruktørkurs,
- vurderingsskjema fra aktuelle instruktørkurs og praksis,
- vurderingsskjema fra de kursene vedkommende har holdt.

Endelig godkjenning som instruktør gis av NF ved søknad gjennom brattkompetanse.no. Søknad om godkjenning skal snarest sendes inn til NF når kandidaten kan dokumentere at kompetansekravene er tilfredstilt.

Godkjenning som instruktør nivå 1 og 2 gis av fagkomité med ansvar delegert fra NF-styret.

Godkjenning som fjellkursleder gis av styret i Norsk Fjellsportforum¹.

Godkjenningen blir registrert i instruktørregisteret på brattkompetanse.no. Instruktør kan velge å ikke være synliggjort i offentlig tilgjengelige instruktørversikter.

2.1.3.1 *Opptak direkte til veilederkurs*

Personer med instruktørutdanning fra andre land, samt personer med lang og overbevisende instruktørerfaring og høy egenferdighet (vesentlig høyere enn opptakskravene til metodekurs) som av ulike grunner har havnet utenfor NFs kompetansestige kan etter søknad til NF-styret tas opp til veilederkurs uten å måtte gjennomgå metodekurs og assistentpraksis. Gjennomført og bestått veilederkurs innen skred/bre/klattring vil da gi godkjenning som instruktør på nivå 1 innen den aktuelle disiplinen.

Søknad til NF-styret skal inneholde:

- Instruktørbevis eller kursbevis fra eventuell instruktørutdanning i andre land, samt beskrivelse av instruktørkursene man har deltatt på.
- Loggbok hvor det dokumenteres egenferdighet som er vesentlig høyere enn opptakskravene til metodekurs.
- Dokumentasjon av lang og omfattende instruktørerfaring innen den relevante disiplinen.
- Referanser.

¹ Jf. §5 i styrevedtektene for NF.

2.1.4 Særskilt ordning for universiteter og høyskoler

For statlige høyskoler og universiteter som tilbyr bachelorutdanning eller høyere innen friluftsliv med fordypning innen en eller flere av NFs disipliner, kan studentene få godskrevet deler av sin utdanning som NF-kvalifiserende, dvs. som metodekurs, assistentpraksis eller veilederkurs innen en gitt disiplin. Utdanningsinstitusjonen det gjelder må være godkjent NF-arrangør på nivå 2 i den aktuelle disiplinen, og må når de søker om arrangørgodkjenning i NF dokumentere hvilke deler av sin utdanning som gir studentene den samme kvalifikasjon som metodekurset, assistentpraksisen eller veilederkurset. Studentene trenger ikke søke NF om prekvalifisering før de starter sin instruktørutdanning, men det påhviler utdanningsinstitusjonen et ansvar for at studentene har de nødvendige forutsetninger for å starte sitt utdanningsløp i NF, samt at alle deler av NFs utdanningsstige som tilbys studentene dekkes underveis i studiet. Etter endt studium må studentene sende inn sine vurderingslogger fra det som tilsvarer metodekurs, assistentpraksis og veilederkurs, samt loggbok som dokumenterer egenerfaring til NF for endelig godkjenning. Dersom noen vurderes til å ha for lite egenerfaring i sin søknad vil de få beskjed om å samle mer erfaring før endelig NF-godkjenning kan gis.

2.2 Instruktørutdanning sportsklatring

Norsk Fjellsportforums utdanningsstige innen sportsklatring er for de som ønsker å utdanne seg til instruktør innen utendørs boreboltsikret sportsklatring hvor klatrer kan fires ned til bakken fra et snuanker.

2.2.1 Forhåndsgodkjenning klatreinstruktør 1 sport

Før deltakelse på instruktørkurs skal søkeren vurderes av NF om opptakskravene oppfylles. Deltakeren må i god tid før kurs sende inn søknad gjennom brattkompetanse.no. I søknaden må søker sende inn utfylt NF-turdagbok som dokumenterer erfaring og kompetanse. Dersom søker tilfredsstillere opptakskravene utsteder NF et bevis på dette (prekvalifiseringsbevis) som søker fremlegger for NF-arrangøren som arrangerer det aktuelle instruktørkurset søker ønsker å delta på.

2.2.1.1 Krav for forhåndsgodkjenning klatreinstruktør 1 sport

- fylt 18 år ved kursets begynnelse
- gjennomført klatrekurs eller tilegnet seg tilsvarende kunnskaper på annen måte
- dokumentere minimum 2 års erfaring med å lede boreboltsikrete sportsklatreruter, fra et utvalg ulike utendørs klatrefelt
- dokumentere at man sikkert og metodisk kan lede grad 6- på blikk (onsight) på boreboltsikrete sportsklatreruter utendørs
- bør ha generell leder- eller instruksjonserfaring
- referanse til to personer, fortrinnsvis instruktører.

Presisering: "sikkert og metodisk kunne lede grad X" må forstås som å kunne lede denne graden med god margin. Det er naturlig å forvente at søkeren i så fall også har klatret enkelte ruter av høyere vanskelighetsgrad. Søknaden må dokumentere et betydelig antall ruter på eller over denne graden.

2.2.2 Rammer for klatreinstruktør 1 sport instruktørkurs

Rammer for gjennomføring av instruktørkurset presenteres her, mens kursplanen presenteres i eget kapittel.

2.2.2.1 Opptakskrav for instruktørkurset

Gyldig prekvalifiseringsbevis for klatreinstruktør 1 sport.

2.2.2.2 Krav til arrangør

Arrangøren skal ha godkjenning som NF-arrangør på nivå 2 klatring.

2.2.2.3 Krav til kursleder

En instruktør med en av disse godkjenningene kan være kursleder på instruktørkurset:

- klatreinstruktør 2 sport
- klatreinstruktør 2 høyfjell
- fjellkursleder

2.2.2.4 Krav til medinstruktør

En instruktør med en av disse godkjenningene (og eventuelt krav til praksis) kan være medinstruktør på instruktørkurset:

- klatreinstruktør 1 sport (som i tillegg har minst 15 dagers praksis som instruktør på utendørs sportsklatrekurs, hvorav minst 6 dager som kursleder)
- klatreinstruktør 2 sport
- klatreinstruktør 1 lavland (som i tillegg har minst 15 dagers praksis som instruktør på utendørs sportsklatrekurs/naturlig sikret klatrekurs, hvorav minst 6 dager som kursleder)
- klatreinstruktør 1 høyfjell (som i tillegg har minst 15 dagers praksis som instruktør på utendørs sportsklatrekurs/naturlig sikret klatrekurs, hvorav minst 6 dager som kursleder)
- klatreinstruktør 2 høyfjell
- fjellkursleder

2.2.2.5 *Krav til deltakere per instruktør*

Det skal være maksimalt 6 deltakere per instruktør (kursleder/medinstruktør).

2.2.2.6 *Varighet*

Kurs som gjennomføres for deltakere som ikke er godkjent «Klatreleder inne»: Varighet minimum 28 timer fordelt på minimum 3 dager.

Kurs som gjennomføres for deltakere som er godkjent «Klatreleder inne»: Varighet på minimum 18 timer fordelt på minimum 2 dager. Det er ikke anledning for deltakere uten «Klatreleder inne» å delta på kurs med denne varigheten for så å ta «Klatreleder inne» i etterkant.

Temalisten er den samme uavhengig av kursets varighet, men for kurs som gjennomføres for deltakere som allerede er godkjent «Klatreleder inne» bruker man mindre tid på de læringselementene som overlapper med «Klatreleder inne».

2.2.2.7 *Kursplan*

Kursplan med temaliste og innhold er beskrevet i kapittel 3.1.1 Gjennomføring av instruktørkurs sportsklatring

2.2.3 *Assistentpraksis for klatreinstruktør 1 sport*

Før endelig godkjenning skal deltakerne ha et pedagogisk erfaringsgrunnlag, og samtidig vise at de behersker veiledningssituasjonen. De skal derfor gjennomføre et praksiskurs på boreboltsikret klippe utendørs, av minimum 2 dagers varighet under veiledning. Praksisen skal gjennomføres under ledelse og tilsyn av en veileder som er godkjent til å være kursleder for sportsklatrekurs, og kursarrangøren skal ha arrangørgodkjenning fra NF. Veilederen skal gi deltakeren løpende og konkret vurdering i løpet av praksisen, og skal vurdere om vedkommende er skikket til å gis endelig godkjenning som klatreinstruktør 1 sport. Assistentpraksis må gjennomføres senest i løpet av tredje kalenderår etter gjennomført instruktørkurs sportsklatring. Dersom det kun var en instruktør som holdt instruktørkurset, må assistentpraksisen gjennomføres med en annen instruktør.

2.2.4 *Godkjenning som klatreinstruktør 1 sport*

Endelig godkjenning som klatreinstruktør 1 sport gis etter bestått instruktørkurs og gjennomført assistentpraksis med anbefaling. Utfylte skjemaer som dokumenterer bestått instruktørkurs og godkjent assistentpraksis sendes inn gjennom brattkompetanse.no.

Godkjenningen har en varighet på 5 år. Etter 5 år må instruktøren søke om regodkjenning. Kravene til regodkjenning finnes i kapittel 2.9.1.

2.2.4.1 *Arbeidsfelt*

Godkjent klatreinstruktør 1 sport kan virke som:

- instruktør på sportsklatrekurs hvor klatringen er begrenset til ruter hvor klatrer kan fires ned fra snufeste av sikrer på bakkenivå, og hvor all klatring er sikret med borebolter (faste forankringer)
- leder for organiserte klatreaktiviteter som topptauing og rappellering på sportsklatrefelt som er sikret med borebolter

Når en klatreinstruktør 1 sport har minst 9 dagers instruksjonspraksis som nevnt i kulepunktene ovenfor kan instruktøren virke som kursleder på sportsklatrekurs. Arrangøren gjør denne vurderingen.

2.2.5 Godkjenning som klatreinstruktør 2 sport

For godkjenning som klatreinstruktør 2 sport kreves at instruktøren skal ha solid erfaring fra egen aktivitet og instruksjon i klatring, samt skal være fortrolig med de tema som inngår i instruktørseminar. I tillegg kommer følgende krav til kompetanse:

- godkjent klatreinstruktør 1 sport eller klatreinstruktør 1 lavland/høyfjell
- minst 15 dagers instruktørerfaring fra sportsklatrekurs over en periode på minst to år, herav minst 6 dager som kursleder,
- praksis som medinstruktør på to instruktørkurs sportsklatring, alternativt ett metodekurs klatring, og fått godkjent praksisen fra ansvarlig kursleder på disse kursene, krav til praksisen er beskrevet i 3.5.1 Praksis på instruktørkurs
- deltatt på NF-instruktørseminar
- vedvarende egenaktivitet på klatrefjell de siste 3 år. Aktiviteten bør tilsvare mer enn 50 taulengder pr år i flere ulike områder, og bør demonstrere stabil klatring på minst grad 6 på blikk på boreboltsikret sportsklatring,
- godkjenning som klatreinstruktør 1 sport og anbefalingene fra instruktørkurspraksisen skal være gitt av minst to forskjellige kursledere. Dersom søker har fått tilbakemelding på sine anbefalinger om ferdigheter som må forbedres, skal dette dokumenteres særskilt.
- for å bli godkjent, må kandidatene godtgjøre pedagogisk innsikt og høy metodisk og sikkerhetsmessig standard, samt inneha kunnskaper og ferdigheter innen naturvennlig ferdsel.

Utfylte skjemaer som dokumenterer egenferdighet, instruktør- og kurslederpraksis, instruktørkurspraksis og deltakelse på instruktørseminar sendes inn gjennom brattkompetanse.no.

Godkjenningen har en varighet på 5 år. Etter 5 år må instruktøren søke om regodkjenning. Kravene til regodkjenning finnes i kapittel 2.9.2.

2.2.5.1 Arbeidsfelt

Godkjent klatreinstruktør 2 sport kan virke som:

- instruktør og kursleder på alle aktiviteter som klatreinstruktør 1 sport kan lede
- kursleder og instruktør på instruktørkurs sportsklatring

2.3 Instruktørutdanning fjellklatring

Norsk Fjellsportforums utdanningsstige innen fjellklatring er for de som ønsker å utdanne seg til instruktør innen utendørs naturlig sikret klatring over en eller flere taulengder, samt flertaulengders sportsklatring.

2.3.1 Forhåndsgodkjenning metodekurs klatring

Før deltakelse på metodekurs klatring skal søkeren vurderes av NF om opptakskravene oppfylles. Deltakeren må i god tid før kurs sende inn søknad gjennom brattkompetanse.no. I søknaden må søker sende inn utfylt NF-turdagbok som dokumenterer erfaring og kompetanse. Dersom søker tilfredsstiller opptakskravene utsteder NF et bevis på dette (prekvalifiseringsbevis) som søker fremlegger for NF-arrangøren som arrangerer det aktuelle instruktørkurset søker ønsker å delta på. Dersom søker kan dokumentere høvfjellserfaring på det tidspunktet søknaden sendes inn, kan søker samtidig vurderes om høvfjellskravene før veilederkurs klatring er tilfredsstilt.

2.3.1.1 Krav for forhåndsgodkjenning metodekurs klatring

- fylt 18 år ved kursets begynnelse
- gjennomført klatrekurs eller tilegnet seg tilsvarende kunnskaper på annen måte
- dokumentere minimum 2 års erfaring med å lede boreboltsikrete sportsklatreruter, fra et utvalg ulike utendørs klatrefelt
- dokumentere minimum 2 års erfaring med leding på flertaulengders ruter i ulike områder
- dokumentere at man sikkert og metodisk kan lede grad 6- på blikk (onsight) på boreboltsikrete sportsklatreruter utendørs
- dokumentere at man sikkert og metodisk kan lede grad 5 på blikk (onsight) på naturlige sikringer på ukjent klippe
- Beherske vanlige metoder for kameratredning, og dokumentere to hele dager med trening på kameratredning. Dette gjøres i søknaden dokumenteres enten ved å sende inn kursbevis fra kameratredningskurs, alternativt å dokumentere tilsvarende egentrening på kameratredning.
- bør ha generell leder- eller instruksjonserfaring
- referanse til personer, fortrinnsvis instruktører.

Presisering: "sikkert og metodisk kunne lede grad X" må forstås som å kunne lede denne graden med god margin. Det er naturlig å forvente at søkeren i så fall også har klatret enkelte ruter av høyere vanskelighetsgrad. Søknaden må dokumentere et betydelig antall ruter på eller over denne graden. "2 års erfaring" må forstås som 2 år med relativt høy egenaktivitet, med minst 50 taulengder i året på naturlige sikringer og et betydelig antall flertaulengders ruter.

2.3.2 Rammer for metodekurs klatring

Rammer for gjennomføring av instruktørkurset presenteres her, mens kursplanen presenteres i eget kapittel.

2.3.2.1 Opptakskrav for metodekurs klatring

Gyldig prekvalifiseringsbevis for metodekurs klatring.

2.3.2.2 Krav til arrangør

Arrangøren skal ha godkjenning som NF-arrangør på nivå 2 klatring.

2.3.2.3 Krav til kursleder

En instruktør med en av disse godkjenningene kan være kursleder på instruktørkurset:

- klatreinstruktør 2 høvfjell
- fjellkursleder

2.3.2.4 *Krav til medinstruktør*

En instruktør med en av disse godkjenningene (og eventuelt krav til praksis) kan være medinstruktør på instruktørkurset:

- klatreinstruktør 1 lavland (som i tillegg har minst 25 dagers praksis som instruktør på utendørs naturlig sikret klatrekurs, hvorav minst 10 dager som kursleder)
- klatreinstruktør 1 høyfjell (som i tillegg har minst 25 dagers praksis som instruktør på utendørs naturlig sikret klatrekurs, hvorav minst 10 dager som kursleder)
- klatreinstruktør 2 høyfjell
- fjellkursleder

2.3.2.5 *Krav til deltakere per instruktør*

Det skal være maksimalt 4 deltakere per instruktør (kursleder/medinstruktør).

2.3.2.6 *Varighet*

Varighet minimum 38 timer fordelt på minimum 4 dager.

2.3.2.7 *Kursplan*

Kursplan med temaliste og innhold er beskrevet i kapittel 3.1.2 Gjennomføring av metodekurs klatring

2.3.2.8 *Arbeidsfelt*

Gjennomført metodekurs gir ingen kvalifisering som klatreinstruktør, men gir anledning til å gjennomføre assistentpraksisen som er nødvendig for å bli tatt opp på veilederkurs klatring.

2.3.3 *Rammer for assistentpraksis for klatreinstruktør 1 lavland/høyfjell*

Som grunnlag for veilederkurset behøver deltakerne et pedagogisk erfaringsgrunnlag. De skal derfor ha gjennomgått en praksis som instruktørassistent før opptak til veilederkurs klatring. Mål og innhold i praksisen er beskrevet i kapittel 3.1.3 Gjennomføring av assistentpraksis for klatreinstruktør 1 lavland/høyfjell.

2.3.3.1 *Opptakskrav*

- Gjennomført metodekurs klatring.
- Dersom det er vesentlige ting kandidaten må trene på etter metodekurset, som dokumentert i vurderingsskjemaet for metodekurset, må dette være gjennomført og dokumentert i kandidatens loggbok

2.3.3.2 *Krav til arrangør*

Arrangøren skal ha godkjenning som NF-arrangør på nivå 1 klatring.

2.3.3.3 *Krav til veileder*

Praksisen skal gjennomføres under ledelse og tilsyn av en veileder som er godkjent som minimum klatreinstruktør 1 lavland.

2.3.3.4 *Rammer for praksisen*

- Skal gjennomføres på utendørs klatrefjell
- Samlet varighet på minst seks fulle dager.
- De seks dagene kan fordeles på flere kurs av kortere varighet.
- Minst fire dager av assistentpraksisen skal være fra instruksjon i naturlig sikret klatring.
- Er kandidaten allerede godkjent som klatreinstruktør 1 sport, kreves kun de fire dagene med praksis i naturlig sikret klatring.

- Assistenten skal ikke gis selvstendige instruksjonsoppgaver, men instruere sammen med og være under tilsyn og veiledning av instruktøren.
- Assistentpraksis må gjennomføres senest i løpet av tredje kalenderår etter gjennomført metodekurs klatring.

2.3.3.5 Arbeidsfelt

Gjennomført assistentpraksis gir ingen kvalifisering som klatreinstruktør, men kreves for å bli tatt opp til veilederkurs klatring.

2.3.4 Rammer for veilederkurs klatring lavland/høyfjell

Rammer for gjennomføring av instruktørkurset presenteres her, mens kursplanen presenteres i eget kapittel. Dersom kurset holdes i lavlandet, kvalifiserer det til klatreinstruktør 1 lavland. Dersom det holdes i høyfjellet, kvalifiserer det til klatreinstruktør 1 høyfjell. Det stilles tilleggskrav for opptak til sistnevnte.

2.3.4.1 Opptakskrav for veilederkurs klatring

Felles krav for veilederkurs klatring lavland og veilederkurs klatring høyfjell

- Gjennomført metodekurs klatring.
- Dokumentert assistentpraksis etter kravene i kapittel 2.3.3.

Tilleggskrav for veilederkurs klatring høyfjell

- Dokumentert minst 2 års erfaring med leding på flertaulengders ruter i høyfjellet (jf. 2.3.4.7) i ulike områder. Aktiviteten skal innbefatte en betydelig andel flertaulengders ruter på naturlige sikringer.
- Dokumentert erfaring fra alpint terreng, inkludert bre og isklating
- Gjennomført flere turer med overnatting ute, sommer og vinter

Dersom høyfjellserfaring ble godkjent av NF samtidig med forhåndsgodkjenning til metodekurs klatring trengs ingen ny vurdering før deltakelse veilederkurs klatring høyfjell. Dersom høyfjellserfaring ikke er godkjent av NF tidligere, må det søkes om godkjenning av denne gjennom brattkompetanse.no i god tid før veilederkurset.

Veilederkurs må gjennomføres senest i løpet av tredje kalenderår etter gjennomført metodekurs bre. Det forventes at kandidatene behersker teknikker og metoder gjennomgått på metodekurset før de begynner på veilederkurset.

2.3.4.2 Krav til arrangør

Arrangøren skal ha godkjenning som NF-arrangør på nivå 2 klatring.

2.3.4.3 Krav til kursleder

En instruktør med en av disse godkjenningene kan være kursleder på instruktørkurset:

- klatreinstruktør 2 høyfjell
- fjellkursleder

2.3.4.4 Krav til medinstruktør

En instruktør med en av disse godkjenningene (og eventuelt krav til praksis) kan være medinstruktør på veilederkurs klatring lavland og veilederkurs klatring høyfjell:

- klatreinstruktør 1 høyfjell (som i tillegg har minst 25 dagers praksis som instruktør på utendørs naturlig sikret klatrekurs, hvorav minst 10 dager som kursleder)
- klatreinstruktør 2 høyfjell
- fjellkursleder

En instruktør med en av disse godkjenningene (og eventuelt krav til praksis) kan være medinstruktør på veilederkurs klatring lavland:

- klatreinstruktør 1 lavland (som i tillegg har minst 25 dagers praksis som instruktør på utendørs naturlig sikret klatrekurs, hvorav minst 10 dager som kursleder)

2.3.4.5 *Krav til deltakere per instruktør*

Kurset skal ha minst 2 instruktører (kursleder/medinstruktør).

Det skal være maksimalt 4 deltakere per instruktør (kursleder/medinstruktør).

2.3.4.6 *Varighet*

Varighet minimum 38 timer fordelt på minimum 4 dager.

2.3.4.7 *Skillet mellom lavland og høyfjell*

Utdanningen til klatreinstruktør 1 lavland gir adgang for klatrere som har sitt erfaringsgrunnlag fra lavlandet til å kvalifisere seg for å instruere i lavlandet uten å måtte tilegne seg høyfjellserfaring. Instruksjon i høyfjellet og under alpine forhold forutsetter at instruktøren har en betydelig egenerfaring fra slike omgivelser og dessuten god kunnskap om de tilleggskravene som stilles. Klatrere som har tilstrekkelig egenerfaring, kan kvalifisere seg direkte for instruksjon i høyfjellet ved å ta et veilederkurs der høyfjellstema inngår.

”Høyfjell” defineres som alle klatreområder der det er nødvendig å forholde seg til alpine farer og å beherske sikker anmarsj og retur over snødekt bre og bratt snø, sikker klatring i løst fjell, improvisert rappellering, orientering i ukjent terreng, samt uværsbeskyttelse. ”Lavland” defineres som klatreområder der et taulag med lett utstyr for sommerklatring kan returnere raskt og trygt fra ethvert punkt på turen, selv ved værømslag.

2.3.4.8 *Kursplan*

Kursplan med temaliste og innhold er beskrevet i kapittel 3.1.4 Gjennomføring av veilederkurs klatring.

2.3.5 *Godkjenning som klatreinstruktør 1 lavland/høyfjell*

Endelig godkjenning som klatreinstruktør 1 lavland/høyfjell gis etter bestått veilederkurs klatring. Utfylte skjemaer som dokumenterer gjennomført metodekurs, gjennomført assistentpraksis og bestått veilederkurs klatring sendes inn gjennom brattkompetanse.no. Det kreves også deltakelse på førstehjelpskurs i løpet av siste tre år, minimum tilsvarende Norsk Førstehjelpsråds ”norsk grunnkurs i førstehjelp”.

Godkjenningen har en varighet på 5 år. Etter 5 år må instruktøren søke om regodkjenning. Kravene til regodkjenning finnes i kapittel 2.9.3.

2.3.5.1 *Arbeidsfelt*

Klatreinstruktør 1 lavland kan virke som:

instruktør på klatrekurs og kameratredningskurs i lavlandet, både sportsklatring og naturlig sikret klatring over en eller flere taulengder.

Klatreinstruktør 1 høyfjell kan virke som:

instruktør på klatrekurs og kameratredningskurs i lavlandet eller i høyfjellet, både sportsklatring og naturlig sikret klatring over en eller flere taulengder.

Arrangøren vurderer når en klatreinstruktør 1 lavland eller høyfjell har tilstrekkelig erfaring som instruktør til å virke som kursleder på klatrekurs. Minst 15 dagers instruktørpraksis er anbefalt.

2.3.6 Viderekvalifisering fra klatreinstruktør 1 lavland til høyfjell

Kandidater som tidligere er godkjent som klatreinstruktør 1 lavland kan viderekvalifisere seg til klatreinstruktør 1 høyfjell gjennom å opparbeide egen klatreefaring fra høyfjell og alpin klatring og deretter delta på og bestå veilederkurs klatring høyfjell. Kravene til klatreefaring er de samme som for opptak til veilederkurs klatring høyfjell.

2.3.7 Rammer for metodeseminar klatring

Rammer for gjennomføring av metodeseminaret presenteres her, mens kursplanen presenteres i eget kapittel.

2.3.7.1 Opptakskrav for metodeseminar klatring

Godkjent eller tidligere godkjent klatreinstruktør 1 lavland/høyfjell, klatreinstruktør 2 høyfjell eller fjellkursleder

2.3.7.2 Krav til arrangør

Arrangøren skal ha godkjenning som NF-arrangør på nivå 2 klatring.

2.3.7.3 Krav til kursleder

En instruktør med en av disse godkjenningene kan være kursleder på metodeseminaret:

- klatreinstruktør 2 høyfjell
- fjellkursleder

2.3.7.4 Krav til medinstruktør

En instruktør med en av disse godkjenningene (og eventuelt krav til praksis) kan være medinstruktør på metodeseminaret:

- klatreinstruktør 1 lavland (som i tillegg har minst 25 dagers praksis som instruktør på utendørs naturlig sikret klatrekurs, hvorav minst 10 dager som kursleder)
- klatreinstruktør 1 høyfjell (som i tillegg har minst 25 dagers praksis som instruktør på utendørs naturlig sikret klatrekurs, hvorav minst 10 dager som kursleder)
- klatreinstruktør 2 høyfjell
- fjellkursleder

2.3.7.5 Krav til deltakere per instruktør

Seminaret holdes i et klatreområde som er egnet for å gjennomgå alle aktuelle metoder.

Det skal være maksimalt 6 deltakere per instruktør (kursleder/medinstruktør).

Det skal være minst 2 instruktører (kursleder/medinstruktør).

2.3.7.6 Varighet

Varighet minimum 28 timer fordelt på minimum 3 dager.

2.3.7.7 Kursplan

Kursplan med temaliste og innhold er beskrevet i kapittel 3.1.5 Gjennomføring av metodeseminar klatring

2.3.7.8 Arbeidsfelt

Gjennomført metodeseminar gir ikke utvidet arbeidsfelt, men er nødvendig for de som ønsker kvalifisering som klatreinstruktør 2 høyfjell, samt at bestått seminar kan erstatte egenaktivitet ved regodkjenning.

2.3.8 Godkjenning som klatreinstruktør 2 høyfjell

For godkjenning som klatreinstruktør 2 høyfjell skal instruktøren ha solid erfaring fra egen aktivitet og instruksjon i klatring, skal beherske de tema som inngår i metodeseminar klatring, samt være fortrolig med de tema som inngår i instruktørseminar. I tillegg kommer følgende krav til kompetanse:

- godkjent klatreinstruktør 1 høyfjell
- minst 25 dagers instruktørerfaring fra naturlig sikret klatrekurs over en periode på minst to år, herav minst 10 dager som kursleder,
- gjennomført praksis som medinstruktør på to klatreinstruktørkurs (metodekurs og veilederkurs), hvorav metodekurset kan erstattes med to instruktørkurs sportsklatring,
- anbefaling fra kursleder på disse kursene,
- bestått metodeseminar klatring,
- deltatt på instruktørseminar,
- dokumentere vedvarende egenaktivitet på klatrefjell de siste 3 år. Aktiviteten bør tilsvare mer enn 50 taulengder pr år, og bør innbefatte en betydelig andel naturlig sikret klatring og flertaulengders ruter. Det kreves også klatring på ruter av grad 6 eller over, samt klatring i høyfjellet og klatring under vinterforhold,
- gjennomført kurs som minimum tilsvarer NF grunnkurs skred,
- de tre anbefalingene fra instruktørkurspraksisene og metodeseminar skal være fra minst to forskjellige kursledere. Dersom søker har fått tilbakemelding på sine anbefalinger om ferdigheter som må forbedres, skal dette dokumenteres særskilt.

For å bli godkjent, må kandidatene godtgjøre pedagogisk innsikt og høy metodisk og sikkerhetsmessig standard, samt inneha kunnskaper og ferdigheter innen naturvennlig ferdsel.

Utfylte skjemaer som dokumenterer egenferdighet, instruktør- og kurslederpraksis, instruktørkurspraksis, bestått metodeseminar og deltakelse på instruktørseminar sendes inn gjennom brattkompetanse.no.

Godkjenningen har en varighet på 5 år. Etter 5 år må instruktøren søke om regodkjenning. Kravene til regodkjenning finnes i kapittel 2.9.4.

2.3.8.1 Arbeidsfelt

Klatreinstruktør 2 høyfjell kan virke som kursleder og instruktør på instruktørkurs på klatrefjell i alle typer terreng.

2.4 Instruktørutdanning isklattring

Isklatreinstruktørutdanningen er en videreutdanning for godkjente klatreinstruktør 1 lavland/høyfjell som ønsker å utvide sitt arbeidsområde til også å innbefatte instruksjon i og organisering av klatring på fosseis.

2.4.1 Forhåndsgodkjenning isklatreinstruktørkurs

Før deltakelse på isklatreinstruktørkurs skal søkeren vurderes av NF om opptakskravene oppfylles. Deltakeren må i god tid før kurs sende inn søknad gjennom brattkompetanse.no. I søknaden må søker sende inn utfylt NF-turdagbok som dokumenterer erfaring og kompetanse. Dersom søker tilfredsstiller opptakskravene utsteder NF et bevis på dette (prekvalifiseringsbevis) som søker fremlegger for NF-arrangøren som arrangerer det aktuelle instruktørkurset søker ønsker å delta på.

2.4.1.1 Krav for forhåndsgodkjenning isklatreinstruktørkurs

- Godkjent klatreinstruktør 1 lavland/høyfjell.
- Minimum 2 års erfaring med klatring av flertaulengders fosseruter i forskjellige områder.
- Sikkert og metodisk kunne lede grad WI4.
- Generell erfaring fra turer i fjellet vinterstid.
- Skredkompetanse tilsvarende NF grunnkurs skred eller tilsvarende egenerfaring. Alternativt legger kandidaten fram plan for deltakelse på NF grunnkurs skred i inneværende sesong².
- referanse til to personer, fortrinnsvis instruktører.

Presisering: "2 års erfaring" må forstås som 2 år med relativt høy egenaktivitet, med minst 15 taulengder i året på is, med et betydelig antall flertaulengders ruter. Kandidaten bør ha ledet flere ruter på WI4.

2.4.2 Rammer for isklatreinstruktørkurs

Rammer for gjennomføring av instruktørkurset presenteres her, mens kursplanen presenteres i eget kapittel.

2.4.2.1 Opptakskrav for isklatreinstruktørkurs

Gyldig prekvalifiseringsbevis for isklatreinstruktørkurs.

2.4.2.2 Krav til arrangør

Arrangøren skal ha godkjenning som NF-arrangør på nivå 2 klatring.

2.4.2.3 Krav til kursleder og medinstruktør

Både kursleder og medinstruktør på isklatreinstruktørkurs må ha en av disse godkjenningene (og krav til praksis)

- klatreinstruktør 2 høyfjell som også er godkjent som isklatreinstruktør (som i tillegg har minst 8 dagers instruksjonserfaring fra isklatrekurs)
- fjellkursleder (som i tillegg har minst 8 dagers instruksjonserfaring fra isklatrekurs)

2.4.2.4 Krav til deltakere per instruktør

Det skal være maksimalt 4 deltakere per instruktør (kursleder/medinstruktør).

2.4.2.5 Varighet

Varighet minimum 38 timer fordelt på minimum 4 dager.

²I slike tilfeller skal vurderingsskjema fra isklatrekurs ikke utstedes før kandidaten har dokumentert sin deltakelse på NF grunnkurs skred til kursleder.

2.4.2.6 Kursplan

Kursplan med temaliste og innhold er beskrevet i kapittel 3.1.6 Gjennomføring av isklatreinstruktørkurs.

2.4.3 Godkjenning som isklatreinstruktør

Endelig godkjenning som isklatreinstruktør gis etter bestått isklatreinstruktørkurs. Utfylte skjemaer som dokumenterer gjennomført grunnkurs skred og bestått isklatreinstruktørkurs sendes inn gjennom brattkompetanse.no.

Godkjenningen har en varighet på 5 år. Se krav for regodkjenning i kapittel 2.9.5.

2.4.3.1 Arbeidsfelt

Isklatreinstruktør med godkjenning som klatreinstruktør 1 lavland kan virke som:

- Instruktør på isklatrekurs på entaulengdes fosser.

Isklatreinstruktør med godkjenning som klatreinstruktør 1 høyfjell kan virke som:

- Instruktør på isklatrekurs på fosser på en eller flere taulengder.

Isklatreinstruktør med godkjenning som klatreinstruktør 2 høyfjell eller høyere kan virke som:

- Instruktør på isklatrekurs på fosser på en eller flere taulengder.
- Kursleder eller medinstruktør på isklatreinstruktørkurs når kravet til praksis for dette er oppfylt.

Arrangøren vurderer når en isklatreinstruktør har tilstrekkelig erfaring som instruktør til å virke som kursleder på isklatrekurs. Minst 15 dagers instruktørpraksis, hvorav minst 5 dager på is etter bestått isklatreinstruktørkurs er anbefalt.

2.5 Instruktørutdanning bre

Norsk Fjellsportforums utdanningsstige innen bre er for de som ønsker å utdanne seg til breinstruktør, samt føring på bre.

2.5.1 Forhåndsgodkjenning metodekurs bre

Før deltakelse på metodekurs klatring skal søkeren vurderes av NF om opptakskravene oppfylles. Deltakeren må i god tid før kurs sende inn søknad gjennom brattkompetanse.no. I søknaden må søker sende inn utfylt NF-turdagbok som dokumenterer erfaring og kompetanse. Dersom søker tilfredsstillter opptakskravene utsteder NF et bevis på dette (prekvalifiseringsbevis) som søker fremlegger for NF-arrangøren som arrangerer det aktuelle instruktørkurset søker ønsker å delta på.

2.5.1.1 Krav for forhåndsgodkjenning metodekurs bre

- fylt 18 år ved kursets begynnelse
- gjennomført brekurs eller tilegnet seg tilsvarende kunnskaper på annen måte
- dokumentere at man er fjellvant, med minst to års erfaring med selvstendige breturer (minst 10 dager), og alpine turer sommer og vinter (minst 20 døgn)
- dokumentere at man har gjennomført flere turer med overnatting ute både sommer og vinter
- referanse til to personer, fortrinnsvis instruktører.

Presisering: Minst 20 døgn i alpint høyfjellsterreng og minst 10 dager i forskjellige breområder (utenom brekurset og i løpet av de siste 5 år) må dokumenteres spesifikt. Det er viktig at det blir dokumentert at erfaring fra breområder er selvstendig erfaring, der man har vært med på veivalg og sikring underveis. Erfaring fra turer som andre har ledet er av mindre interesse. Det må også dokumenteres variert erfaring med flere turer fra både snødekt bre og blåis, samt overgangen mellom disse, som en får ved å gå hele brefall.

2.5.2 Rammer for metodekurs bre

Rammer for gjennomføring av instruktørkurset presenteres her, mens kursplanen presenteres i eget kapittel.

2.5.2.1 Opptakskrav for metodekurs bre

Gyldig prekvalifiseringsbevis for metodekurs bre.

2.5.2.2 Krav til arrangør

Arrangøren skal ha godkjenning som NF-arrangør på nivå 2 bre.

2.5.2.3 Krav til kursleder

En instruktør med en av disse godkjenningene kan være kursleder på instruktørkurset:

- breinstruktør 2
- fjellkursleder

2.5.2.4 Krav til medinstruktør

En instruktør med en av disse godkjenningene (og eventuelt krav til praksis) kan være medinstruktør på instruktørkurset:

- breinstruktør 1 (som i tillegg har minst 25 dagers praksis som instruktør på brekurs, hvorav minst 10 dager som kursleder)
- breinstruktør 2
- fjellkursleder

2.5.2.5 *Krav til deltakere per instruktør*

Det skal være maksimalt 4 deltakere per instruktør (kursleder/medinstruktør).

2.5.2.6 *Varighet*

Varighet minimum 38 timer fordelt på minimum 4 dager.

2.5.2.7 *Kursplan*

Kursplan med temaliste og innhold er beskrevet i kapittel 3.2.1 Gjennomføring av metodekurs bre.

2.5.2.8 *Arbeidsfelt*

En person som har gjennomført metodekurs bre uten å ha gjennomført assistentpraksis kan

- virke som assistent sammen med godkjent breinstruktør på kurs eller føring
- føre eget taulag i umiddelbar nærhet av en breinstruktør
- instruere kursdeltakere i umiddelbar nærhet av en breinstruktør i forbindelse med gjennomføring av assistentpraksis

2.5.3 *Rammer for assistentpraksis for breinstruktør 1*

Som grunnlag for veilederkurset behøver deltakerne et pedagogisk erfaringsgrunnlag. De skal derfor ha gjennomgått en praksis som instruktørassistent før opptak til veilederkurs klatring. Mål og innhold i praksisen er beskrevet i kapittel 3.2.2 Gjennomføring av assistentpraksis for breinstruktør 1.

2.5.4 *Opptakskrav*

- Gjennomført metodekurs bre
- Dersom det er vesentlige ting kandidaten må trene på etter metodekurset, som dokumentert i vurderingsskjemaet for metodekurset, må dette være gjennomført og dokumentert i kandidatens loggbok

2.5.4.1 *Krav til arrangør*

Arrangøren skal ha godkjenning som NF-arrangør på nivå 1 bre.

2.5.4.2 *Krav til veileder*

Praksisen skal gjennomføres under ledelse og tilsyn av en veileder som er godkjent som minimum breinstruktør 1.

2.5.4.3 *Rammer for praksisen*

- Skal gjennomføres på bre
- Samlet varighet på minst 6 fulle dager for de som har gjennomført metodekurs bre
- De 6 dagene kan fordeles på flere kurs av kortere varighet
- Assistenten skal ikke gis selvstendige instruksjonsoppgaver, men instruere sammen med og være under tilsyn og veiledning av instruktøren
- Assistentpraksis må gjennomføres senest i løpet av tredje kalenderår etter gjennomført metodekurs bre

2.5.4.4 *Arbeidsfelt*

En instruktørassistent (bre) med gjennomført assistentpraksis kan:

- Selvstendig føre taulag på snø eller i blåis på faste ruter med anviste sikringer etter spesiell opplæring ved å ha gått ruta sammen med breinstruktør
- Med anbefaling fra assistentpraksis kvalifisere til opptak til veilederkurs bre

2.5.5 Rammer for veilederkurs bre

Rammer for gjennomføring av instruktørkurset presenteres her, mens kursplanen presenteres i eget kapittel.

2.5.5.1 Opptakskrav for veilederkurs bre

- Gjennomført metodekurs bre.
- Gjennomført assistentpraksis etter kravene i kapittel 2.5.3 hos NF-godkjent arrangør.

Veilederkurs må gjennomføres senest i løpet av tredje kalenderår etter gjennomført metodekurs bre. Det forventes at kandidatene behersker teknikker og metoder gjennomgått på metodekurset før de begynner på veilederkurset.

2.5.5.2 Krav til arrangør

Arrangøren skal ha godkjenning som NF-arrangør på nivå 2 bre.

2.5.5.3 Krav til kursleder

En instruktør med en av disse godkjenningene kan være kursleder på instruktørkurset:

- breinstruktør 2
- fjellkursleder

2.5.5.4 Krav til medinstruktør

En instruktør med en av disse godkjenningene (og eventuelt krav til praksis) kan være medinstruktør på veilederkurs bre:

- breinstruktør 1 (som i tillegg har minst 25 dagers praksis som instruktør på brekurs, hvorav minst 10 dager som kursleder)
- breinstruktør 2
- fjellkursleder

2.5.5.5 Krav til deltakere per instruktør

Kurset skal ha minst 2 instruktører (kursleder/medinstruktør).

Det skal være maksimalt 4 deltakere per instruktør (kursleder/medinstruktør).

2.5.5.6 Varighet

Varighet minimum 38 timer fordelt på minimum 4 dager.

2.5.5.7 Kursplan

Kursplan med temaliste og innhold er beskrevet i kapittel 3.2.3 Gjennomføring av veilederkurs bre

2.5.6 Godkjenning som breinstruktør 1

Endelig godkjenning som breinstruktør 1 lavland/høyfjell gis etter gjennomført metodekurs bre, assistentpraksis og bestått veilederkurs bre. Utfylte skjemaer som dokumenterer gjennomført metodekurs, gjennomført assistentpraksis og bestått veilederkurs bre sendes inn gjennom brattkompetanse.no. Det kreves også deltakelse på førstehjelpskurs i løpet av siste tre år, minimum tilsvarende Norsk Førstehjelpsråds "norsk grunnkurs i førstehjelp".

Godkjenningen har en varighet på 5 år. Etter 5 år må instruktøren søke om regodkjenning. Kravene til regodkjenning finnes i kapittel 2.9.6.

2.5.6.1 Arbeidsfelt

Breinstruktør 1 kan virke som:

- instruktør på brekurs
- fører for eget taulag på alle breer i Norge
- fører på turer i høyfjellet, men ikke turer som innbefatter klatring. For å føre under forhold der det kan oppstå skredfare, kreves metodekurs skred

Arrangøren vurderer når en breinstruktør 1 har tilstrekkelig erfaring som instruktør til å virke som kursleder. Minst 15 dagers instruktørpraksis er anbefalt. Breinstruktør 1 med minst 10 dagers praksis som kursleder kan være instruktør på metodekurs bre og veilederkurs bre.

2.5.7 Rammer for metodeseminar bre

Rammer for gjennomføring av metodeseminalet presenteres her, mens kursplanen presenteres i eget kapittel.

2.5.7.1 Opptakskrav for metodeseminar bre

Godkjent eller tidligere godkjent breinstruktør 1 eller fjellkursleder

2.5.7.2 Krav til arrangør

Arrangøren skal ha godkjenning som NF-arrangør på nivå 2 bre.

2.5.7.3 Krav til kursleder

En instruktør med en av disse godkjenningene kan være kursleder på metodeseminalet:

- breinstruktør 2
- fjellkursleder

2.5.7.4 Krav til medinstruktør

En instruktør med en av disse godkjenningene (og eventuelt krav til praksis) kan være medinstruktør på metodeseminalet:

- breinstruktør 1 (som i tillegg har minst 25 dagers praksis som instruktør på brekurs, hvorav minst 10 dager som kursleder)
- breinstruktør 2
- fjellkursleder

2.5.7.5 Krav til deltakere per instruktør

Seminalet holdes i et breområde som er egnet for å gjennomgå alle aktuelle metoder.

Det skal være maksimalt 6 deltakere per instruktør (kursleder/medinstruktør).

Det skal være minst 2 instruktører (kursleder/medinstruktør).

2.5.7.6 Varighet

Varighet minimum 28 timer fordelt på minimum 3 dager.

2.5.7.7 Kursplan

Kursplan med temaliste og innhold er beskrevet i kapittel 3.2.4 Gjennomføring av metodeseminar bre.

2.5.7.8 Arbeidsfelt

Gjennomført metodeseminar gir ikke utvidet arbeidsfelt, men er nødvendig for de som ønsker kvalifisering som breinstruktør 2, samt at bestått seminar kan erstatte egenaktivitet ved regodkjenning.

2.5.8 Godkjenning som breinstruktør 2

Instruktøren skal ha solid erfaring fra egen aktivitet og instruksjon på bre, skal beherske de tema som inngår i metodeseminar bre, samt være fortrolig med tema som inngår i instruktørseminar. I tillegg kommer følgende krav til kompetanse:

- godkjent breinstruktør 1,
- vært medinstruktør på to breinstruktørkurs (metodekurs og veilederkurs), og fått godkjent praksisen fra ansvarlig kursleder på disse kursene,
- vedvarende egenaktivitet på bre og i alpine områder de siste 3 år, aktiviteten på bre må tilsvare minst 10 dager i året, og skal være i forskjellige områder og under forskjellige værforhold, herunder vinterforhold, og må innbefatte Breturer på snø og på is, samt klatring på is,
- kompetanse innen sikring på fjell som kreves for å undervise i emnet på instruktørkurs bre,
- deltatt på metodeseminar bre, med anbefaling,
- deltatt på instruktørseminar,
- gjennomført kurs som minimum tilsvarer grunnkurs skred,
- de tre anbefalingene fra instruktørkurspraksisene og metodeseminar skal være fra minst to forskjellige kursledere. Dersom søker har fått tilbakemelding på sine anbefalinger om ferdigheter som må forbedres, skal dette dokumenteres særskilt.

For å bli godkjent, må kandidatene godtgjøre pedagogisk innsikt og høy metodisk og sikkerhetsmessig standard, samt inneha kunnskaper og ferdigheter innen naturvennlig ferdsel.

Utfylte skjemaer som dokumenterer egenferdighet, instruktør- og kurslederpraksis, instruktørkurspraksis, bestått metodeseminar, deltakelse på grunnkurs skred og deltakelse på instruktørseminar sendes inn gjennom brattkompetanse.no.

Godkjenningen har en varighet på 5 år. Etter 5 år må instruktøren søke om regodkjenning. Kravene til regodkjenning finnes i kapittel 2.9.7.

2.5.8.1 Arbeidsfelt

Breinstruktør 2 kan virke som kursleder og medinstruktør på alle breinstruktørkurs og alle typer grunnkurs bre.

2.6 Fjellkursleder

En fjellkursleder er generalisten som skal kunne instruere på bre, i klippeklatring og i fjellklatring under alle forhold, og skal beherske de tema som inngår i instruktørkursene i breinstruktørstigen og klatreinstruktørstigen.

2.6.1 Godkjenning som fjellkursleder

Fjellkurslederen skal tilfredsstillende følgende kompetansekrav:

- godkjent som enten klatreinstruktør 1 høyfjell eller klatreinstruktør 2 høyfjell,
- godkjent som enten breinstruktør 1 eller breinstruktør 2,
- gjennomført og bestått metodeseminar klatring,
- gjennomført og bestått metodeseminar bre,
- gjennomført NF grunnkurs skred eller tilsvarende,
- deltatt på instruktørseminar,
- vært medinstruktør på to breinstruktørkurs (metodekurs og veilederkurs), eller to klatreinstruktørkurs (metodekurs og veilederkurs), og fått godkjent praksisen fra ansvarlig kursleder på disse kursene. (Praksis på metodekurs klatring kan alternativt erstattes med praksis på to instruktørkurs sportsklatring.)
- dokumentere egenaktivitet på et nivå som tilsvarer kravene til godkjenning som breinstruktør 2,
- dokumentere egenaktivitet på et nivå som tilsvarer kravene til godkjenning som breinstruktør 2,
- dokumentere solid erfaring fra ferdsel i alpint vinterfjell.

Utfylt turdagbok, samt skjemaer som dokumenterer at alle kravene til godkjenning som fjellkursleder er oppfylt sendes inn gjennom brattkompetanse.no.

Godkjenningen har en varighet på 5 år. Etter 5 år må instruktøren søke om regodkjenning. Kravene til regodkjenning finnes i kapittel 2.9.8.

2.6.2 Arbeidsfelt

Fjellkursleder kan virke som kursleder og medinstruktør på alle instruktørkurs og -seminarer innen klatring og bre inkludert isklatreinstruktørkurs, samt kursleder og medinstruktør på alle typer grunnkurs klatring og bre inkludert isklatrekurs.

2.7 Instruktørutdanning skred

Norsk Fjellsportforums utdanningsstige innen skred er for de som ønsker å utdanne seg til skredinstruktør.

2.7.1 Forhåndsgodkjenning metodekurs skred

Før deltakelse på metodekurs skred skal søkeren vurderes av NF om opptakskravene oppfylles. Deltakeren må i god tid før kurs sende inn søknad gjennom brattkompetanse.no. I søknaden må søker sende inn utfylt NF-turdagbok som dokumenterer erfaring og kompetanse. Dersom søker tilfredsstillter opptakskravene utsteder NF et bevis på dette (prekvalifiseringsbevis) som søker fremlegger for NF-arrangøren som arrangerer det aktuelle instruktørkurset søker ønsker å delta på.

2.7.1.1 Krav for forhåndsgodkjenning metodekurs skred

- fylt 18 år ved kursets begynnelse
- dokumentert solide ferdigheter i vinterfriluftsliv; håndtering av alpine farer, ski, klær, ernæring, orientering og erfaring med ly og leir.
- dokumenterte ferdigheter i kameratredning og førstehjelp
- gjennomført NF grunnkurs eller dokumentert tilsvarende erfaring
- gjennomført NF videregående kurs eller dokumentert tilsvarende erfaring
- Dokumenterte turer på vinterføre i relevant terrengtype over flere år. Herunder minst 30 turer jevnt fordelt over de siste 3 årene. Flertallet av turene skal være i en relevant terrengklasse avhengig av om søker ønsker nordisk eller alpin godkjenning.
- Krav til ferdigheter og forståelse:
 - Krav til snødekke- og terrengforståelse (se læringsmål)
 - Krav til forståelse av menneskelig faktor (se læringsmål)
 - Krav til skiferdigheter:
 - For alpin kvalifisering: Gode nok skiferdigheter til å kunne kjøre kontrollert under alle forhold i bratte heng inntil 35 graders helling.
 - For nordisk kvalifisering: Gode egenferdigheter på fjellski i terreng inntil 30 graders helling.
- referanse til to personer, fortrinnsvis instruktører.

Deltakerne skal være vant til tankegangen rundt sikre veivalg, skredvurdering, identifisering av skredterreng, kameratredning (1-3 skredtatte) og være trent i bruk av eget S/M-utstyr. Det forutsettes at deltakerne har satt seg inn i relevant litteratur³

2.7.2 Rammer for metodekurs skred

Rammer for gjennomføring av instruktørkurset presenteres her, mens kursplanen presenteres i eget kapittel.

2.7.2.1 Opptakskrav for metodekurs skred

Gyldig prekvalifiseringsbevis for metodekurs skred.

2.7.2.2 Krav til arrangør

Arrangøren skal ha godkjenning som NF-arrangør på nivå 2 skred.

2.7.2.3 Krav til kursleder

En instruktør med en av disse godkjenningene kan være kursleder på instruktørkurset:

³ Anbefalt litteratur 09/2013 (se instruktørveileder for oppdatert liste):
Lundberg Nes, C. (2013) *Skikompis – Snøskred og trygg ferdsel*, Selja Forlag.
Tremper, B. (2008) *Staying alive in avalanche terrain*, The Mountaineers Books.

- skredinstruktør 2 alpint

2.7.2.4 *Krav til medinstruktør*

En instruktør med en av disse godkjenningene (og eventuelt krav til praksis) kan være medinstruktør på instruktørkurset:

- skredinstruktør 1 alpint (som i tillegg har minst 25 dagers praksis som instruktør på skredkurs, hvorav minst 10 dager som kursleder)
- skredinstruktør 2 alpint

2.7.2.5 *Krav til deltakere per instruktør*

Det skal være maksimalt 4 deltakere per instruktør (kursleder/medinstruktør).

2.7.2.6 *Varighet*

Varighet minimum 38 timer fordelt på minimum 4 dager.

2.7.2.7 *Kursplan*

Kursplan med temaliste og innhold er beskrevet i kapittel.

2.7.2.8 *Arbeidsfelt*

Gjennomført metodekurs gir ingen kvalifisering som skredinstruktør, men gir anledning til å gjennomføre assistentpraksisen som er nødvendig for å bli tatt opp på veilederkurs skred.

Det skal fremgå i evalueringen om instruktørassistenten kan virke som medinstruktør på dagskurs skred innenfor aktuelt arbeidsområde (nordisk/alpint):

- Instruktørassistenten kan godkjennes til å være medinstruktør på dagskurs forutsatt at arrangør har definert og klassifisert kursområdet, og at en godkjent instruktør har gjort en lokal vurdering av faregrad og gått god for turplanen.

2.7.3 *Rammer for assistentpraksis for skredinstruktør 1 nordisk/alpint*

Som grunnlag for veilederkurset behøver deltakerne et pedagogisk erfaringsgrunnlag. De skal derfor ha gjennomgått en praksis som instruktørassistent før opptak til veilederkurs skred. Mål og innhold i praksisen er beskrevet i kapittel 3.3.2 Gjennomføring av assistentpraksis for skredinstruktør 1 nordisk/alpint.

2.7.3.1 *Opptakskrav*

- Gjennomført metodekurs skred.
- Fulgt opp eventuelle anbefalinger om egenaktivitet og/eller egenutvikling før praksis.

2.7.3.2 *Krav til arrangør*

Arrangøren skal ha godkjenning som NF-arrangør på nivå 1 skred.

2.7.3.3 *Krav til veileder*

Praksisen skal gjennomføres under ledelse og tilsyn av en veileder som er godkjent som minimum skredinstruktør 1.

2.7.3.4 *Rammer for praksisen*

- Samlet varighet på minst seks fulle dager.
- De seks dagene kan fordeles på flere kurs av kortere varighet.
- Minst tre dager av assistentpraksisen skal være fra instruksjon på grunnkurs skred.

- Assistenten skal ikke gis instruksjonsoppgaver uten tilstedeværelse og veiledning av instruktør.
- Assistentpraksis må gjennomføres senest 3 år etter gjennomført metodekurs.

2.7.3.5 *Arbeidsfelt*

Gjennomført assistentpraksis gir ingen kvalifisering som skredinstruktør utover det som er gitt etter vurdering metodekurs, men kreves for å bli tatt opp til veilederkurs skred.

2.7.4 *Rammer for veilederkurs skred*

Rammer for gjennomføring av instruktørkurset presenteres her, mens kursplanen presenteres i eget kapittel.

2.7.4.1 *Opptakskrav for veilederkurs skred*

- Gjennomført metodekurs skred.
- Gjennomført assistentpraksis etter kravene i kapittel 2.7.3 hos NF-godkjent arrangør. Kandidaten skal være sett, vurdert og anbefalt av minimum to ulike fagpersoner.
- Ha fulgt opp anbefalinger fra metodekurs og assistentpraksis.
- Grunnleggende førstehjelpskunnskap kreves før godkjenning, med vekt på traume og hypotermi.

Kandidatene må beherske metoder og fagtema gjennomgått på metodekurs før de søker opptak på veilederkurs. Veilederkurset må gjennomføres senest tre år etter gjennomført metodekurs.

2.7.4.2 *Krav til arrangør*

Arrangøren skal ha godkjenning som NF-arrangør på nivå 2 skred.

2.7.4.3 *Krav til kursleder*

En instruktør med en av disse godkjenningene kan være kursleder på instruktørkurset:

- skredinstruktør 2 alpint

2.7.4.4 *Krav til medinstruktør*

En instruktør med en av disse godkjenningene (og eventuelt krav til praksis) kan være medinstruktør på instruktørkurset:

- skredinstruktør 1 alpint (som i tillegg har minst 25 dagers praksis som instruktør på skredkurs, hvorav minst 10 dager som kursleder)
- skredinstruktør 2 alpint

2.7.4.5 *Krav til deltakere per instruktør*

Kurset skal ha minst 2 instruktører (kursleder/medinstruktør).

Det skal være maksimalt 4 deltakere per instruktør (kursleder/medinstruktør).

2.7.4.6 *Varighet*

Varighet minimum 38 timer fordelt på minimum 4 dager.

2.7.4.7 *Kursplan*

Kursplan med temaliste og innhold er beskrevet i kapittel 3.3.3 Gjennomføring av veilederkurs skred.

2.7.5 Godkjenning som skredinstruktør 1 nordisk/alpint

Endelig godkjenning som skredinstruktør 1 nordisk/alpint gis etter bestått veilederkurs skred. Utfylte skjemaer som dokumenterer gjennomført metodekurs, gjennomført assistentpraksis og bestått veilederkurs skred sendes inn gjennom brattkompetanse.no. Det kreves også deltakelse på førstehjelpskurs i løpet av siste tre år, minimum tilsvarende Norsk Førstehjelpsråds "norsk grunnkurs i førstehjelp".

Godkjenningen har en varighet på 5 år. Etter 5 år må instruktøren søke om regodkjenning. Kravene til regodkjenning finnes i kapittel 2.9.9.

2.7.5.1 Arbeidsfelt

Skredinstruktør 1 alpint kan virke som:

- instruktør på alle typer dagskurs, grunnkurs og videregående kurs

Skredinstruktør 1 nordisk kan virke som:

- instruktør på nordisk dagskurs og grunnkurs.

Arrangøren vurderer når en skredinstruktør har tilstrekkelig erfaring som instruktør til å virke som kursleder på skredkurs. Minst 15 dagers instruktørpraksis er anbefalt.

2.7.6 Viderekvalifisering fra skredinstruktør 1 nordisk til alpint

Kandidater som tidligere er godkjent som skredinstruktør 1 nordisk kan viderekvalifisere seg til skredinstruktør 1 alpint gjennom å opparbeide egenerfaring tilsvarende skiferdigheter i alpint terreng, samt snødekke- og terrengforståelse slik at de tilfredsstillende opptakskravene til veilederkurs skred. Deretter må de bestå veilederkurs skred og vise at de har nådd læringsmålene for komplekst terreng.

2.7.7 Rammer for metodeseminar skred

Rammer for gjennomføring av metodeseminalet presenteres her, mens kursplanen presenteres i eget kapittel.

2.7.7.1 Opptakskrav for metodeseminar skred

- Godkjent eller tidligere godkjent skredinstruktør 1 nordisk/alpint, skredinstruktør 2 alpint eller
- Annen relevant utdanning og kompetanse.

2.7.7.2 Krav til arrangør

Arrangøren skal ha godkjenning som NF-arrangør på nivå 2 skred.

2.7.7.3 Krav til kursleder

En instruktør med en av disse godkjenningene kan være kursleder på metodeseminalet:

- skredinstruktør 2 alpint

2.7.7.4 Krav til medinstruktør

En instruktør med en av disse godkjenningene (og eventuelt krav til praksis) kan være medinstruktør på metodeseminalet:

- skredinstruktør 1 alpint (som i tillegg har minst 25 dagers praksis som instruktør på skredkurs, hvorav minst 10 dager som kursleder)

- skredinstruktør 2 alpint

2.7.7.5 *Krav til deltakere per instruktør*

Seminaret holdes i et skredrelevant område og terreng som er egnet for å gjennomgå alle aktuelle metoder.

Det skal være maksimalt 6 deltakere per instruktør (kursleder/medinstruktør).

Det skal være minst 2 instruktører (kursleder/medinstruktør).

2.7.7.6 *Varighet*

Varighet minimum 28 timer fordelt på minimum 3 dager.

2.7.7.7 *Kursplan*

Kursplan med temaliste og innhold er beskrevet i kapittel 3.3.4 Gjennomføring av metodeseminar skred

2.7.7.8 *Arbeidsfelt*

Gjennomført metodeseminar gir ikke utvidet arbeidsfelt, men er nødvendig for de som ønsker kvalifisering som skredinstruktør 2 alpint, samt at bestått seminar kan erstatte egenaktivitet ved regodkjenning.

2.7.8 *Godkjenning som skredinstruktør 2 alpint*

For godkjenning som skredinstruktør 2 alpint skal instruktøren ha solid erfaring fra egen skredrelevant aktivitet og instruksjon på skredkurs, skal beherske de tema som inngår i metodeseminar skred, samt være fortrolig med tema som inngår i instruktørseminar. I tillegg kommer følgende krav til kompetanse:

- godkjent skredinstruktør 1,
- vært medinstruktør på minst to skredinstruktørkurs (metodekurs og veilederkurs),
- anbefaling fra ansvarlig kursleder på disse kursene,
- Dokumentere vedvarende egenaktivitet i skredrelevant vinterfjell de siste 3 år. Aktiviteten må tilsvare minst 10 dager per år, og skal være i forskjellige områder og under forskjellige værforhold.
- Bestått metodeseminar skred,
- Deltatt på instruktørseminar,
- Ha kjennskap til både bre- og klatreinstruktørstigen.

De tre anbefalingene fra instruktørkurspraksisene og metodeseminar skred skal være fra minst to forskjellige kursledere. Dersom søker har fått tilbakemelding på sine anbefalinger om ferdigheter som må forbedres, skal dette dokumenteres særskilt.

For å bli godkjent, må kandidatene godtgjøre pedagogisk innsikt og høy metodisk og sikkerhetsmessig standard, samt inneha kunnskaper og ferdigheter innen naturvennlig ferdsel.

Utfylte skjemaer som dokumenterer egenferdighet, instruktør- og kurslederpraksis, instruktørkurspraksis, bestått metodeseminar og deltakelse på instruktørseminar sendes inn gjennom brattkompetanse.no.

Godkjenningen har en varighet på 5 år. Etter 5 år må instruktøren søke om regodkjenning. Kravene til regodkjenning finnes i kapittel 2.9.10.

2.7.8.1 Arbeidsfelt

Skredinstruktør 2 alpint kan virke som kursleder og instruktør på alle skredinstruktørkurs.

2.8 Utdanningsstige førstehjelp for friluftsliv

Norsk Fjellsportforums utdanningsstige innen førstehjelp for friluftsliv er for de som ønsker å utdanne seg til førstehjelpsinstruktør. Førstehjelpsinstruktør 1 er en sertifisert instruktør med fagkompetanse innen veiledning og førstehjelp for friluftsliv. Utdanningen består av tre moduler, metodekurs, assistentpraksis og veilederkurs.

Kursene i førstehjelp for friluftsliv anvender Førstehjelpstriangelet som visuell modell for å tydeliggjøre og prioritere undersøkelse og behandlingstiltak innen førstehjelp for friluftsliv. Modellen skal videre fungere som et didaktisk verktøy på alle kursnivåer.

Hovedlæringsmål for instruktøruddanningen

- Ha kunnskap om Norsk Fjellsportforum, skadeforebyggende arbeid og utøvelse av friluftsliv i Norge.
- Beherske førstehjelp for friluftsliv.
- Beherske friluftslivsdidaktikk.

2.8.1 Forhåndsgodkjenning metodekurs førstehjelp for friluftsliv

Før deltakelse på metodekurs førstehjelp skal NF vurdere om søkeren oppfyller opptakskravene. Deltakeren må i god tid før kurs sende inn søknad gjennom brattkompetanse.no. I søknaden må søkeren sende inn utfylt NF-turdagbok som dokumenterer erfaring og kompetanse. Dersom søkeren tilfredsstillter opptakskravene utsteder NF et bevis på dette (prekvalifiseringsbevis) som søker fremlegger for NF-arrangøren som arrangerer det aktuelle instruktørkurset søker ønsker å delta på.

2.8.1.1 Krav for forhåndsgodkjenning metodekurs førstehjelp for friluftsliv

Personer som søker opptak som førstehjelpsinstruktør bør ha spesiell interesse for førstehjelp, friluftsliv og undervisning. Dette må dokumenteres gjennom søknad:

- Fylt 18 år ved kursets begynnelse
- Gjennomført grunnkurs førstehjelp for friluftsliv eller inneha tilsvarende kompetanse.
- Selvstendig erfaring fra pasientbehandling innen helse, forsvar, redningstjeneste eller tilsvarende. Søker bør ha ervervet erfaring over tid.

- Solide ferdigheter i friluftsliv sommer og vinter, med minst 10 overnattinger utendørs.

2.8.2 Rammer for metodekurs førstehjelp for friluftsliv

Rammer for gjennomføring av metodekurset presenteres her, mens kursplanen presenteres i eget kapittel.

2.8.2.1 Opptakskrav for metodekurs førstehjelp for friluftsliv

Gyldig prekvalifiseringsbevis for metodekurs førstehjelp.

2.8.2.2 Krav til arrangør

Arrangøren skal ha godkjenning som NF-arrangør på nivå 2 førstehjelp.

2.8.2.3 Krav til kursleder

En instruktør med en av disse godkjenningene kan være kursleder på instruktørkurset:

- førstehjelpsinstruktør 2

2.8.2.4 Krav til medinstruktør

Medinstruktør er personer med følgende kompetanse:

Enten

- førstehjelpsinstruktør 1, som i tillegg har minimum 10 dagers praksis som instruktør på førstehjelpskurs, hvorav minst 4 dager på NF førstehjelpskurs

eller

- førstehjelpsinstruktør 2

2.8.2.5 Krav til deltakere per instruktør

Det skal være maksimalt 6 deltakere per instruktør (kursleder/medinstruktør).

2.8.2.6 Varighet

Varighet minimum 16 timer fordelt på minimum 2 dager.

2.8.2.7 Kursplan

Kursplan med læringsmål og tilhørende informasjon er beskrevet i kapittel 3.4.1 Gjennomføring av metodekurs førstehjelp for friluftsliv.

2.8.2.8 Arbeidsfelt

Gjennomført metodekurs gir ingen kvalifisering som førstehjelpsinstruktør, men gir anledning til å gjennomføre assistentpraksisen som er nødvendig for å bli tatt opp på veilederkurs førstehjelp.

2.8.3 Rammer for assistentpraksis for førstehjelpsinstruktør 1

Som grunnlag for veilederkurset behøver deltakerne et pedagogisk erfaringsgrunnlag. De skal derfor ha gjennomgått en praksis som instruktørassistent før opptak til veilederkurs førstehjelp.

2.8.3.1 Opptakskrav

- Gjennomført metodekurs førstehjelp.
- Fulgt opp eventuelle anbefalinger om egenaktivitet og/eller egenutvikling før praksis, og dokumentere dette.

2.8.3.2 *Krav til arrangør*

Arrangøren skal ha godkjenning som NF-arrangør på nivå 1 førstehjelp.

2.8.3.3 *Krav til veileder*

Praksisen skal gjennomføres under ledelse og tilsyn av en veileder som er godkjent som minimum førstehjelpsinstruktør 1.

2.8.3.4 *Rammer for praksisen*

- Delta som instruktørassistent på ett NF grunnkurs førstehjelp for friluftsliv.
- Instruktørassistenten kan fungere som medinstruktør under veiledning av NF førstehjelpsinstruktør.
- Assistentpraksis må gjennomføres senest tre år etter gjennomført metodekurs.

2.8.3.5 *Arbeidsfelt*

Gjennomført assistentpraksis gir ingen kvalifisering som førstehjelpsinstruktør utover det som er gitt etter vurdering metodekurs, men assistentpraksis kreves gjennomført, med anbefaling videre, for å bli tatt opp til veilederkurs førstehjelp.

2.8.4 *Rammer for NF veilederkurs førstehjelp for friluftsliv*

Rammer for gjennomføring av veilederkurset presenteres her, mens kursplanen presenteres i eget kapittel.

2.8.4.1 *Opptakskrav for NF veilederkurs førstehjelp for friluftsliv*

- Gjennomført metodekurs førstehjelp.
- Gjennomført assistentpraksis etter kravene i kapittel 2.8.3 hos NF-godkjent arrangør.
- Ha fulgt opp anbefalinger fra metodekurs og assistentpraksis og dokumentert dette.

Kandidatene må beherske læringsmålene fra metodekurs før de søker opptak på veilederkurs. Veilederkurset må gjennomføres senest tre år etter gjennomført metodekurs.

2.8.4.2 *Krav til arrangør*

Arrangøren skal ha godkjenning som NF-arrangør på nivå 2 førstehjelp for friluftsliv.

2.8.4.3 *Krav til kursleder*

- NF førstehjelpsinstruktør 2

2.8.4.4 *Krav til medinstruktør*

Medinstruktør er personer med følgende kompetanse:

Enten

- NF førstehjelpsinstruktør 1, som i tillegg har minimum 10 dagers praksis som instruktør på førstehjelpskurs, hvorav minst 4 dager på NF førstehjelpskurs

eller

- NF førstehjelpsinstruktør 2

2.8.4.5 *Krav til deltakere per instruktør*

Kurset skal ha minst 2 instruktører (kursleder/medinstruktør).

Det skal være maksimalt 6 deltakere per instruktør (kursleder/medinstruktør).

2.8.4.6 Varighet

Varighet minimum 16 timer fordelt på minimum 2 dager.

2.8.4.7 Kursplan

Kursplan med læringsmål og tilhørende informasjon er beskrevet i kapittel 3.4.3 Gjennomføring av veilederkurs førstehjelp for friluftsliv.

2.8.5 Godkjenning som NF førstehjelpsinstruktør 1

Endelig godkjenning som NF førstehjelpsinstruktør 1 gis etter bestått veilederkurs førstehjelp. Utfylte skjemaer som dokumenterer gjennomført metodekurs, gjennomført assistentpraksis og bestått veilederkurs førstehjelp sendes inn gjennom brattkompetanse.no.

Godkjenningen har en varighet på 5 år. Etter 5 år må instruktøren søke om regodkjenning. Kravene til regodkjenning finnes i kapittel 2.10.

2.8.5.1 Arbeidsfelt

Førstehjelpsinstruktør 1 kan virke som:

- Instruktør på NF dagskurs og grunnkurs førstehjelp for friluftsliv

Arrangøren vurderer når en førstehjelpsinstruktør har tilstrekkelig erfaring som instruktør til å virke som kursleder på førstehjelpskurs. Minst 6 dagers instruktørpraksis er anbefalt.

2.8.6 Godkjenning som NF førstehjelpsinstruktør 2

For godkjenning som NF førstehjelpsinstruktør 2 skal instruktøren ha solid erfaring fra egen aktivitet og veiledning på førstehjelpskurs. NF førstehjelpsinstruktør 2 skal inneha høy pedagogisk, metodisk og sikkerhetsmessig kompetanse, samt inneha kunnskaper og ferdigheter innen naturvennlig ferdsel.

I tillegg kommer følgende krav til kompetanse:

- Godkjent NF førstehjelpsinstruktør 1
- Minimum 10 dagers praksis som instruktør på førstehjelpskurs, hvorav minst 4 dager på NF førstehjelpskurs
- Godkjent NF instruktørseminar
- Vært medinstruktør på minst ett NF metodekurs førstehjelp for friluftsliv
- Vært medinstruktør på minst ett NF veilederkurs førstehjelp for friluftsliv
- Anbefaling fra ansvarlig kursleder på både NF metode- og veilederkurs førstehjelp for friluftsliv. Anbefalingene skal være fra to ulike kursledere.
- Dokumentere vedvarende egenaktivitet i friluftsliv sommer og vinter de siste 3 år.

Utfylte skjemaer som dokumenterer dette sendes inn gjennom brattkompetanse.no.

Godkjenningen har en varighet på 5 år. Etter 5 år må instruktøren søke om regodkjenning. Kravene til regodkjenning finnes i kapittel 2.11.

2.8.6.1 Arbeidsfelt

NF førstehjelpsinstruktør 2 kan virke som kursleder og instruktør på NF instruktørkurs førstehjelp for friluftsliv.

2.9 Regodkjenning

Alle instruktørgodkjenninger gis med begrenset varighet som spesifisert i kapitlene som inneholder rammene for instruktørutdanning. Her spesifiseres krav som må oppfylles for å få regodkjenning.

Det forventes at søknad om regodkjenning sendes inn når det nærmer seg datoen for utløp av godkjenningen, men søknad om regodkjenning kan også sendes inn etter at godkjenningen er utløpt. Kriteriene for regodkjenning er de samme uavhengig av om søknaden leveres inn før eller etter utløpsdato, og uavhengig av hvor lang tid det har gått siden godkjenningen utløp.

Når regodkjenning innvilges, gis det 5 års forlenget godkjenning fra den datoen regodkjenningssøknaden godkjennes.

Søkere som ikke oppfyller alle kriteriene, kan skjønnsvurderes på bakgrunn av overbevisende tilleggskvalifikasjoner. I grensetilfeller kan NF forlenge godkjenningen med inntil ett år for å gi søker anledning til å oppfylle kravene til regodkjenning.

2.9.1 Regodkjenning som klatreinstruktør 1 sport

For instruktører som har vært godkjent i kortere periode enn 15 år, må følgende krav dokumenteres for å bli regodkjent

- dokumentasjon på at man fremdeles tilfredsstillers ferdighetskravene for prekvalifisering som spesifisert i kapittel 2.2.1.1 Krav for forhåndsgodkjenning klatreinstruktør 1 sport
- dokumentasjon på at man i løpet av godkjenningsperioden har virket som instruktør på utendørs klatring i relevant terreng i minimum 10 dager
- den totale aktiviteten av de to ovennevnte kulepunkter må være minimum 25 dager

Søknad om regodkjenning skal leveres gjennom brattkompetanse.no

Dersom søker ikke tilfredsstillers kravene til regodkjenning, må instruktørkurs sportsklatring tas på nytt og består for å bli regodkjent.

Når instruktøren har hatt sammenhengende godkjenning i 15 år kreves ikke dokumentasjon av egenaktivitet/instruksjonsvirksomhet, men instruktøren må fremdeles sende inn søknad om regodkjenning gjennom brattkompetanse.no.

2.9.2 Regodkjenning som klatreinstruktør 2 sport

For instruktører som har vært godkjent i kortere periode enn 15 år, må følgende krav dokumenteres for å bli regodkjent

- dokumentasjon på at man fremdeles tilfredsstillers ferdighetskravene for godkjenning som spesifisert i kapittel 2.2.5 Godkjenning som klatreinstruktør 2 sport.
- dokumentasjon på at man i løpet av godkjenningsperioden har virket som instruktør på utendørs klatring i relevant terreng i minimum 10 dager
- den totale aktiviteten av de to ovennevnte kulepunkter må være minimum 25 dager
- dokumentasjon på deltakelse på instruktørseminar etter siste godkjenning som klatreinstruktør 2 sport ble gitt.

NF-styret kan godskrive relevante arrangementer arrangert av andre enn NF-arrangører eller NF-styret om alternativ til instruktørseminaret. Innhold og arbeidsformer må da dokumenteres.

Søknad om regodkjenning skal leveres gjennom brattkompetanse.no

Dersom søker mangler instruktørseminar, men tilfredsstill de øvrige kravene for regodkjenning gis regodkjenning som klatreinstruktør 1 sport. Når søker på et senere tidspunkt kan dokumentere deltakelse på instruktørseminar gis fornyet godkjenning som klatreinstruktør 2 sport ut resten av denne godkjenningsperioden.

Dersom søker ikke tilfredsstill egenferdighetskravene/instruksjonskravene til regodkjenning, må instruktørkurs sportsklatring tas på nytt og består for å bli regodkjent som enten klatreinstruktør 1 sport eller klatreinstruktør 2 sport, avhengig av deltakelse på instruktørseminar.

Når instruktøren har hatt sammenhengende godkjenning i 15 år kreves ikke dokumentasjon av egenaktivitet/instruksjonsvirksomhet, kun dokumentasjon av deltakelse på instruktørseminar for regodkjenning som klatreinstruktør 2 sport. Instruktøren må fremdeles sende inn søknad om regodkjenning gjennom brattkompetanse.no.

2.9.3 Regodkjenning som klatreinstruktør 1 lavland/høyfjell

For instruktører som har vært godkjent i kortere periode enn 15 år, må følgende krav dokumenteres for å bli regodkjent

- dokumentasjon på at man fremdeles tilfredsstill ferdighetskravene for prekvalifisering som spesifisert i kapittel 2.3.1.1 Krav for forhåndsgodkjenning metodekurs klatring
- dokumentasjon på at man i løpet av godkjenningsperioden har virket som instruktør på utendørs klatring i relevant terreng i minimum 10 dager
- den totale aktiviteten av de to ovennevnte kulepunkter må være minimum 25 dager/50 taulengder

eller

- deltatt på metodeseminar klatring eller veilederkurs klatring og bestått i løpet av godkjenningsperioden

Søknad om regodkjenning skal leveres gjennom brattkompetanse.no

Søknader som ikke tilfredsstill regodkjenningskravet om relevant terreng (lavland/høyfjell) kan få innvilget regodkjenning i annet terreng (sport/lavland) om de vurderes som innenfor til dette.

Dersom søker ikke tilfredsstill kravene til regodkjenning, kan søker regodkjennes på en av tre følgende måter:

- delta på veilederkurs klatring lavland/høyfjell på nytt og bestå
- delta på metodeseminar klatring og bestå
- fungere som hjelpeinstruktør under to ulike kurs på grunnleggende nivå. Hjelpeinstruktøren skal være under tilsyn og få vurdering og anbefaling om regodkjenning fra to ulike kursledere. Praksis for regodkjenning skal ha en varighet på minst 6 dager, hvorav minst 2 dager med hver kursleder.

Instruktøren får da fornyet godkjenning i den terrengklassen veilederkurset ble holdt i. Hvis instruktøren deltok på metodeseminar klatring gis regodkjenning i den terrengklassen instruktøren hadde i forrige godkjenningsperiode.

Når instruktøren har hatt sammenhengende godkjenning i 15 år kreves ikke dokumentasjon av egenaktivitet/instruksjonsvirksomhet, men instruktøren må fremdeles sende inn søknad om regodkjenning gjennom brattkompetanse.no.

2.9.4 Regodkjenning som klatreinstruktør 2 høyfjell

For instruktører som har vært godkjent i kortere periode enn 15 år, må følgende krav dokumenteres for å bli regodkjent

- dokumentasjon på at man fremdeles tilfredsstillter ferdighetskravene for godkjenning som spesifisert i kapittel 2.3.1.1 Krav for forhåndsgodkjenning metodekurs klatring.
- dokumentasjon på at man i løpet av godkjenningsperioden har virket som instruktør på utendørs klatring i relevant terreng i minimum 10 dager
- den totale aktiviteten av de to ovennevnte kulepunkter må være minimum 25 dager/50 taulengder
- dokumentasjon på deltakelse på instruktørseminar etter siste godkjenning som klatreinstruktør 2 høyfjell ble gitt

eller

- deltatt på metodeseminar klatring og bestått i løpet av godkjenningsperioden
- dokumentasjon på deltakelse på instruktørseminar etter siste godkjenning som klatreinstruktør 2 høyfjell ble gitt

NF-styret kan godskrive relevante arrangementer arrangert av andre enn NF-arrangører eller NF-styret om alternativ til instruktørseminaret. Innhold og arbeidsformer må da dokumenteres.

Søknad om regodkjenning skal leveres gjennom brattkompetanse.no.

Søknader som ikke tilfredsstillter regodkjenningskravet om relevant terreng (høyfjell) kan få innvilget regodkjenning i annet terreng (sport/lavland) om de vurderes som innenfor til dette.

Dersom søker mangler instruktørseminar, men tilfredsstillter de øvrige kravene for regodkjenning gis regodkjenning som klatreinstruktør 1 høyfjell. Når søker på et senere tidspunkt kan dokumentere deltakelse på instruktørseminar gis fornyet godkjenning som klatreinstruktør 2 høyfjell ut resten av denne godkjenningsperioden.

Dersom søker ikke tilfredsstillter egenferdighetskravene/instruksjonskravene til regodkjenning, kan søker regodkjennes gjennom å delta på metodeseminar klatring og bestå (kravet om deltakelse på instruktørseminar kommer i tillegg).

Når instruktøren har hatt sammenhengende godkjenning i 15 år kreves ikke dokumentasjon av egenaktivitet/instruksjonsvirksomhet, kun dokumentasjon av deltakelse på instruktørseminar for regodkjenning som klatreinstruktør 2 høyfjell. Instruktøren må fremdeles sende inn søknad om regodkjenning gjennom brattkompetanse.no.

2.9.5 Regodkjenning som isklatreinstruktør

Godkjenningen som isklatreinstruktør synkroniseres med godkjenningen som klatreinstruktør 1 lavland/høyfjell eller klatreinstruktør 2 høyfjell. Man søker kun om regodkjenning som klatreinstruktør, skiver i søknaden at man også ønsker regodkjenning som isklatreinstruktør. Når regodkjenning som klatreinstruktør blir innvilget skal også isklatreinstruktørgodkjenningen forlenges.

2.9.6 Regodkjenning som breinstruktør 1

For instruktører som har vært godkjent i kortere periode enn 15 år, må følgende krav dokumenteres for å bli regodkjent

- dokumentasjon på at man fremdeles tilfredsstiller ferdighetskravene for prekvalifisering som spesifisert i kapittel 2.5.1.1 Forhåndsgodkjenning metodekurs bre
- dokumentasjon på at man i løpet av godkjenningsperioden har virket som instruktør på bre i minimum 10 dager
- den totale aktiviteten av de to ovennevnte kulepunkter må være minimum 25 dager/50 taulengder

eller

- deltatt på metodeseminar bre eller veilederkurs bre og bestått i løpet av godkjenningsperioden

Søknad om regodkjenning skal leveres gjennom brattkompetanse.no

Dersom søker ikke tilfredsstiller kravene til regodkjenning, kan søker regodkjennes på en av tre følgende måter:

- delta på veilederkurs bre på nytt og bestå
- delta på metodeseminar bre og bestå
- fungere som hjelpeinstruktør under to ulike kurs på grunnleggende nivå. Hjelpeinstruktøren skal være under tilsyn og få vurdering og anbefaling om regodkjenning fra to ulike kursledere. Praksis for regodkjenning skal ha en varighet på minst 6 dager, hvorav minst 2 dager med hver kursleder.

Når instruktøren har hatt sammenhengende godkjenning i 15 år kreves ikke dokumentasjon av egenaktivitet/instruksjonsvirksomhet, men instruktøren må fremdeles sende inn søknad om regodkjenning gjennom brattkompetanse.no.

2.9.7 Regodkjenning som breinstruktør 2

For instruktører som har vært godkjent i kortere periode enn 15 år, må følgende krav dokumenteres for å bli regodkjent

- dokumentasjon på at man fremdeles tilfredsstiller ferdighetskravene for godkjenning som spesifisert i kapittel 2.5.1.1 Forhåndsgodkjenning metodekurs bre.
- dokumentasjon på at man i løpet av godkjenningsperioden har virket som instruktør på utendørs klatring i relevant terreng i minimum 10 dager
- den totale aktiviteten av de to ovennevnte kulepunkter må være minimum 25 dager/50 taulengder
- dokumentasjon på deltakelse på instruktørseminar etter siste godkjenning som breinstruktør 2 ble gitt

eller

- deltatt på metodeseminar bre og bestått i løpet av godkjenningsperioden
- dokumentasjon på deltakelse på instruktørseminar etter siste godkjenning som breinstruktør 2 ble gitt

NF-styret kan godskrive relevante arrangementer arrangert av andre enn NF-arrangører eller NF-styret om alternativ til instruktørseminaret. Innhold og arbeidsformer må da dokumenteres.

Søknad om regodkjenning skal leveres gjennom brattkompetanse.no.

Dersom søker mangler instruktørseminar, men tilfredsstill de øvrige kravene for regodkjenning gis regodkjenning som breinstruktør 1. Når søker på et senere tidspunkt kan dokumentere deltakelse på instruktørseminar gis fornyet godkjenning som breinstruktør 2 ut resten av denne godkjenningsperioden.

Dersom søker ikke tilfredsstill egenferdighetskravene/instruksjonskravene til regodkjenning, kan søker regodkjennes gjennom å delta på metodeseminar bre og bestå (kravet om deltakelse på instruktørseminar kommer i tillegg).

Når instruktøren har hatt sammenhengende godkjenning i 15 år kreves ikke dokumentasjon av egenaktivitet/instruksjonsvirksomhet, kun dokumentasjon av deltakelse på instruktørseminar for regodkjenning som breinstruktør 2. Instruktøren må fremdeles sende inn søknad om regodkjenning gjennom brattkompetanse.no.

2.9.8 Regodkjenning som fjellkursleder

For instruktører som har vært godkjent i kortere periode enn 15 år, må følgende krav dokumenteres for å bli regodkjent

- dokumentasjon på at man fremdeles tilfredsstill ferdighetskravene for godkjenning som spesifisert i kapittel 2.3.1.1 Krav for forhåndsgodkjenning metodekurs klatring og kapittel 2.5.1.1 Forhåndsgodkjenning metodekurs bre.
- dokumentasjon på at man i løpet av godkjenningsperioden har virket som instruktør i relevant terreng i minimum 10 dager
- den totale aktiviteten av de to ovennevnte kulepunkter må være minimum 25 dager/50 taulengder
- dokumentasjon på deltakelse på instruktørseminar etter siste godkjenning som fjellkursleder ble gitt

eller

- deltatt på metodeseminar klatring eller metodeseminar bre og bestått i løpet av godkjenningsperioden
- dokumentasjon på deltakelse på instruktørseminar etter siste godkjenning som fjellkursleder ble gitt

NF-styret kan godskrive relevante arrangementer arrangert av andre enn NF-arrangører eller NF-styret om alternativ til instruktørseminaret. Innhold og arbeidsformer må da dokumenteres.

Søknad om regodkjenning skal leveres gjennom brattkompetanse.no.

Søknader som ikke tilfredsstill regodkjenningskravet innen begge kan få innvilget regodkjenning i en disiplin (klatring/bre) om de vurderes som innenfor til dette.

Dersom søker mangler instruktørseminar, men tilfredsstill de øvrige kravene for regodkjenning gis regodkjenning som klatreinstruktør 1 høyfjell og breinstruktør 1. Når søker på et senere tidspunkt kan dokumentere deltakelse på instruktørseminar gis fornyet godkjenning som fjellkursleder ut resten av denne godkjenningsperioden.

Dersom søker ikke tilfredsstill egenferdighetskravene/instruksjonskravene til regodkjenning, kan søker regodkjennes gjennom å delta på delta på metodeseminar klatring eller metodeseminar bre og bestå (kravet om deltakelse på instruktørseminar kommer i tillegg).

Når instruktøren har hatt sammenhengende godkjenning i 15 år kreves ikke dokumentasjon av egenaktivitet/instruksjonsvirksomhet, kun dokumentasjon av deltakelse på instruktørseminar for regodkjenning som fjellkursleder. Instruktøren må fremdeles sende inn søknad om regodkjenning gjennom brattkompetanse.no.

2.9.9 Regodkjenning som skredinstruktør 1 nordisk/alpint

For instruktører som har vært godkjent i kortere periode enn 15 år, må følgende krav dokumenteres for å bli regodkjent

- dokumentasjon på at man fremdeles tilfredsstillter ferdighetskravene for prekvalifisering som spesifisert i kapittel 2.7.1.1 Krav for forhåndsgodkjenning metodekurs skred.
- dokumentasjon på at man i løpet av godkjenningsperioden har virket som skredinstruktør på i relevant terreng i minimum 10 dager
- den totale aktiviteten av de to ovennevnte kulepunkter må være minimum 25 dager.

eller

- deltatt på metodeseminar skred eller veilederkurs skred og bestått i løpet av godkjenningsperioden

Søknad om regodkjenning skal leveres gjennom brattkompetanse.no

Søknader som ikke tilfredsstillter regodkjenningskravet om relevant terreng (alpint) kan få innvilget regodkjenning i annet terreng (nordisk) om de vurderes som innenfor til dette.

Dersom søker ikke tilfredsstillter kravene til regodkjenning, kan søker regodkjennes på en av tre følgende måter:

- delta på veilederkurs skred nordisk/alpint på nytt og bestå
- delta på metodeseminar skred og bestå
- fungere som hjelpeinstruktør under to ulike kurs på grunnleggende nivå. Hjelpeinstruktøren skal være under tilsyn og få vurdering og anbefaling om regodkjenning fra to ulike kursledere. Praksis for regodkjenning skal ha en varighet på minst 6 dager, hvorav minst 2 dager med hver kursleder.

Instruktøren får da fornyet godkjenning i den terrengklassen veilederkurset ble holdt i. Hvis instruktøren deltok på metodeseminar skred gis regodkjenning i den terrengklassen instruktøren hadde i forrige godkjenningsperiode.

Når instruktøren har hatt sammenhengende godkjenning i 15 år kreves ikke dokumentasjon av egenaktivitet/instruksjonsvirksomhet, men instruktøren må fremdeles sende inn søknad om regodkjenning gjennom brattkompetanse.no.

2.9.10 Regodkjenning som skredinstruktør 2 alpint

For instruktører som har vært godkjent i kortere periode enn 15 år, må følgende krav dokumenteres for å bli regodkjent

- dokumentasjon på at man fremdeles tilfredsstillter ferdighetskravene for godkjenning som spesifisert i kapittel 2.7.1.1 Krav for forhåndsgodkjenning metodekurs skred.
- dokumentasjon på at man i løpet av godkjenningsperioden har virket som skredinstruktør i relevant terreng i minimum 10 dager
- den totale aktiviteten av de to ovennevnte kulepunkter må være minimum 25 dager

- dokumentasjon på deltakelse på instruktørseminar etter siste godkjenning som skredinstruktør 2 alpint ble gitt

eller

- deltatt på metodeseminar skred og bestått i løpet av godkjenningsperioden
- dokumentasjon på deltakelse på instruktørseminar etter siste godkjenning som skredinstruktør 2 alpint ble gitt

NF-styret kan godskrive relevante arrangementer arrangert av andre enn NF-arrangører eller NF-styret om alternativ til instruktørseminaret. Innhold og arbeidsformer må da dokumenteres.

Søknad om regodkjenning skal leveres gjennom brattkompetanse.no.

Søknader som ikke tilfredsstillter regodkjenningskravet om relevant terreng (alpint) kan få innvilget regodkjenning i annet terreng (nordisk) om de vurderes som innenfor til dette.

Dersom søker mangler instruktørseminar, men tilfredsstillter de øvrige kravene for regodkjenning gis regodkjenning som skredinstruktør 1 alpint. Når søker på et senere tidspunkt kan dokumentere deltakelse på instruktørseminar gis fornyet godkjenning som skredinstruktør 2 alpint ut resten av denne godkjenningsperioden.

Dersom søker ikke tilfredsstillter egenferdighetskravene/instruksjonskravene til regodkjenning, kan søker regodkjennes gjennom å delta på metodeseminar klatring og bestå (kravet om deltakelse på instruktørseminar kommer i tillegg).

Når instruktøren har hatt sammenhengende godkjenning i 15 år kreves ikke dokumentasjon av egenaktivitet/instruksjonsvirksomhet, kun dokumentasjon av deltakelse på instruktørseminar for regodkjenning som skredinstruktør 2 alpint. Instruktøren må fremdeles sende inn søknad om regodkjenning gjennom brattkompetanse.no.

2.10 Regodkjenning som førstehjelpsinstruktør 1

For instruktører som har vært godkjent i kortere periode enn 15 år, må følgende dokumenteres for å bli regodkjent

- Dokumentasjon på at man fremdeles tilfredsstillter kravene for prekvalifisering som spesifisert i kapittel 2.8.1.1.
- Dokumentasjon på at man i løpet av godkjenningsperioden har minimum 10 dagers praksis som instruktør på førstehjelpskurs, hvorav minst 4 dager på NF førstehjelpskurs.

Søknad om regodkjenning skal leveres gjennom brattkompetanse.no

Dersom søker ikke tilfredsstillter kravene til regodkjenning, kan søker regodkjennes på en av to følgende måter:

- Delta på veilederkurs førstehjelp for friluftsliv på nytt og bestå.
- Fungere som assistentinstruktør på to ulike kurs på grunnleggende nivå.
Assistentinstruktøren skal være under tilsyn og få veiledning, vurdering og anbefaling om regodkjenning fra to ulike kursledere. Praksis for regodkjenning skal ha en varighet på minst 4 dager.

Når instruktøren har hatt sammenhengende godkjenning i 15 år kreves ikke dokumentasjon av egenaktivitet/instruksjonsvirksomhet, men instruktøren må fremdeles sende inn søknad om regodkjenning gjennom brattkompetanse.no.

2.11 Regodkjenning som førstehjelpsinstruktør 2

For instruktører som har vært godkjent i kortere periode enn 15 år, må følgende dokumenteres for å bli regodkjent:

- Dokumentasjon på at man fremdeles tilfredsstillter kravene for prekvalifisering som spesifisert i kapittel 2.8.1.1.
- Dokumentasjon på at man i løpet av godkjenningsperioden har virket som førstehjelpsinstruktør i minimum 10 dager, hvorav minst 4 dager er som instruktør på NF instruktørkurs førstehjelp.
- dokumentasjon på deltakelse på instruktørseminar etter siste godkjenning som førstehjelpsinstruktør 2 ble gitt

Søknad om regodkjenning skal leveres gjennom brattkompetanse.no

Dersom søker ikke tilfredsstillter kravene til regodkjenning, kan søker regodkjennes på følgende måte:

- Fungere som assistentinstruktør på ett NF metodekurs og ett NF veilederkurs førstehjelp for friluftsliv. Assistentinstruktøren skal være under tilsyn og få veiledning, vurdering og anbefaling om regodkjenning fra kursleder.
- dokumentasjon på deltakelse på instruktørseminar etter siste godkjenning som førstehjelpsinstruktør 2 ble gitt

Når instruktøren har hatt sammenhengende godkjenning i 15 år kreves ikke dokumentasjon av egenaktivitet/instruksjonsvirksomhet, kun dokumentasjon av deltakelse på instruktørseminar for regodkjenning som førstehjelpsinstruktør 2. Instruktøren må fremdeles sende inn søknad om regodkjenning gjennom brattkompetanse.no.

Del 3: Innhold i utdanningen

3.1 Innhold i instruktørkurs, assistentpraksis og metodeseminar klatring og isklatring

Her presenteres kursplaner for de ulike klatreinstruktørkursene, assistentpraksisen og seminarene som er en del av NF-standarder.

3.1.1 Gjennomføring av instruktørkurs sportsklatring

Rammene for kurset er beskrevet i kapittel 2.2.2 Rammer for klatreinstruktør 1 sport instruktørkurs. Her beskrives innholdet i kurset i detalj.

3.1.1.1 Mål

Formål med kurset

Etter kurset skal deltakerne ha høy bevissthet om grunnleggende forutsetninger for sikker klatring på boreboltsikrede sportsklatrefelt. De skal være godt kjent med metodesett og undervisningsprinsipper for sportsklatring og ha en god forståelse av rollen som klatreinstruktør i sportsklatring og ansvaret som følger med. De skal vise reflekterte holdninger til etikk for bruk og plassering av borebolter og etablering av klatrefelt. Deltakerne skal også vise at de har nødvendig forståelse, kunnskap og egenferdighet innen sikkerhet, sikringsarbeid, klatreteknikk og formidling. De skal vise at de har nok initiativ og driv til å fungere som instruktør, samt de forutsetninger som kreves for å ta vare på seg selv og deltakere i kurssammenhenger.

Læringsmål

Etter endt kurs skal deltakerne beherske de temaene som inngår i instruktørkurset godt nok til å kunne gi klatrekursdeltakere kompetent, sikker og inspirerende veiledning. De skal:

- Mestre og vurdere utstyret som brukes ved sportsklatring og kunne forklare utstyrets ulike funksjoner, bruksområder og begrensinger. De skal kunne gjøre rede for hva som er feil bruk av utstyret og hvilke konsekvenser det kan medføre.
- Ha en grundig forståelse av standard metodesett ved sportsklatring, herunder knuter, bruk av taubrems, bruk av kortslynger, sikringskjeden og snumanøver ved toppanker, og evne til å bruke og vurdere dette.
- Ha en grundig forståelse av, og evne til å bruke og vurdere, standard metodesett for entaulengdes rappell, samt metoder for å ivareta deltakersikkerhet under entaulengdes rappell.
- Kunne rigge gelendertau, og mestre metoder for raskt å komme opp eller ned til uøvd deltaker i veggene ved behov.
- Forstå ulike typer borebolters funksjon og virkemåte, boltene begrensinger, slitasje og levetid.
- Kunne formidle de ulike læringsmomentene på et sportsklatrekurs til uøvd på en trygg, sikker og pedagogisk måte.
- Kunne gjenkjenne og gjennomføre sikker og naturvennlig klatring og ferdse på og ved sportsklatrefelt.

3.1.1.2 Temaliste

Kurset gjennomføres på utendørs klatreklippe sikret med borebolter, helst på flere ulike felt. Veggene skal ha muligheter for både topptauklatring og ledklatring. Det skal være lett å komme

seg mellom toppen og bunnen av klippen. Klippen bør ha klatreruter av ulik vanskegrad som setter krav til flere klatreteknikker slik at man får klatring både på sva, samt i vertikal og overhengende vegg. Det skal være mulig å legge standplass i bunnen av vegg. Klippen bør ha jevnlig tilsyn av en lokal klatreklubb eller annen instans som vurderer boreboltens tilstand.

Gjennom øvelser og klatring skal standard metodesett, taulagsrutiner og sikkerhetskrav gjennomgås. Deltakerne må samtidig gis begrunnet og nyansert tilbakemelding på sin egen praksis. Deltakerne skal motiveres til å være aktive, ta initiativ, være deltakende i diskusjoner og vise forståelse og innsikt i tema som tas opp.

Helse, miljø og sikkerhet

Deltakerne skal gis en forståelse av de risikofaktorene som er forbundet med klatring. Deltakerne skal bevisstgjøres slektskapet mellom sikringsteknikker og metoder i alle greiner av klatresporten.

Deltakerne skal gis en kort innføring i de kravene til tilbydere av forbrukertjenester, arrangementsansvarlige og instruktører som følger av produktkontrollloven med forskrifter, og hvordan disse kravene kan etterleves i praksis. De skal også gis en oversikt over det praktiske ansvarsforholdet mellom tilbyder og tjenestemottaker.

Refleksjoner over instruktørens rolle og ansvar, for sikkerheten og som verdiformidler, går som en rød tråd gjennom hele kurset.

Bevegelsesteknikk

Bevegelsesteknikk forutsettes å ligge innenfor det deltakerne behersker fra før. Kurset skal gjennomgå hvordan man best mulig kan formidle både bevegelsesteknikk og kunnskap om utstyr til kursdeltakere. Deltakerne skal vise at de har alminnelig god og variert klatreteknikk.

Personlig utstyr og basismetoder for klatring

Bruk av personlig utstyr forutsettes kjent av deltakerne. Kurset skal gi deltakerne en grundigere forståelse for utstyr og metoder ved boreboltsikret sportsklatring. Metoder for bruk av taubremser ved topptauklatring og ledklatring gjennomgås. Forskjellene mellom disse to metodene poengteres, likeså hvordan de kan formidles på en sikker måte i en kursituasjon.

- basisutstyr for klatrekurs
- utstyrs kvalitet, bruddstyrke og systematisering av utstyr
- innbindingsknute
- knuter til skjøting av tau
- grunnleggende sikringsteori

Rappell og opphenging av topptau

Følgende skal gjennomgås grundig og praktiseres av deltakerne:

- etablering av rappellfester
- entaulengdes rappeller
- å ta seg ned til et topptaufeste for å henge opp topptau på en sikker og formålstjenlig måte

Det skal demonstreres hvordan deltakerrappell kan gjennomføres med et ekstra sikringstau styrt av instruktøren.

Naturlige sikringsmidler er ikke tema på kurset, så rappellfestene skal bestå av trær, store steinblokker, stolper eller borebolter på toppen av vegg. Diskusjoner og vurderinger av disse

festenes kvalitet skal være med. Bruk av langslynger som universell metode for utlikning skal gjennomgås.

- grunnleggende prinsipper ved rigging av rappellfester
- faremomenter knyttet til rappellering (ulykkesstatistikk)
- klemknotesikring ved rappell
- rappell ned til topptaufeste i veggen, metode for å kople seg inn i festet, henge opp topptau og fortsette rappellen ned til bakken

Ledklatring

Deltakerne skal i teori og praksis få en grundig gjennomgang av klatring på led og gjøres oppmerksom på risikomomentene ved ledklatring. Det skal legges vekt på at en bør bli trygg på håndverket før en begynner å gå på vanskelige ruter. Ledklatring i denne modulen skal forgå uten topptausikring, men det skal demonstreres hvordan slikt kan benyttes i lærings situasjoner. Det er viktig at deltakerne har så god margin at de kan konsentrere seg om håndverket.

- taulagsrutiner
- taulagskommunikasjon
- korrekt innhektning av tau i ekspresslynger
- farer ved fall: tau bak foten, formasjoner i veggen, finger i boltehenger
- dynamiske og statiske fall
- karabinerbrudd og reduksjon av faren for dette
- hvil underveis ved å henge i tauet
- bruk av fiksert instruktørtau for å komme tett på deltakerne under klatring
- metoder for å ta seg opp og ned langs et fiksert tau, med omkopling undervegs

Metoder for snumanøver på snufester

Deltakerne skal beherske metoder for å snu på toppfester, forstå metodenes begrunnelse samt lære å formidle dem. Det må poengteres at metodene bør øves inn på bakkenivå i formidlings sammenheng. Ukyndige kurselever som skal gjøre dette i toppen av ei rute må ha en instruktør ved siden av eller separat sikringstau. En bør legge vekt på faremomentet ved at en skifter sikrings system, og prinsippet med at en alltid ha to uavhengige sikringspunkter

- innkopling i snufeste
- prosedyrer og risikomomenter ved treing av snufeste
- redundans, reservesikkerhet (alltid to uavhengige sikringspunkter).
- taurop og kommunikasjon i taulaget ved snumanøver

Utearena, bolter og etikk

Deltakerne skal få innsikt i ulike typer borebolter, hvordan disse fungerer og er plassert. Dette skal gi grunnlag for å vurdere boreboltens sikkerhet på klatrefelt. Etske refleksjoner knyttes til bolting av ruter, etablering av klatrefelt og forholdet til naturlige sikringer, sporløs ferdsel og sikkerhet gjennom fysisk tilrettelegging kontra sikkerhet gjennom utvikling av ferdigheter. Modulen skal også gi deltakerne kunnskap om allemannsrett, grunneier- og tilkomstproblematikk og bruk av utearenaer. Deltakerne skal vise reflekterte holdninger og forståelse for disse problemstillingene.

- ekspansjonsbolter
- limbolter
- ulike typer snufester

- naturlige sikringer kontra borebolter. Sikkerhet og etiske vurderinger
- generelt om etablering av klatrefelt utendørs

Veilederrollen – formidling, instruksjon og opplæring i klatring

Deltakerne skal fungere godt i instruktørrollen og være kjent med ulike læringsaktiviteter og metoder for grunnopplæring i klatring. Kursplaner for grunnkurs i utendørs sportsklatring bør gjennomgås for å problematisere de enkelte læringsemnene og gi deltakerne et grunnlag for å lære dem bort på en sikker og god måte. NKF's Brattkorttest skal gjennomgås, med vekt på forutsetningene for å gjennomføre den utendørs. Deltakerne skal kjenne til utvalgte pedagogiske arbeidsformer, herunder begrepene instruerende og problemløsende metode, og ha en bevissthet om hvordan de kan veksle mellom dem på et kurs. Noe av det viktigste å få fram for ferske instruktører er at de ikke må instruere hele tiden, men tvert imot være tilbakeholdne i mange situasjoner og la deltakerne få tid og ro til å finne ut av tingene selv, uten at dette går ut over sikkerheten. Alle deltakerne skal få prøvd seg i en "reell" instruktørsituasjon.

- gjennomgang av maler for grunnkurs i sportsklatring
- ulike kurstyper - hvordan tilpasse kurset til utearenaen og deltakernes nivå
- ulike formidlingsmåter og pedagogiske arbeidsformer – instruerende og problemløsende metoder
- hvordan formidle klatreteknikk
- naturlig kursprogresjon fra topptauing, via leding med separat sikring og leding med hvil undervegs til selvstendig leding
- sikkerhet i kurssituasjonen
- tiltak ved personskade
- veien videre

3.1.1.3 Vurdering

Deltagerne skal få en løpende, muntlig tilbakemelding gjennom kurset. Sluttvurdering skal gis i en personlig samtale med hver enkelt deltager. Deltageren skal oppfordres til selv å gjøre seg opp en mening om sine sterke og svake sider som instruktør. Deltakerne skal vise gode og reflekterte holdninger til rollen som klatreinstruktør og sportsklatring som aktivitet for å bestå kurset. Kandidatene skal vurderes ut fra følgende punkt, i prioritert rekkefølge: Sikkerhet, egenferdighet, formidlingsevne og lederskap.

Kandidatene vurderes til bestått eller ikke bestått, og kursleder skal gi en skriftlig og begrunnet vurdering som føres inn i kandidatens loggbok.

3.1.2 Gjennomføring av metodekurs klatring

Rammene for kurset er beskrevet i kapittel 2.3.2 Rammer for metodekurs klatring. Her beskrives innholdet i kurset i detalj.

3.1.2.1 Mål

Formål med kurset

Etter kurset skal deltakerne ha høy bevissthet om grunnleggende forutsetninger for sikker klatring og være godt kjent med metodesett og tankegang for sikring og redning på klatreklippe sommerstid. Deltakerne skal vise at de har alminnelig god utholdenhet og klatreteknikk samt forutsetninger for å ta vare på seg selv og andre under skiftende forhold. Deltakerne skal ha grunnleggende kunnskaper og ferdigheter innen naturvennlig ferdsel. Kurset skal anspore til refleksjon over instruktørens formidlerrolle og ansvar.

Læringsmål

Etter endt kurs skal deltakerne beherske de temaene som inngår i metodekurset så godt som det kreves for å gi klatrekursdeltakere kompetent, sikker og inspirerende veiledning. De skal:

- Kunne mestre og vurdere utstyret som brukes ved flertaulengders naturlig sikret klatring og kunne forklare utstyrets ulike funksjoner, bruksområder og begrensinger. De skal forstå hva som er feil bruk av utstyret og hvilke konsekvenser det kan medføre.
- Ha en grundig forståelse av standard metodesett ved flertaulengders naturlig sikret klatring, herunder knuter, bruk av taubrems, sikringsplasseringer og forlengere, sikringskjeden, standplasser, klatring på enkelttau og dobbeltau, og evne til å bruke og vurdere dette.
- Kunne bruke og vurdere standard metodesett for flertaulengders rappell, samt metoder for å ivareta deltakersikkerhet under flertaulengders rappell med en instruktør alene.
- Kunne bruke standard metoder for kameratredning.

3.1.2.2 Temaliste

Kurset gir en grundig gjennomgang av metoder for flertaulengders naturlig sikret klatring og kameratredning. Deltakerne forutsettes å beherske vanlige metoder for naturlig sikret klatring og kameratredning før de kommer på kurset, slik at kurset kan konsentreres om å gjennomgå og drøfte metoder som er egnet i kurssammenheng.

Gjennom øvelser og klatring skal standard metodesett, taulagsrutiner og sikkerhetskrav gjennomgås. Deltakerne må samtidig gis begrunnet og nyansert tilbakemelding på sin egen praksis. En sentral del av kurset er en full gjennomgang av de viktigste metodene innen kameratredning.

Deltakerne skal få mest mulig egenpraksis i sikringsmetodikk og kameratredning. De skal først og fremst få anledning til å lære mest mulig. Kurset skal ikke bære preg av eksaminasjon eller testing. De skal motiveres til å være aktive, ta initiativ, være deltakende i diskusjoner og vise forståelse og innsikt i tema som tas opp.

Bevegelsesteknikk og bruk av personlig utstyr

Bevegelsesteknikk og bruk av personlig utstyr forutsettes å ligge innenfor det deltakerne behersker fra før. Temaene kan berøres dersom det viser seg nødvendig for å bevisstgjøre dem på spesielle momenter. Hjelm skal brukes på kurset.

Taulagsrutiner; klatring, tauop, rappell

Temaet omfatter taulagskontrakten (gjensidig ansvar), rutiner på standplass, ved ledning, topptauing, rappell, klemknutegang og flertaulengders ruter, samt tauop. Kommunikasjon i taulaget under vanskelige forhold bør berøres. Temaet kan med fordel gjennomgås under en flertaulengders klatretur med påfølgende rappeller.

Valg og bruk av sikringsmidler og sikringsmetoder

Det anbefalte metodesettet gjennomgås. Deltakerne bør vise gode egenferdigheter i bruk av klatre- og sikringsutstyr, og få forståelse for enkeltdelens funksjon i sikringskjeden. Følgende berøres spesielt:

- Valg av sikringsmidler og personlig utstyr, kjennskap til kursutstyr
- Bruk av ulike typer sikringsmidler under ulike forhold
- Muligheter for og konsekvenser av feilbruk, slitasje og svikt
- Valg og bruk av sikringsmetoder (enkelt- og dobbeltau)
- Forhold til metoder brukt på innevegg og boreboltklatring

- Forskjellen mellom dynamiske og statiske sikringsmetoder
- Bruk og vurdering av ulike bremseprinsipper og taubremser
- Gjennomgang av sikringskjeden, inkludert aktuelle knuter.
- Tauteorier, krefter i sikringskjeden og konsekvenser for sikringsarbeidet
- Krav til standplasser, rappellfester og topptaufester
- Rigging og vurdering av kursstandplasser
- Vurdering og plassering av sikringer på led
- Orden i utstyret
- Hensyn til natur i valg av sikringsmidler og sikringsmetoder

Emnene kan gjennomgås i forbindelse med leding / standplassarbeid samt kameratredning, med vekt på å presentere innlæringsmetoder. Betydningen av god metodekjennskap og oversiktlige metoder skal vektlegges.

Kameratredning

Basismetoder for kameratredning gjennomgås:

- Avbinding av tau og frigjøring fra standplass
- Klemknutegang
- Ulike metoder for å omplassere en skadd person
- Rigging av taljer og heising
- Sikkerhetsmessige hensyn og prioritering av innsats under redning

Emnet bør legges opp i et bratt treningsfelt med rikelige naturlige forankringsmuligheter.

Kjennskap til den organiserte redningstjenesten

Temaet kan tas opp i forbindelse med kameratredningsøvelsene. Det bør fokuseres på tidsfaktor, varslingsrutiner og hvordan taulaget kan fungere sammen med redningstjenesten.

Førstehjelp

Elementær førstehjelp må gjennomgås hvis deltakerne ikke behersker dette. Ellers berøres de mest vanlige skadetyper og tilstander i fjellet, opptreden på skadested, varsling samt å ta vare på skadet. Nedkjøling og nødbivakker bør vies spesiell oppmerksomhet.

Naturvennlig ferdsel

Gjennom kurset skal kursdeltakerne få en forståelse for hva som ligger i NFs arbeid for naturvennlig ferdsel.

Veilederrollen

Veilederrollen er ikke tema for metodekurset, men deltakerne bør gjøres kjent med hva som er en klatreinstruktørs ansvar og oppgaver, hvilke egenskaper som er viktige i veilederrollen og hva som forventes for å bestå et veilederkurs.

Andre tema

Dette er emner som kan tas opp i situasjoner ute eller som presentasjoner på kveldsøkter, i pauser eller når det er naturlig ute på tur.

- Risikofaktorer og ulykkesårsaker i klatring og fjellsport
- Orientering i fjellet, grunnleggende om kart og kompass.
- Klær, mat og drikke.

Man kan ikke gå dypt inn i alle tema her. En del av teoriemnene egner seg godt for selvstudium. Det bør presenteres anbefalt litteratur for slikt selvstudium.

3.1.2.3 *Vurdering*

Deltakerne skal få en løpende, muntlig tilbakemelding underveis i kurset. Etter endt kurs skal deltakerne få en skriftlig og muntlig vurdering som gir konkret veiledning til videre egenutvikling. Deltakere med manglende forståelse for sikkerhet og/eller utilstrekkelig egenferdighet i veggen, må få konkret beskjed om hva som må forbedres før eventuell videre utdanning. De konkrete vurderingene skal føres inn på evalueringsskjema i kandidatens loggbok.

3.1.3 *Gjennomføring av assistentpraksis for klatreinstruktør 1 lavland/høyfjell*

Rammene for assistentpraksisen er beskrevet i kapittel 2.3.3 Rammer for assistentpraksis for klatreinstruktør 1 lavland/høyfjell. Her beskrives mål og innhold i assistentpraksisen.

3.1.3.1 *Mål*

Formål med praksisen

Instruktørassistenten skal lære ved å observere andre instruktører på et kurs og ved å delta i instruksjon. Assistenten skal gjennom observasjon og praksis få en innføring i hvordan et klatrekurs er bygd opp, hvordan rekkefølgen på de ulike læringsmomentene bør være, samt hvordan man på best mulig måte lærer bort de ulike læringsmomentene til kursdeltakere (klatredidaktikk). Veilederen skal gi instruktørassistenten løpende og konkret vurdering i løpet av praksisen.

3.1.3.2 *Vurdering*

Assistenten skal få en løpende, muntlig tilbakemelding underveis i praksisen. Etter endt kurs skal assistenten få en skriftlig og muntlig vurdering som gir konkret veiledning til videre egenutvikling. De konkrete vurderingene skal føres inn på evalueringsskjema i kandidatens loggbok.

3.1.4 *Gjennomføring av veilederkurs klatring*

Rammene for kurset er beskrevet i kapittel 2.3.4 Rammer for veilederkurs klatring. Her beskrives innholdet i kurset i detalj.

3.1.4.1 *Mål*

Kurset gir en gjennomgang av metoder for veiledning i naturlig sikret klatring. Deltakerne skal gis en endelig vurdering av om de er egnet i rollen som klatreinstruktør.

Formål med kurset

Etter kurset skal deltakerne være forberedt på rollen som klatreinstruktør og bevisst det ansvaret som følger med. Kurset skal gi grunnlag for å vurdere hvordan ulike tema på klatre- og kameratredningskurs bør formidles. Veilederkurset skal også være en praktisk eksamen hvor deltakerne skal vise at de har nødvendig forståelse, kunnskap og egenferdighet innen sikkerhet, sikringsarbeid, klatreteknikk og formidling, samt vise at de har nok initiativ og driv til å fungere som instruktør.

Læringsmål

Etter endt kurs skal deltakerne beherske de temaene som inngår i metode- og veilederkursene godt nok til å kunne gi klatrekursdeltakere kompetent, sikker og inspirerende veiledning. De skal:

- Ha en grundig forståelse av utstyr til flertaulengders naturlig sikret klatring og bruken av dette, og kunne vurdere utstyrets ulike funksjoner, bruksområder og begrensinger. De skal forstå hva som er feil bruk av utstyret og hvilke konsekvenser det kan medføre, og de skal kunne formidle dette til deltakere i en kurssammenheng.

- Kunne bruke og vurdere standard metodesett ved flertaulengders naturlig sikret klatring, herunder knuter, bruk av taubrems, sikringsplasseringer og forlengere, sikringskjeden, standplasser, klatring på enkelttau og dobbeltau, og de skal kunne formidle dette til deltakere i en kurssammenheng.
- Ha en grundig forståelse av, og evne til å bruke, standard metodesett for flertaulengders rappell, samt metoder for å ivareta deltakersikkerhet under flertaulengders rappell når man kun er en instruktør, og de skal kunne formidle dette til deltakere i en kurssammenheng.
- Kunne velge og beherske standard metoder for kameratredning, samt å formidle disse til deltakere i en kurssammenheng.
- Forstå og mestre grunnleggende prinsipper for friluftsviledning, og kunne velge hvilke pedagogiske arbeidsformer som egner seg best for å formidle de ulike læringsmomentene.
- Anerkjenne det ansvaret som følger med instruktørrollen, kunne ta ledelse, og framstå som en trygg og god leder i en kurssammenheng.

3.1.4.2 *Temaliste*

Under hele kurset skal det fokuseres på veilederrollen. Instruksjonsøvelser er en sentral del av kurset. Pedagogiske tilnærminger til nybegynnerkurs og kameratredningskurs skal gjennomgås. Deltakerne skal aktiviseres og få ansvar for gjennomføring av økter slik at de får vist at de egner seg som instruktører. Deltakerne skal vise at de behersker presentasjon av praktiske tema så vel som teori, og samtidig at de har tilstrekkelig egenferdighet.

Instruksjonsøvelsene bør også fungere som en repetisjon av de viktigste temaene fra metodekurset.

Instruktørrollen; helse, miljø og sikkerhet

Ved diskusjoner skal deltakerne vise bevisste holdninger og at de reflekterer over det å ta på seg ansvar som instruktør. Instruktørens ansvar og oppgaver tas opp til diskusjon i situasjoner kurset kommer opp i.

Deltakerne skal gis en kort innføring i de kravene til tilbydere av forbrukertjenester, arrangementsansvarlige og instruktører som følger av produktkontrollloven med forskrifter, og hvordan disse kravene kan etterleves i praksis. De skal også gis en oversikt over det praktiske ansvarsforholdet mellom tilbyder og tjenestemottaker.

Øvelser i oppfølging av kravene til informasjon, farevurdering, risikoanalyse og risikoreducerende tiltak skal anspore deltakerne til å reflektere over hvordan lovens og forskriftenes krav kan følges slik at det best tjener til å forebygge helse- og miljøskade.

Formidlingsteknikk

Krav til trygt og godt læringsmiljø og hvordan en kan legge til rette for dette, krav og hensyn i valg av læringssituasjoner, grunnleggende prinsipp for formidling av praktiske og teoretiske emner og hvordan situasjoner og erfaringer kan utnyttes til læring individuelt og i grupper. Tilpassing av progresjon og innhold til ulike deltakere. Tilbakemelding og evaluering.

Veivalg, sikkerhet, risikofaktorer og ansvar

Deltakerne skal bevisstgjøres om sitt ansvar som turledere og kravene til å vurdere ei gruppe. De skal trenes i å begrunne turvalg/aktivitet ut fra gruppas sammensetning, terreng, utstyr og skiftende værforhold, og til å ivareta sikkerheten for kursdeltakere med ulike forutsetninger. Følgende skal tas opp spesielt:

- Veivalg: Sikrings- og retrettmuligheter, sikkerhetsmessige forhold ved anmarsj og retur.

- Veivalg: Bruk av klatrefører, graderingssystem.
- Forberedelse på uforutsette hendelser, uforutsett overnatting ute.
- Kritiske faktorer i vurdering av kursgrupper.
- Generelle risikofaktorer i klatring, ulykkesstatistikk.
- Ulykkesforebygging: Risikobevisthet, menneskelige feil og muligheter til å fange opp feil, preventivt tenkesett og gradvis erfaringsoppbygging.
- Kommunikasjon, løpende kameratsjekk og samarbeid i taulaget.
- Sikkerhet med uøvde i utsatt terreng: Opptreden, situasjonsoppfatning og sikring.
- Krav til valg av sted for instruksjon og øvelser.
- Egenansvar og instruktøransvar.

Klatreteknikk

Grunnleggende klatreteknikk bør være tema for en instruksjonsøvelse, slik at deltakerne bevisstgjøres om valg av sted, situasjon og formidlingsform.

Taulagsrutiner og sikringsmetoder

Temaene fra metodekurset bør repeteres gjennom diskusjon og instruksjonsøvelser, slik at deltakerne får vist at de har nødvendig metodekjennskap og forståelse. Presentasjonsform og prioritering av emner på nybegynnerkurs gjennomgås.

Kameratredning

Deltakerne planlegger og gjennomfører øvelser som de ville gjort på kurs. Samtidig drøftes hva som bør undervises på nybegynnerkurs og på videregående kurs, valg av sted for øvelser og hvordan ta vare på sikkerheten under øvelsene.

Verdier og normer, historie og tradisjoner, klatreskikk og etikk

Temaet bør berøre spørsmål knyttet til individuelt og felles ansvar under klatring og ferdsel i fjellet, rollemodeller i klatring og ulik sikkerhetspraksis, alvor kontra lek, sporløs ferdsel kontra tilrettelegging, ulike holdninger til naturbruk, tradisjoner i fjellspport og fjellbruk, utviklinga i norsk klatreskikk, historiske faser i utvikling av klatresporten og utstyrsutvikling. Dette kan tas opp til diskusjon i situasjoner ute, i pauser eller i kveldsøkter.

Naturvennlig ferdsel

Gjennom kurset skal kursdeltakerne få kunnskaper og ferdigheter innen naturvennlig ferdsel, og få forståelse for ulike måter å arbeide med dette temaet på et kurs.

Andre tema

Dette er emner som tas opp i situasjoner ute eller som presentasjoner på kveldsøkter, i pauser eller når det er naturlig ute på tur.

- Instruktørens praktiske oppgaver før, under og etter et kurs.
- Informasjon og kommunikasjon med kursdeltakere og andre.
- Klær, mat og drikke – instruktørens ansvar?
- Førstehjelp (jf. metodekurset).
- Geologi, fjellkjennskap og klatreformasjoner.
- Kjennskap til standarder, lover og regler og organisasjoner.

Deltakerne kan få tildelt hvert sitt teoriemne og vise hvordan de vil presentere emnet på et nybegynnerkurs.

Nærmere om valg og bruk av arbeidsmåter

Gjennom hele kurset skal deltakerne trenes i å vurdere hvordan de ulike læringsemnene bør formidles på et klatrekurs:

- Hvor? (Vurdering av hvor undervisning av læringsemnet bør gjennomføres)
- Hva? (Vurdering av hvilke enkeltelementer som går inn i læringsemnet)
- Hvordan? (Valg av situasjon og pedagogisk arbeidsform – instruerende og/eller problemløsende)
- Når? (Hvor bør læringsemnene plasseres i kurssammenhengen?)
- Hvorfor? (Verdiforankret begrunnelse for hvert av de 4 første punktene)

Valg og bruk av situasjoner man treffer på eller skaper underveis bør være gjennomgående for kurset. Deltakerne må lære seg at de kan formidle ting uten at de nødvendigvis instruerer kontinuerlig. Flere temaer kan tas opp til diskusjon om innhold og presentasjon, da dette vil stimulere til refleksjon og bevisstgjøre deltakerne.

Læringssituasjonene under instruktørkurset er ikke nødvendigvis de samme som egner seg på et nybegynnerkurs. I en eller flere instruksjonsøvelser bør deltakerne gis i oppgave å tilpasse læringsemner for et begynerkurs, slik at de selv velger hvilke enkeltelementer som skal inngå, velger situasjon og pedagogisk arbeidsform, og gjennomfører emnet. Ethvert læringsemne legges opp som en progresjon bygd opp av enkle og oversiktlige elementer slik at deltakerne har overskudd til å reflektere over det de skal gjøre. Velg lette ruter for å sikre dette overskuddet til å lære.

Hver dag bør oppsummeres ved at alle deltar i en erfaringsdeling på kvelden. Forberedelse til neste dag bør også være et naturlig element i kveldsøkta. Dette er rutiner deltakerne bør ta med seg i sin videre instruktørrolle.

Høyfjellstema

For at veilederkurset skal kunne kvalifisere deltakerne direkte til klatreinstruktør 1 høyfjell, må kurset gjennomføres i et fjellområde som har alpin karakter, og som byr på utfordringer knyttet til anmarsj eller retur over bratt snø og/eller isbre, klatring i ur og/eller løst fjell, improvisert rappelling, orientering og uvisse værforhold. Følgende tema skal gjennomgås ut over de som inngår i et lavlandskurs.

Naturkunnskap

- Værkunnskap; været i høyfjellet, typiske mønstre (vind, nedbør, temperatur, tordenvær)
- Snøkunnskap; sommersnø i høyfjellet, skredfare sommerstid
- Brekunnskap i høyfjellet, om alpine isforhold
- Fjellgrunnskunnskap; kvalitetstegn for fjellgrunnen, tolking av steinsprangfare
- Plante- og dyrekunnskap; planter og dyr i høyfjellet

Ferdigheter

- Mat og drikke, valg og bruk tilpasset klatring i høyfjellet
- Klær, valg og bruk tilpasset klatring i høyfjellet
- Ly og leir; bivuakk og leirliv i høyfjellet
- Orientering og vegvalg; aktuelle hjelpemiddel og framgangsmåter for orientering i høyfjellet
- Alpine snø- og isferdigheter
- Ferdsel på klippe med løs fjellgrunn

- Klatre i alpint lende med snø, is og løs fjellgrunn
- Klatring med stegjern og ulike isverktøy
- Valg og bruk av sikringsmetoder og sikringsmidler for alpine forhold
- Improvisert rappell
- Klatring på løpende mellomforankring
- Kameratredningsferdigheter, tilpasning til ferdsel i høyfjellet

3.1.4.3 *Vurdering*

Deltakerne skal få en løpende, muntlig vurdering underveis i kurset. Sluttvurdering skal gis i en personlig samtale med hver enkelt deltaker. Deltakeren skal oppfordres til selv å gjøre seg opp en mening om sine sterke og svake sider som instruktør. Kandidatene skal vurderes ut fra følgende punkt, i prioritert rekkefølge: Sikkerhet, egenferdighet, formidlingsevne og lederskap. Kandidatene skal vurderes til bestått eller ikke bestått, og kursleder skal gi en skriftlig og begrunnet vurdering som føres inn i kandidatens loggbok.

3.1.5 *Gjennomføring av metodeseminar klatring*

Rammene for seminaret er beskrevet i kapittel 2.3.7 Rammer for metodeseminar klatring. Her beskrives innholdet i seminaret i detalj.

3.1.5.1 *Mål*

Formål med seminaret

Seminaret skal gi anledning til øving med og diskusjon om metoder, og gjennom dette gi deltakerne bredt innblikk i fortrinn og ulemper ved ulike metoder i gitte situasjoner. Seminaret skal gi deltakerne en gjensidig, faglig oppdatering og bidra til at et enhetlig metodesett praktiseres likt på alle instruktørkurs etter Nasjonal standard. Seminaret skal også være et forum for å utveksle erfaringer med andre instruktører. Det ventes at deltakerne er aktive i diskusjoner og selv bidrar til innhold og gjennomføring.

Læringsmål

Seminaret skal gi deltakerne anledning til å bruke og drøfte metodesettene for fjellklatring og videregående kameratredning. De skal ha detaljert kunnskap om standardmetodene for samme som brukes i instruktørkurs etter Nasjonal standard; de skal kunne gjøre rede for hvorfor disse metodene er valgt, og de skal selv vise gode ferdigheter i bruk av metodene. Deltakerne skal i tillegg kunne bedømme hvordan ulykker kan og bør forebygges, både generelt og spesielt i forbindelse med kurs og organisert klatring.

3.1.5.2 *Temaliste*

- Prøving og drøfting av metoder i kursklatring og grunnleggende kameratredning.
- Ulykkesforebyggende arbeid, med spesiell vekt på analyse av risikofaktorer, tiltak for å redusere faren for mistak og konsekvenser av mistak. Ansvar for egen og deltakers sikkerhet skal drøftes.
- Etikk, sikkerhet og ansvar, jf. veilederkurset.
- Improvisert redning i kompliserte situasjoner i fjellvegg.
- Valg av område for redningsøvelser.
- Ansvar og opptreden ved ulykker på kurs eller under føring.
- Varsling og organisering ved en ulykke.
- Teoretisk innføring i den organiserte redningstjenesten og hvordan en redningsaksjon organiseres og gjennomføres.
- Hensyn til natur ved en eventuell ulykkeshendelse.

- Førstehjelp.

Vektlegging og rekkefølge av temaene

Det bør ikke være nødvendig å gå like dypt inn i alle tema på lista. Deltakernes kompetanse må i stor grad bestemme hvilke temaer som kan tas summarisk og hvilke man må gå grundigere inn på. Improviserte metoder og teknikker som instruktør kan ha bruk i tilfelle ulykke skal prioriteres.

3.1.5.3 Vurdering

Deltakerne skal få en løpende, muntlig vurdering underveis i seminaret. Sluttvurdering skal gis i en personlig samtale med hver enkelt deltaker. Deltakeren skal oppfordres til selv å gjøre seg opp en mening om sine sterke og svake sider som instruktør. Kandidatene skal vurderes ut fra følgende punkt, i prioritert rekkefølge: Sikkerhet, egenferdighet, formidlingsevne og lederskap. Kandidatene vurderes til bestått eller ikke bestått, og kursleder skal gi en skriftlig og begrunnet vurdering som føres inn i kandidatens loggbok.

For kandidater til nivå 2 skal det på redningsdelen legges avgjørende vekt på hensiktsmessig og troverdig innsats i redningsarbeid på klippe. Deltakere som viser lav egenferdighet og/eller liten forståelse for sikkerhet og metoder skal ikke anbefales som klatreinstruktør 2 høyfjell.

For kandidater til regodkjenning på nivå 1 skal det minst dokumenteres ferdigheter tilsvarende de som skal til for å bestå veilederkurs klatring.

3.1.6 Gjennomføring av isklatreinstruktørkurs

Rammene for kurset er beskrevet i kapittel 2.4.2 Rammer for isklatreinstruktørkurs. Her beskrives innholdet i kurset i detalj.

3.1.6.1 Mål

Formål med kurset

Deltakerne skal bevisstgjøres om forutsetninger for sikker klatring på fosseis og bruk av økser på klippe (tørrøksing). De skal gjøres godt kjent med metodesett og tankegang for sikring på is og snø, dog ikke alpin vinterklatring. Deltakerne skal vise at de er klar over og tar hensyn til de spesielle farer man møter under klatring på fosseis, herunder skred, isras og faren ved å klatre med skarpt utstyr. I tillegg skal deltakerne være bevisste på valg av klær og utstyr til klatreturer i fosseis. Deltagerne skal også vise at de er i stand til å undervise i disse emnene.

Læringsmål

Etter endt kurs skal deltakerne:

- Kunne mestre og vurdere utstyret som brukes ved flertaulengders klatring på fosseis og kunne forklare utstyrets ulike funksjoner, bruksområder og begrensinger, med særlig vekt på bruken av naturlige sikringsmidler ved klatring på fosseis, miks og snø. De skal forstå hva som er feil bruk av utstyret og hvilke konsekvenser det kan medføre.
- Ha en grundig forståelse av standard metodesett ved flertaulengders klatring på fosseis, med særlig vekt på sikringsplasseringer og forlengere, sikringskjeden, standplasser, klatring på enkelttau og dobbeltau, og evne til å bruke og vurdere dette.
- Kunne vurdere linjevalg i fosseis og finne hensiktsmessig og sikker plassering av standplass, og kunne grunngi disse valgene.
- Kunne bruke og vurdere teknikker for å bevege seg sikkert på bratt is og snø.

- Kunne bruke og vurdere standard metodesett for flertaulengders rappell på isruter, samt metoder for å ivareta deltakersikkerhet under flertaulengders rappell med en instruktør alene.
- Kunne ta i bruk standard metoder for kameratredning i situasjoner på fosseis.

3.1.6.2 *Temaliste*

Gjennom øvelser, klatring, undervisning og teori skal metodesett, rutiner, sikkerhetskrav og veiledning gjennomgås. Det skal legges sterk vekt på de spesielle hensyn og forsiktighetsregler man må ta under isklating og vinterfriluftsliv.

Deltagerne skal gis begrunnet og nyansert tilbakemelding på sin egen praksis. De skal få mest mulig egenpraksis i metodikken i klatring på is og snø og skal motiveres til å være aktive, ta initiativ, være deltagende i diskusjoner og vise forståelse og innsikt i tema som tas opp.

Bevegelsesteknikk og bruk av personlig utstyr

Bevegelsesteknikk og bruk av personlig utstyr forutsettes å ligge innenfor det deltakerne behersker fra før. Kurset skal imidlertid gjennomgå hvordan man best mulig kan formidle ulike bevegelsesteknikker på snø og is, samt bruk av øks på klippe i en kurssammenheng.

Taulagsrutiner

Temaet forutsettes å ligge innenfor det deltagerne kan fra før, men gjennomgås på klatreturer.

Snø- og iskjennskap. Linjevalg.

Deltakerne skal vise at de har god kjennskap til den naturgitte variasjonen i isens egenskaper, er fortrolige med isen som medium for klatring, og at de er i stand til å gjøre fornuftige og sikre vegvalg.

Sikringsmidler og sikringsmetoder

Deltakerne skal vise gode egenferdigheter i bruk av klatre- og sikringsutstyr, og ha forståelse for enkeltdelens funksjon i sikringskjeden. Følgende momenter for klatring på is og snø berøres spesielt:

- Ulike typer isskruer og hensiktsmessig plassering av isskruer. Vurdering av isskruers holdfasthet under ulike isforhold.
- Ulike sikringsmidler i snø. Vurdering av snøkvalitet og styrke på sikringsmidlene.
- Bruk av isøks som sikringsmiddel på snø og is og momenter relatert til dette.
- Valg og bruk av sikringsmetoder (enkelt- og dobbeltau).
- Standplasser på is og snø. Krav til standplasser og valg av plassering. Kursstandplasser.
- Krefter i sikringskjeden. Valg av tau og slynger ved isklating.
- Rigging av toppfester for organisert aktivitet på is.
- Rappellfester på snø og is. Abalakov-forankring.
- Oppbremsing med isøks i snøbakke.
- Kort om sikring på klippe under vinterforhold.
- Organisering av utstyr. Hvordan beskyttes mot skarpt utstyr.
- Vedlikehold av utstyr.

Emnene kan gjennomgås i forbindelse med leding / standplassarbeid samt kameratredning, med vekt på å presentere innlæringsmetoder.

Kameratredning og kjennskap til den organiserte redningstjenesten

Dette er kjente tema fra metodekurs klatring og kan berøres både under tur og på kveldstid.

Førstehjelp

Det gjennomgås elementær førstehjelp for skadetyper som er spesielt relatert til isklatring. Frostskader, nedkjøling og kuttskader skal vies spesiell oppmerksomhet. Hvordan man holder deltakere varme under organisert aktivitet skal også være tema i denne økten. Bekledning og valg av mat og drikke bør og tas opp i denne forbindelse.

Veilederrollen

Det forutsettes at deltagerne får anledning til å praktisere i veilederrollen gjennom kurset og at denne rollen er emne for diskusjon om kvelden. Det skal fokuseres på det ansvar man har som instruktør og turlleder under vinterforhold og hvilke spesielle hensyn man bør ivareta under vinterforhold, herunder valg av aktivitet eller tur ut fra gruppens sammensetning og evne til å ivareta en gruppes sikkerhet under skiftende forhold.

Det skal diskuteres kursinnhold på forskjellige kurs. Deltagerne skal trenes i hvordan ulike emner presenteres på kurs. Hvilke emner skal inngå i et kurs? Hvordan bør man presentere ulike emner? I hvilken rekkefølge skal de ulike tema presenteres? Etc.

Ved klatring på snø og is er isras og snøskred elementer om er viktige i vurderingen av risikobildet. Disse spesielle faremomentene skal tas opp både på tur og på teoriøkter underveis i kurset med fokus på å gjøre trygge veivalg.

Andre tema

Dette er emner som kan tas opp i situasjoner ute eller som presentasjoner på kveldsøkter, i pauser eller når det er naturlig ute på tur.

- Risikofaktorer og ulykkesårsaker ved klatring på is og tørrøksing.
- Risikofaktorer ved ferdsel ute vintertid. Dårlig sikt, korte dager og uforutsette overnattinger.
- Bekledning, mat og drikke på vinterturer.
- Naturvennlig ferdsel ved denne typen turer og kurs.

3.1.6.3 Vurdering

Deltagerne skal få en løpende, muntlig tilbakemelding gjennom kurset. Sluttvurdering skal gis i en personlig samtale med hver enkelt deltager. Deltageren skal oppfordres til selv å gjøre seg opp en mening om sine sterke og svake sider som instruktør. Kandidatene skal vurderes ut fra følgende punkt, i prioritert rekkefølge: Sikkerhet, egenferdighet, formidlingsevne og lederskap.

Kandidatene skal vurderes til bestått eller ikke bestått, og kursleder skal gi en skriftlig og begrunnet vurdering som føres inn i kandidatens loggbok.

3.2 Innhold i instruktørkurs, assistentpraksis og metodeseminar bre

Her presenteres kursplaner for de ulike kursene, assistentpraksisen og seminarene som er en del av utdanningsstigen på bre i NF-standarden.

3.2.1 Gjennomføring av metodekurs bre

Rammene for kurset er beskrevet i kapittel 2.5.2 Rammer for metodekurs bre. Her beskrives innholdet i kurset i detalj.

3.2.1.1 Mål

Deltakerne skal bevisstgjøres om viktigheten av sikkert veivalg på bre og i alpint terreng, og gjøres godt kjent med metodesett og tankegang for sikring og redning på bre, i snøbakker og utsatt terreng (dog ikke klatreterreng), samt overgangen fra bre til fjell. Deltakerne skal vise at de kan orientering, at de har tilstrekkelig turerfaring til å ha overskudd og god utholdenhet underveis, samt inneha god bevegelsesteknikk i ulendt terreng, på snø og på is. Deltakerne skal videre bevisstgjøres om grunnleggende kunnskaper og ferdigheter innen naturvennlig ferdsel. Kurset skal anspore til refleksjon over instruktørens formidlerrolle og ansvar.

3.2.1.2 Temaliste

Deltakerne skal få mest mulig egenpraksis i orientering, veivalg, bevegelsesteknikk, sikringsarbeid og kameratredning. Det er viktig at det skapes et trygt læringsmiljø og at det gjennomføres som et kurs der deltakerne skal lære mest mulig, også av hverandre. Metodene som velges skal begrunnes, for å utvikle metodekompetanse og bevissthet om ulike måter å løse oppgaver på. Kurset skal ikke bære preg av eksaminasjon eller testing. Deltakerne skal motiveres til å være aktive, ta initiativ, være deltakende i diskusjoner og vise forståelse og innsikt i tema som tas opp.

Veivalg og føring i brefall

Veivalg, føring og sikring av taulag i brefall er et meget viktig tema. Det må brukes tid på diskusjoner om hensiktsmessig/uhensiktsmessig veivalg, blant annet med tanke på framdrift og tidsbruk, nødvendighet av å sette mellomforankringer, risiko ut fra gruppas forutsetninger, og hvilke veivalg og sikringsmetoder som er mest effektive i forskjellige situasjoner, både i kurs- og føringssammenheng.

Bevegelsesteknikk og bruk av personlig breutstyr

Bruk av isøks og stegjern, seler og innbinding i taulaget, bevegelsesteknikk på is, taulagsrutiner og innkorting av tau ved vandremetoden. Kjennskap til forskjellig utstyr og dets anvendelse.

Orientering

Generell orientering og orientering på bre skal gjennomgås, særlig i forbindelse med turplanlegging for å forutse hvor sprekkområder vil være ut fra kartet. Vise at man kan ta ut kartreferanser fra kartet og bruk av GPS på bre. Kjennskap til metoder for å beregne avstander man har tilbakelagt dersom man ikke har GPS.

Sikkerhet, sikringsmidler og sikringsmetoder

Når tau bør brukes og når det ikke bør brukes. Taulagsrutiner – vandremetoden, klatremetoden, standplass og mellomforankringer, bruk av isskruer, snøankere, karabinere, slynger og improviserte sikringsmidler for is og snø. Sikring på glatte eller utsatte partier (svaberg) ved å montere faste tau. Gjennomgang av standplass på fjell, bruk av kiler. Ulike metoders styrker og svakheter.

Kameratredning

Det bør fokuseres på enkle / improviserte metoder som deltakerne kan benytte hvis de kommer ut for en hendelse i forbindelse med sitt virke i fjellet.

- Førstehjelp utenfor allfarvei
- Varsling og organisering ved en ulykke
- Sikkerhet og sikring ved kameratredningsøvelser
- Valg av område for redningsøvelser på brekurs
- Grundig innføring i taljers virkemåte med utgangspunkt i hjelpetalje. Utbygging til 1:6-talje og 1:3-talje (z-talje). Redning av bevisstløs person hvor redningsmann må fires ned i sprekken. Redning gjennomføres både på is og på snø. Redning under føringstur hvor instruktøren må utføre redning i eget taulag
- Improvisasjon ved vanskelig adkomst – teknikker for opphenting fra smale bresprekker
- Opptreden ved ulykker på kurs eller under føring og kjennskap til NFs ulykkesregistrering

Kjennskap til den organiserte redningstjenesten

Temaet kan tas opp i forbindelse med kameratredningsøvelsene. Det bør fokuseres på tidsfaktor, varslingsrutiner og hvordan taulaget kan fungere sammen med redningstjenesten.

Førstehjelp

Opptreden på skadested, varsling, å ta vare på skadet. Gjennomgang av de mest vanlige skadetyper og tilstander i høyfjellet. Førstehjelpsutstyr og annet utstyr som kan komme til nytte ved uhell og skader. Nedkjøling og nødbivuakk bør vies spesiell oppmerksomhet.

Rappell og klemknutegang

Følgende skal gjennomgås grundig og praktiseres av deltakerne:

- Etablering av rappellfester
- Entaulengdes rappeller
- Klemknutegang som egenredning

Det skal demonstreres hvordan deltakerrappell kan gjennomføres med et ekstra sikringstau styrt av instruktøren.

- Grunnleggende prinsipper ved rigging av rappellfester
- Faremomenter knyttet til rappellering (ulykkesstatistikk)
- Klemknotesikring ved rappell

Snøbakketeknikk

Hensiktsmessige metoder og teknikker for å ta seg selv og taulaget sikkert opp og ned bratte snøbakker. Stakkatogange, oppbremsingsmetoder, sikring med snøankere. Øvelser med å stoppe en utglidning med tau og snøankere og alternative sikringsmidler. Skred skal være tema i denne økten.

Breinstruktør-, turleder- og veilederrollen

Gjennom kurset skal deltakerne gjøres kjent med hva som er en breinstruktørs plikter og oppgaver, hvilke egenskaper som er viktige i ulike veilederroller (kurs/føring) og hva som forventes for å bestå et veilederkurs. Refleksjoner over instruktørens rolle og ansvar, for sikkerheten og som verdiformidler, går som en rød tråd gjennom hele kurset.

Helse, miljø og sikkerhet

Deltakerne skal gis en forståelse av de risikofaktorene som er forbundet med brevandring. Deltakerne skal bevisstgjøres slektskapet mellom sikringsteknikker og metoder i alle greiner av bresporten.

Deltakerne skal gis en kort innføring i de kravene til tilbydere av forbrukertjenester, arrangementsansvarlige og instruktører som følger av produktkontrollloven med forskrifter, og hvordan disse kravene kan etterleves i praksis. De skal også gis en oversikt over det praktiske ansvarsforholdet mellom tilbyder og tjenestemottaker.

Naturvennlig ferdsel

Gjennom kurset skal kursdeltakerne få en forståelse for hva som ligger i NFs arbeid for naturvennlig ferdsel, og få dette vist gjennom metodekursinstruktørens holdninger. Deltakerne skal også bevisstgjøres hvordan de som fremtidige instruktører formidler gode holdninger til naturvennlig ferdsel.

Andre tema

Dette er emner som tas opp i situasjoner ute eller som presentasjoner på kveldsøkter eller i pauser.

- Turplanlegging. Informasjon og kommunikasjon med turdeltakere før tur/kurs og underveis
- Klær, mat og drikke
- Natur, om fauna og flora, geologi, meteorologi, brelære – dette er tema som bør tas opp når det faller seg naturlig ute på tur
- Verdier og normer i norsk friluftslivstradisjon og fjellsporthistorie
- Kjennskap til standarder (som Nasjonal standard), lover (som produktkontrollloven, internkontrollforskriften og allemannsretten), regler og organisasjoner (som lokale breførerlag og DNT)

Man kan ikke gå dypt inn i alle tema her. En del av teoriemnene egner seg godt for selvstudium. Det bør presenteres anbefalt litteratur for slikt selvstudium.

3.2.1.3 Vurdering

Kurset skal evalueres daglig i kveldsøkter for å trekke frem læringsmomenter og tilpasse nivået. Deltagerne skal i disse øktene selv si noe om hvordan dagen har vært, hva de synes de har fått til, og hva de må øve mer på, samt få tilbakemelding på dette fra instruktørene. Etter endt kurs skal deltakerne få en personlig samtale med instruktørene og en muntlig og skriftlig vurdering som gir konkret veiledning til videre egenutvikling. Deltakerne skal innlede dette selv med å vurdere seg på temaene sikkerhet og egenferdighet. Deltakere med manglende selvinnsikt, forståelse for sikkerhet og/eller utilstrekkelig egenferdighet på breen, må få konkret beskjed om hva som må forbedres før eventuell videre utdanning. De konkrete vurderingene skal føres inn på evalueringsskjema i kandidatens loggbok.

Det gis ikke vurdering bestått/ikke bestått, men deltakerne skal få en skriftlig anbefaling på om de er klare til å fortsette med assistentpraksis, eller hva det må trenes på før denne kan gjennomføres. Eventuell pålagt trening må dokumenteres i loggboka, slik at kursleder for kurset deltakerne skal ha assistentpraksis på, ser at dette er noe deltakeren har forbedret seg på.

3.2.2 Gjennomføring av assistentpraksis for breinstruktør 1

Rammene for assistentpraksisen er beskrevet i kapittel 2.5.3 Rammer for assistentpraksis for breinstruktør 1. Her beskrives mål og innhold i assistentpraksisen.

3.2.2.1 Mål

Formål med praksisen

Instruktørassistenten skal lære ved å observere andre instruktører på et kurs og ved å delta i instruksjon. Assistenten skal gjennom observasjon og praksis få en innføring i hvordan et brekurs er bygd opp, hvordan rekkefølgen på de ulike læringsmomentene bør være, samt hvordan man på best mulig måte lærer bort de ulike læringsmomentene til kursdeltakere (didaktikk). Veilederen skal gi instruktørassistenten løpende og konkret vurdering i løpet av praksisen.

Assistenten skal ikke gis selvstendig ansvar som instruktør for taulag, men veksle mellom å iaktta veilederen og selv ha ansvar for økter under veilederens tilsyn. Hvor mye ansvar assistenten skal ha må komme fram i dialog med veilederen, men det naturlige vil være at assistenten først observerer og gradvis får mer ansvar utover praksisen, ut fra hvordan veilederen vurderer kandidaten underveis. Assistenten bør få anledning til å sikre under redningsøvelse, rigge standplass og lignende, men veilederen skal hele tiden ha tilsyn og kontrollere at assistenten gjør dette på en tilfredsstillende måte. Assistenten skal ikke virke alene med eget taulag på nye geografiske eller tematiske områder.

3.2.2.2 Vurdering

Assistenten skal få en løpende, muntlig tilbakemelding underveis i praksisen. Etter endt kurs skal assistenten få en skriftlig og muntlig vurdering som gir konkret veiledning til videre egenutvikling. De konkrete vurderingene skal føres inn på evalueringsskjema i kandidatens loggbok.

3.2.3 Gjennomføring av veilederkurs bre

Rammene for kurset er beskrevet i kapittel 2.5.5 Rammer for veilederkurs bre. Her beskrives innholdet i kurset i detalj.

3.2.3.1 Mål

Formål

Etter kurset skal deltakerne være forberedt på rollen som breinstruktør og bevisst det ansvaret som følger med. Kurset skal gi grunnlag for å vurdere hvordan ulike tema på brekurs og -føring bør formidles. Veilederkurset skal også være en praktisk eksamen hvor deltakerne skal vise at de har nødvendig forståelse, kunnskap og egenferdighet innen sikkerhet, sikringsarbeid, klatreteknikk og formidling, samt vise at de har nok initiativ og driv til å fungere som instruktør.

Læringsmål

Etter endt kurs skal deltakerne beherske de temaene som inngår i metode- og veilederkursene godt nok til å kunne gi brekursdeltakere kompetent, sikker og inspirerende veiledning. De skal:

- Ha en grundig forståelse av utstyr til brevandring og bruken av dette, og kunne vurdere utstyrets ulike funksjoner, bruksområder og begrensinger. De skal forstå hva som er feil bruk av utstyret og hvilke konsekvenser det kan medføre, og de skal kunne formidle dette til deltakere i en kurssammenheng
- Kunne bruke og vurdere standard metodesett for ferdsel på bre og kunne formidle dette til deltakere i en kurssammenheng

- Ha en grundig forståelse av, og evne til å bruke, standard metodesett for mer avansert redning utover det som er hensiktsmessig å lære vekk på nybegynnerkurs
- Kunne velge og beherske standard metoder for kameratredning, samt å formidle disse til deltakere i en kurssammenheng
- Forstå og mestre grunnleggende prinsipper for friluftslivsveiledning, og kunne velge hvilke pedagogiske arbeidsformer som egner seg best for å formidle de ulike læringsmomentene
- Anerkjennelse det ansvaret som følger med instruktørrollen, kunne ta ledelse, og framstå som en trygg og god leder i en kurssammenheng

3.2.3.2 *Temaliste*

Under hele kurset skal det fokuseres på veilederrollen. Instruksjonsøvelser er en sentral del av kurset. Pedagogiske tilnæringer til nybegynnerkurs og føring skal gjennomgås. Veileders ansvar og oppgaver tas opp til diskusjon i situasjoner kurset kommer opp i. Deltakerne skal aktiviseres og få ansvar for gjennomføring av økter slik at de får vist at de egner seg som instruktører. Deltakerne må få vist at de behersker presentasjon av praktiske tema så vel som teori.

Instruksjonsøvelsene bør også fungere som en repetisjon av de viktigste temaene fra metodekurset.

Instruktør- og førerrollen; helse, miljø og sikkerhet

Ved diskusjoner skal deltakerne vise bevisste holdninger og at de reflekterer over det å ta på seg ansvar som instruktør eller fører i høyfjellet.

Deltakerne skal gis en kort innføring i de kravene til tilbydere av forbrukertjenester, arrangementsansvarlige og instruktører som følger av produktkontrollloven med forskrifter, og hvordan disse kravene kan etterleves i praksis. De skal også gis en oversikt over det praktiske ansvarsforholdet mellom tilbyder og tjenestemottaker.

Øvelser i oppfølging av kravene til informasjon, farevurdering, risikoanalyse og risikoreducerende tiltak skal anspore deltakerne til å reflektere over hvordan lovens og forskriftenes krav kan følges slik at det best tjener til å forebygge helse- og miljøskade.

Formidlingsteknikk

Krav til trygt og godt læringsmiljø og hvordan man kan legge til rette for dette, krav og hensyn i valg av lærings situasjoner, grunnleggende prinsipp for formidling av praktiske og teoretiske emner og hvordan situasjoner og erfaringer kan utnyttes til læring individuelt og i grupper. Tilpassing av progresjon og innhold til ulike deltakere. Tilbakemelding og evaluering.

Veivalg og føring i brefall, sikkerhet, risikofaktorer og ansvar.

Deltakerne skal bevisstgjøres sitt ansvar som turledere og kravene til å vurdere en gruppe. De skal trenes i å begrunne turvalg/aktivitet ut fra gruppens sammensetning, terreng, utstyr og skiftende værforhold, og til å ivareta sikkerheten for kursdeltakere med ulike forutsetninger. Følgende skal tas opp spesielt:

- Veivalg: Sikrings- og retrettmuligheter, sikkerhetsmessige forhold ved anmarsj og retur
- Forberedelse på uforutsette hendelser, uforutsett overnatting ute
- Kritiske faktorer i vurdering av kursgrupper/taulag
- Generelle risikofaktorer på bre og i høyfjellsterreng, ulykkesstatistikk
- Ulykkesforebygging: Risikobevisthet, menneskelige feil og muligheter til å fange opp
- feil, preventivt tenkesett og gradvis erfaringsoppbygging
- Kommunikasjon, løpende kameratsjekk og samarbeid i taulaget

- Sikkerhet med uøvde i utsatt terreng: Opptreden, situasjonsoppfatning og sikring til valg av sted for instruksjon og øvelser
- Egenansvar og instruktøransvar

Bevegelsesteknikk og bruk av breutstyr

Grunnleggende bevegelsesteknikk bør være tema for en instruksjonsøvelse, slik at deltakerne bevisstgjøres om valg av sted, situasjon og formidlingsform.

Orientering

Deltakerne skal planlegge og gjennomføre et egnet opplegg for opplæring i orientering på bre.

Sikkerhet, sikringsmidler og sikringsmetoder

Hva er aktuelt lære bort på kurs, og hvordan bør det presenteres. Spesielt fokus på risikofaktorer generelt og på bre samt hvordan disse kan møtes for å forebygge ulykker.

Kameratredning

Deltakerne planlegger og gjennomfører redningsøvelser som de ville gjort på kurs. Drøfting av hva som bør læres bort på nybegynnerkurs og på videregående kurs. Valg av sted for øvelser og hvordan ta vare på sikkerheten under øvelsene.

Rappell og klemknutegang

Alle deltakere skal vise at de kan rappell og klemknutegang. Fokus på sikkerhet under rappelløvelser og hvordan få nybegynnere til å føle seg trygge.

Snøbakketeknikk

Deltakerne planlegger og presenterer et hensiktsmessig opplegg for snøbakke. Diskusjon om valg av øvingsområde, hva som bør læres bort og hvilken progresjon økten bør ha. Sikkerhet under øvelser.

Verdier og normer, historie og tradisjoner, fjellskikk og etikk

Temaet bør berøre spørsmål knyttet til individuelt og felles ansvar under brevandring og ferdsel i fjellet, rollemodeller på tur og ulik sikkerhetspraksis, sporløs ferdsel, ulike holdninger til naturbruk, tradisjoner i fjellsport og fjellbruk, utviklingen i norsk bresport med historiske faser og utstyrsutvikling. Dette kan tas opp til diskusjon i situasjoner ute, i pauser eller i kveldsøkter.

Naturvennlig ferdsel

Gjennom kurset skal kursdeltakerne få kunnskaper og ferdigheter innen naturvennlig ferdsel, og få forståelse for ulike måter å arbeide med dette temaet på et kurs.

Andre tema

Dette er emner for diskusjon i situasjoner ute, i pauser eller på kveldsøkter.

- Instruktørens praktiske oppgaver før, under og etter et kurs
- Informasjon og kommunikasjon med kursdeltakere og andre
- Klær, mat og drikke – instruktørens ansvar?
- Førstehjelp
- Fauna og flora, geologi og meteorologi spesielt for breområder
- Brelære
- Kjennskap til standarder, lover og regler og organisasjoner

Deltakerne kan få tildelt hvert sitt teoriemne og anskueliggjøre hvordan de vil presentere emnet på et nybegynnerkurs.

Nærmere om valg og bruk av arbeidsmåter

Gjennom hele kurset skal deltakerne trenes i å vurdere hvordan de ulike læringsemnene bør presenteres på et brekurs:

- Hvor? (Vurdering av hvor undervisning av læringsemnet bør gjennomføres)
- Hva? (Vurdering av hvilke enkeltelementer som går inn i læringsemnet)
- Hvordan? (Valg av situasjon og metode – instruerende og/eller problemløsende)
- Når? (Hvor bør læringsemnene plasseres i kurssammenhengen?)
- Hvorfor? (Verdiforankret begrunnelse for hvert av de 4 første punktene)

Valg og bruk av situasjoner man treffer på eller skaper underveis bør være gjennomgående for kurset. Deltakerne må lære seg at de kan formidle ting uten at de nødvendigvis instruerer kontinuerlig. Flere temaer kan tas opp til diskusjon om innhold og presentasjon, da dette vil stimulere til refleksjon og bevisstgjøre deltakerne.

Læringssituasjonene under instruktørkurset er ikke nødvendigvis de samme som egner seg på et nybegynnerkurs. I en eller flere instruksjonsøvelser bør deltakerne gis i oppgave å tilpasse læringsemner for et begynerkurs, slik at de selv velger hvilke enkeltelementer som skal inngå, velger situasjon og metode og gjennomfører emnet. Ethvert læringsemne legges opp som en progresjon bygd opp av enkle og oversiktlige elementer slik at deltakerne har overskudd til å reflektere over det de skal gjøre.

Hver dag bør oppsummeres ved at alle deltar i en erfaringsdeling på kvelden. Forberedelse til neste dag bør også være et naturlig element i kveldsøkta. Dette er rutiner deltakerne bør ta med seg i sin videre instruktørrolle.

3.2.3.3 Vurdering

Deltakerne skal få en løpende, muntlig vurdering underveis i kurset. Sluttvurdering skal gis i en personlig samtale med hver enkelt deltaker. Deltakeren skal oppfordres til selv å gjøre seg opp en mening om sine sterke og svake sider som instruktør eller fører.

Kandidatene skal vurderes ut fra følgende punkt, i prioritert rekkefølge: Sikkerhet, egenferdighet, formidlingsevne og lederskap. Det gis karakter bestått / ikke bestått, og kursleder skal gi en skriftlig og begrunnet vurdering som føres inn i kandidatens loggbok.

3.2.4 Gjennomføring av metodeseminar bre

Rammene for seminaret er beskrevet i kapittel 2.5.7 Rammer for metodeseminar bre. Her beskrives innholdet i seminaret i detalj.

3.2.4.1 Mål

Seminaret skal gi deltakerne dypere innblikk i og forståelse av metoder for ferdsel på bre og brerledning og evne til å beherske og vurdere disse. Deltakeren skal i løpet av seminaret vise ferdigheter når det gjelder videregående kameratredning og alpin fjellredningstjeneste på bre. Deltakeren skal også vise solid egenferdighet på breen. Seminaret skal ta opp spesielle hensyn ved ulykker, samt gi en innføring i den alpine fjellredningstjenesten.

Seminaret skal også være et forum hvor instruktører får faglig oppdatering og vedlikeholder sin kompetanse gjennom å utveksle erfaringer med andre instruktører og miljøer. Det forventes at deltakerne er aktive i diskusjoner og bidrar til innhold og gjennomføring.

Hovedvekten er på fordyping i redningsmetoder. Det bør fokuseres på enkle/improviserte metoder som deltakerne kan benytte hvis de kommer ut for en hendelse i forbindelse med sitt virke i fjellet, men deltakerne skal også gjøres kjent med tyngre utstyr og metoder som brukes av den organiserte fjellredningstjenesten.

3.2.4.2 *Temaliste*

Det ulykkesforebyggende arbeid skal hele tiden være i fokus under seminaret. Spesiell vekt legges på analyse av risikofaktorer, tiltak for å redusere faren for mistak og konsekvenser av mistak. Ansvar for egen og deltakeres sikkerhet skal drøftes.

- Varsling og organisering ved en ulykke
- Helhetlig og balansert redningstjeneste, den organiserte redningstjenesten og hvordan en redningsaksjon organiseres og gjennomføres
- Valg av område for redningsøvelser
- Repetisjon av grunnleggende kameratredningsteknikker
- Improvisasjon ved vanskelig adkomst – teknikker for opphenting fra smale bresprekker
- Utstyr og teknikk brukt av den organiserte redningstjenesten under heising, firing, transport og sikring av bære samt tilkomst og evakuering i trange sprekker
- Søk i sprekkområder og samband
- Opptreden ved ulykker på kurs eller under føring
- Hensyn til natur ved en eventuell ulykkeshendelse
- Førstehjelp med spesiell vekt på medisinske risikofaktorer under breferdsel

Vektlegging og rekkefølge av temaene

Det bør ikke være nødvendig å gå like dypt inn i alle tema på lista. Deltakernes kompetanse må i stor grad bestemme hvilke temaer som kan tas summarisk og hvilke man må gå grundigere inn på. Improviserte metoder og teknikker som instruktør eller fører kan ha bruk for i tilfelle ulykke skal prioriteres.

3.2.4.3 *Vurdering*

Deltakerne skal få en løpende, muntlig vurdering underveis i seminaret. Sluttvurdering skal gis i en personlig samtale med hver enkelt deltaker. Deltakeren skal oppfordres til selv å gjøre seg opp en mening om sine sterke og svake sider som instruktør. Kandidatene skal vurderes ut fra følgende punkt, i prioritert rekkefølge: Sikkerhet, egenferdighet, formidlingsevne og lederskap. Kandidatene vurderes til bestått eller ikke bestått, og kursleder skal gi en skriftlig og begrunnet vurdering som føres inn i kandidatens loggbok.

For kandidater til nivå 2 skal det på redningsdelen legges avgjørende vekt på hensiktsmessig og troverdig innsats i redningsarbeid på bre. Deltakere som viser lav egenferdighet og/eller liten forståelse for sikkerhet og metoder skal ikke anbefales som breinstruktør 2.

For kandidater til regodkjenning på nivå 1 skal det minst dokumentere ferdigheter tilsvarende de som skal til for å bestå veilederkurs bre.

3.3 Innhold i instruktørkurs, assistentpraksis og metodeseminar skred

Her presenteres kursplaner for de ulike instruktørkursene som er en del av NF-standardene.

Når skredinstruktørkurs kunngjøres, skal det framkomme om arrangementet er innrettet mot enkelt skredterreng (nordisk) og/eller utfordrende skredterreng (alpint). Det kan avholdes separate eller felles instruktørkurs for enkelt og utfordrende skredterreng. Ved felleskurs skal det som minimum brukes en og en halv dag til praksis i målgruppespesifikt terreng, det vil si turer der kandidatene øver på metoder, veivalg og instruksjon i terreng som er relevant for dem.

Krav til sikkerhet

Kurs i vegvalg, snøkjennskap og skredredningstjeneste må legges til terreng med slike dimensjoner og typiske kjennetegn for skredutsatt lende at det er mulig å gjøre dagsturer med utsikt til illustrerende lende, samtidig som tilfredsstillende sikkerhet opprettholdes.

Graving av snøprofil og stabilitetstester må kunne foregå på en slik måte og i slikt lende at deltakere ikke risikerer å bli revet med i farlige skred eller å bli begravd under snø. Skredøvelser skal gjennomføres på steder der det i løpet av øvelsesperioden ikke kan gå naturlige eller kunstig utløste skred. Det vil si at et øvelsesskred ikke skal sprenges eller utløses på annen måte, men graves ut (om nødvendig av deltakerne selv).

Figuranter i skredet skal sikres mot uhell og skader. Ved nedgraving av figurant skal gropen utformes i henhold til Norges røde kors hjelpekorps sine retningslinjer, og figuranten skal ha kontinuerlig samband med kursledelsen, være entydig posisjonsbestemt uavhengig av søkeutstyr og være fysisk og psykisk rustet for oppgaven.

Ved bruk av helikopter forutsettes at kursleder har erfaring med dette og er kjent med sikkerhetsrutiner.

Ettersom flere kurs skal gjøre deltagerne i stand til å gjøre veivalg i *utfordrende*⁴ skredterreng må disse også inkludere turer i slikt terreng – dersom forholdene ligger til rette for det. Kursleder er ansvarlig for å gjøre en vurdering av lokale forhold i utfordrende terreng dersom det er regional faregrad 2 eller høyere.

Det skal ikke legges turer og aktiviteter i *komplekst* skredterreng på vintersnø (lagdelt).

3.3.1 Gjennomføring av metodekurs skred

Rammene for kurset er beskrevet i kapittel 2.7.2 Rammer for metodekurs skred. Her beskrives innholdet i kurset i detalj.

3.3.1.1 Mål

Formål

Kurset skal dekke den fagkunnskapen som en instruktør må ha for å holde dagskurs, grunnkurs og videregående skredkurs.

⁴ NF følger NVEs modell for terrengklassifisering. 0) *Ikke skredterreng*: Ingen eksponering for snøskred. Flatt eller slakt terreng. 1) *Enkelt skredterreng*: Tidvis eksponering for snøskred. Oversiktlig terreng, enkelt å unngå løsnemråder. Noen utløpsområder for sjeldne skred. Mange muligheter til å redusere eksponeringen. 2) *Utfordrende skredterreng*: Jevnlig eksponering for snøskred. Terreng med veldefinerte løsnem- og utløpsområder, samt terrengfeller. Eksponering kan reduseres ved godt rutevalg. 3) *Komplekst skredterreng*: Lang eksponering for snøskred. Uoversiktlig, bratt terreng med flere løsnem- og utløpsområder, samt mange terrengfeller. Liten mulighet til å redusere eksponering.

Kurset skal gi deltakerne inngående kunnskap om teoretisk og praktisk terrengvurdering, identifisering av skredproblem i snødekket, gruppedynamikk på tur i rasende fjell og kameratredning.

Læringsmål

Når de følgende læringsmål leses, ta utgangspunkt i at setning begynner slik:

***Etter endt kurs/undervisning skal deltakerne**

	LÆRINGSMÅL	RELATERTE DELMÅL
A	Forstå terrengklassifisering og anvende dette i planlegging og gjennomføring av ferdsel i vinterfjellet	<ul style="list-style-type: none"> • Kunne gjøre rede for terrengklassifisering • Kunne planlegge og gjennomføre spor- og rutevalg på bakgrunn av terrengforståelse • Kunne hensiktsmessige risikoreduserende tiltak
B	Kunne organisere, gjennomføre og vurdere kameratredning	<ul style="list-style-type: none"> • Kunne lede og evaluere kameratsjekk før tur • Kunne lede og evaluere kameratredning i skred • Kunne organisere og gjennomføre utgraving og førstehjelp for skredtatte • Kunne gjennomføre, prioritere og fordele innsats ved flere forulykkede
C	Kunne finne og anvende informasjon om skredfare og snøforhold	<ul style="list-style-type: none"> • Kunne gjenkjenne tegn i naturen og anvende disse i vurdering av skredfare • Kunne gjennomføre systematisk snødekkeundersøkelse, analysere resultatene og anvende disse • Kunne velge hensiktsmessig lokalisering av og type stabilitetstest ute • Forstå skredfaireskalaen, hva som avgjør faregrad for et større område og lokale variasjoner
D	Kunne formidle forståelse for snø og skred	<ul style="list-style-type: none"> • Forstå og vurdere svake lag og deres egenskaper • Kunne gjøre en snøprofil og registrere denne • Kunne forklare værrets betydning for snøskred og kunne anvende dette i turplanlegging
E	Kunne anvende relevant utstyr og hjelpemidler	<ul style="list-style-type: none"> • Kunne forklare og anvende RegObs og Varsom • Kunne velge og anvende hensiktsmessige verktøy for å få relevant kunnskap om vær og værforhold • Kunne forklare og diskutere bruk av relevant utstyr for ferdsel i vinterfjellet • Mestre egen S/M og kjenne til et utvalg av de mest brukte S/M enheter • Kjenne til bruk av Recco og skredsekk
F1	Forstå egen rolle i en gruppe	<ul style="list-style-type: none"> • Forstå og etterleve prinsippet om tur etter evne og etter forhold • Kjenne egne styrker og begrensinger og kunne formidle disse ærlig og troverdig i et turfelleskap • Være åpen om og dele motivasjon og lyster med turfølget • Bidra positivt i en gruppe • Stille spørsmål like mye som å gi svar i et turfelleskap
F2	Forstå hvordan mennesker påvirker hverandre i en gruppe	<ul style="list-style-type: none"> • Forstå og vise gjennom praktiske eksempler hvordan ulike tankesett påvirker våre valg
G	Kjenne til hvordan skredfaget formidles	<ul style="list-style-type: none"> • Kjenne til ulike undervisning- og formidlingsmetoder gjennom enkel og forståelig formidling av skredfaget • Kunne veksle mellom å lede og å delta i et turfelleskap med sikte på sikker ferdsel • Kunne veksle mellom å lede og å delta i et turfelleskap med sikte på sikker ferdsel • Kjenne til hvordan vi lærer gjennom å gjøre og reflektere over det vi gjør, og vise dette gjennom eksempler

		<ul style="list-style-type: none"> • Kunne være en del av en gruppe og ha grunnleggende forståelse av gruppedynamikk • Kjenne til hvordan en kan ta utgangspunkt i læringsmål for å planlegge og gjennomføre undervisning • Kjenne til hvordan en kan tilpasse undervisning til deltakere med ulikt utgangspunkt • Kunne stille spørsmål som bidrar til læring
H	Kjenne til norske friluftslivstradisjoner	<ul style="list-style-type: none"> • Kunne se eget og turfølgets friluftsliv i sammenheng med norske friluftslivstradisjoner og naturvennlig ferdsel

3.3.1.2 Temaliste

Kurset skal fokusere på tursituasjonen der problemstillingene er å ferdes og oppholde seg i et mulig skredfarlig terreng. For vurdering av vegvalg legges hovedvekten på å bruke de objektive vurderingskriterier som finnes. Beslutningsprosesser og risikovurdering i tursammenheng skal være en viktig del av kurset, der deltakerne stilles foran ulike valgmuligheter.

Kurset er problembasert i formen og det forventes at deltakerne tar aktivt del i både opplegget og utførelsen. Instruktørene alternerer mellom selv å gi instruksjon, og å sette deltakerne i situasjoner der de får vist at de behersker metodene – f.eks. ved å la dem veilede hverandre. De skal først og fremst få anledning til å lære mest mulig. Kurset skal ikke bære preg av eksaminasjon eller testing.

En naturlig utvikling i løpet av kurset er at deltakerne får mer og mer ansvar for å planlegge og gjennomføre øvelser og turer, der instruktøren skal holde seg tilgjengelig, men litt i bakgrunnen. Kurset er faglig og pedagogisk forankret i veiledningen som metode.

Hovedtema for kurset er:

- Kjenne igjen skredfare gjennom kjennskap til vær, snøforhold, terreng og mennesket.
- Håndtere skredfare gjennom veivalg og adferd.
- Utføre kameratredning dersom uhellet er ute.

Følgende tema skal gjennomgås:

- Turplanlegging.
- Den menneskelige faktor i skredfaresammenheng
 - Risikofaktorer og ulykkesårsaker
 - Hvordan ulike menneskelige faktorer kan utløse farlige valg og beslutninger i ulike situasjoner
 - Samspill og beslutningsprosesser i turgrupper
 - Hensiktsmessige regelbaserte metoder
- Terrengvurdering og klassifisering
 - Hvordan bedømme potensielle utløsnings- og utløpsområder for snøskred på kart og i terreng
 - Identifisere terrengfeller på kart og i terreng
 - Terrengtyper
- Identifikasjon av alarmtegn
 - Skytende sprekker, drønn og nylig skredaktivitet
 - Stabilitetsvurdering (skispor, stav, hånd, skikutt, skavlhopp etc.)
 - Vind, temperatur, nedbør
- Identifikasjon av mulige skredproblem i snødekket

- Omdannelsesprosesser i snøen og værets påvirkning av snødekket og forventet variasjon fra snøen kommer til den går
- Snødekkeundersøkelser med systematiske metoder
- Skredproblemets sannsynlige utbredelse
- Tester for identifisering av svakt lag (for eksempel spadeprøven eller den lille blokktesten)
- Stabilitetstester
- Den internasjonale skredfareskalaen, system og metode for regionale skredvarsler i Norge.
- Kameratredning
 - Ledelse: Stopp–tenk–vurder; organisering av søk, søkefaser.
 - Søkemønstre – hensiktsmessige søkemønstre for alle typer scenarier.
 - Førstehjelp i forbindelse med skredulykker og transport, forventede skademekanismer ved skredulykker, livreddende førstehjelp og hypotermi.
- Veivalg, risikoreduserende adferd og tiltak i skredterreng (opp/ned)
 - Mønster for terrengtype 1, enkelt skredterreng
 - Unngå ferdsel i skredterreng
 - Mønster for terrengtype 2, utfordrende skredterreng
 - Sporvalg, avlastningsavstand og kjøredisiplin
 - Mønster for terrengtype 3, komplekst skredterreng
 - Sporvalg, avlastningsavstand og kjøredisiplin
- Andre temaer, emner som kan tas opp i situasjoner ute eller som presentasjoner på kveldsøkter, i pauser eller når det er naturlig ute på tur.
 - Naturvennlig ferdsel. Gjennom kurset skal kursdeltakerne få en forståelse for hva som ligger i NFs arbeid for naturvennlig ferdsel.
 - Veilederrollen. Veilederrollen er ikke tema for metodekurset, men deltakerne bør gjøres kjent med hva som er en skredinstruktørs ansvar og oppgaver, hvilke egenskaper som er viktige i veilederrollen og hva som forventes for å bestå et veilederkurs.
 - Utstyr – hva gjelder, og hva betyr utstyret for våre valg i vinterfjellet?
 - Klær, mat og drikke (instruktørens ansvar?).

3.3.1.3 Vurdering

Underveis på kurset skal deltakerne få en løpende, nyansert tilbakemelding om sin egen praksis, sikkerhet, egenferdighet og forståelse av fagtemaene.

Ved kursets avslutning skal de gis en skriftlig og muntlig vurdering som gir konkret veiledning til videre egenutvikling. Deltakere med manglende forståelse for tema som er sentrale på kurset, må få konkret beskjed om hva som må forbedres før eventuell videre utdanning. De konkrete vurderingene skal føres inn på evalueringsskjema i kandidatens loggbok.

Det legges opp til løpende diskusjon (evaluering) av alle økter og kursdager gjennom tilbakemeldinger både fra instruktører og de andre deltakerne.

3.3.2 Gjennomføring av assistentpraksis for skredinstruktør 1 nordisk/alpint

Rammene for assistentpraksisen er beskrevet i kapittel 2.7.3 Rammer for assistentpraksis for skredinstruktør 1 nordisk/alpint. Her beskrives mål og innhold i assistentpraksisen.

3.3.2.1 Mål

Formål med praksisen

Assistenten skal gjennom observasjon og praksis få en innføring i hvordan et grunnkurs er bygd opp, hvordan rekkefølgen på de ulike læringsmomentene bør være, samt hvordan man på best mulig måte formidler kunnskaper til kursdeltakere (didaktikk). Formålet med praksisen er at

instruktørassistenten skal lære ved å observere andre instruktører på et kurs og ved å delta i instruksjon. Veilederen skal gi instruktørassistenten løpende og konkret vurdering i løpet av praksisen.

På grunnkurs eller videregående kurs skal assistenten tildeles konkrete instruksjonsoppgaver, oppfordres til å observere andre instruktører og å dele erfaringene i instruktørgruppa, samt gjennomføre en tur der han/hun skal lede en gruppe under observasjon av godkjent instruktør. Assistenten bør også gis mulighet til å lede én eller flere diskusjoner rundt temaer som turplanlegging eller gruppedynamikk.

Læringsmål

Når de følgende læringsmål leses, ta utgangspunkt i at setning begynner slik:

***Etter endt praksis skal deltakerne**

	LÆRINGSMÅL	RELATERTE DELMÅL
A	Anvende terrengklassifisering i planlegging og gjennomføring av ferdsel i vinterfjellet	<ul style="list-style-type: none"> Kunne bidra til å planlegge og å gjennomføre spor- og rutevalg på bakgrunn av terrengforståelse
B	Kunne organisere, gjennomføre og vurdere øvelser og undervisning innen kameratsjekk, kameratredning, utgraving og førstehjelp	<ul style="list-style-type: none"> Kunne lede og evaluere kameratsjekk før tur Kunne planlegge, gjennomføre og evaluere kameratredningsøvelse Kunne planlegge, gjennomføre og evaluere undervisning i utgraving og førstehjelp for skredtatte
C	Kunne forklare og vise hvordan en finner og anvender informasjon om skredfare og snøforhold	<ul style="list-style-type: none"> Kunne forklare faretegn og hvordan disse anvendes i vurdering av skredfare Kunne forklare og anvende systematisk snødekkeundersøkelse Kunne velge hensiktsmessig stabilitetstest og lokalisering for anvendelse av denne
D	Kunne formidle forståelse for snø og skred	<ul style="list-style-type: none"> Vurdere og formidle egenskapene til svake lag i snødekket Forklare og anvende værrets betydning for snøskred i turplanlegging Kunne drøfte bruk av stabilitetstester og følge dette opp i praksis ute
E	Kunne forklare og anvende relevant utstyr og verktøy	<ul style="list-style-type: none"> Kunne forklare og anvende RegObs og Varsom Kunne velge og anvende hensiktsmessig verktøy for å få relevant kunnskap om vær Kunne forklare og diskutere bruk av relevant utstyr for ferdsel i vinterfjellet
F1	Utvide selvinnsikt som grunnlag for læring og undervisning i skredfaget	<ul style="list-style-type: none"> Forstå og etterleve prinsippet om tur etter evne og forhold Kjenne egne styrker og begrensninger og kunne formidle disse ærlig i et turfellesskap Kunne reflektere over egen læring og formidling, sette egne læringsmål og finne ut hvordan en kan jobbe for å nå disse målene
F2	Forstå egen og andres rolle i en gruppe	<ul style="list-style-type: none"> Stille spørsmål like mye som å gi svar i et turfellesskap Forstå og vise gjennom praktiske eksempler hvordan ulike tankesett påvirker våre valg Gjennom ord og handling vise forståelse for hvordan gruppeprosesser og ytre rammer påvirker menneskelig adferd
G	Kjenne til hvordan skredfaget formidles	<ul style="list-style-type: none"> Kjenne til hvordan en kan anvende ulike undervisning- og formidlingsmetoder gjennom enkel og forståelig formidling av skredfaget Kunne veksle mellom å lede og å delta i et turfellesskap med sikte på sikker ferdsel

		<ul style="list-style-type: none"> • Kjenne til hvordan vi lærer gjennom å gjøre og reflektere over det vi gjør, og vise dette gjennom eksempler • Kunne være en del av en gruppe og ha grunnleggende forståelse for gruppedynamikk • Kjenne til hvordan en kan ta utgangspunkt i læringsmål og planlegge og gjennomføre undervisning • Kjenne til hvordan en kan tilpasse undervisning til deltakere med ulikt utgangspunkt • Kunne stille spørsmål slik at det bidrar til læring • Kjenne til hvordan en kan bidra til trygt læringsmiljø på kurs
H	Kjenne til norske friluftslivstradisjoner	<ul style="list-style-type: none"> • Kunne se eget og turfølgets friluftsliv i sammenheng med norske friluftslivstradisjoner og naturvennlig ferdsel

3.3.2.2 Vurdering

Assistenten skal få en løpende, muntlig tilbakemelding underveis i praksisen. Utfordringer gitt på metodekurs skal følges opp særskilt. Etter endt kurs skal assistenten få en skriftlig og muntlig vurdering som gir konkret veiledning til videre egenutvikling. De konkrete vurderingene skal føres inn på evalueringsskjema i kandidatens loggbok. Kandidaten skal være sett, vurdert og anbefalt av minimum to ulike fagpersoner før opptak veilederkurs.

3.3.3 Gjennomføring av veilederkurs skred

Rammene for kurset er beskrevet i kapittel 2.7.4 Rammer for veilederkurs skred. Her beskrives innholdet i kurset i detalj.

3.3.3.1 Mål

Formål

Kurset skal bevisstgjøre og forberede deltakerne på rollen som skredinstruktør og ansvaret som følger med. Kurset skal anspore til refleksjon over hvordan ulike tema i et skredkurs bør formidles. Veilederkurset skal også være en praktisk eksamen, hvor deltakerne skal vise at de har den nødvendige forståelse, kunnskap og egenferdighet innen risikoreduserende tiltak, lederskap, formidling og initiativ til å fungere som instruktører.

Læringsmål

Når de følgende læringsmål leses, ta utgangspunkt i at setning begynner slik:

***Etter endt kurs/undervisning skal deltakerne**

	LÆRINGSMÅL	RELATERTE DELMÅL
A	Forstå terrengklassifisering og anvende dette i planlegging og gjennomføring av ferdsel i vinterfjellet	<ul style="list-style-type: none"> • Kunne planlegge og gjennomføre spor- og rutevalg på bakgrunn av terrengforståelse, på en slik måte at man kan fungere som rollemodell for deltakere på grunnkurs og videregående kurs
B	Kunne lede og vurdere kameratredning	<i>Som praksis</i>
C	Kunne finne og anvende informasjon om skredfare og snøforhold	<ul style="list-style-type: none"> • Forstå og forklare systematikken og grunnlaget for vurdering av skredfaren i et større område • Kunne forstå og drøfte bruk av RegObs og Varsom • Kunne forstå og drøfte bruk av verktøy for innhenting av værinformasjon
D	Kunne gjøre rede for og drøfte forhold knyttet til snø og skred	<ul style="list-style-type: none"> • Kunne vurdere og formidle egenskapene til svake lag i snødekket • Kunne forklare og anvende værrets betydning for snøskred i turplanlegging • Kunne drøfte bruk av stabilitetstester og følge dette opp i praksis ute

E	Kunne anvende relevant utstyr	<i>Som praksis</i>
F	Kunne gjøre rede for og drøfte egen og andres rolle i en gruppe	<ul style="list-style-type: none"> • Kunne bevisstgjøre og diskutere turfølgets motivasjoner og lyster, samt hvordan dette påvirker våre valg • Kunne bevisstgjøre og diskutere andres rolle og bidrag/ikke-bidrag til god gruppedynamikk • Kjenne egne styrker og begrensninger, og kunne si ifra om dette på en konstruktiv måte • Forstå seg selv som del av en gruppe og kunne bidra konstruktivt til gruppedynamikk og læringsmiljø • Forstå og kunne gjøre rede for hva som ligger i risikofellesskapet under ferdsel i vinterfjellet
G	Kunne formidle skredfaget	<ul style="list-style-type: none"> • Kunne veilede andre gjennom oppgaveløsning og refleksjon • Kunne formidle, og være et forbilde for, prinsippet om tur etter evne og etter forhold • Kunne formidle kunnskaper om skredfaget på en enkel og forståelig måte både teoretisk og praktisk • Kunne planlegge og gjennomføre undervisning med utgangspunkt i kursmål og læringsmål • Kunne tilpasse og variere undervisning til deltakere, sted og forhold • Kunne diskutere skredfag og undervisning – hva, hvordan, hvorfor og hvor • Kunne samarbeide med andre om planlegging, gjennomføring og evaluering av skredundervisning • Kunne bidra til at deltakerne setter egne læringsmål og legge til rette for deltakernes videre utvikling innen skredfaget. • Kunne legge til rette for et trygt læringsmiljø på kurs • Vise evne til egenutvikling innen skredfaget, og sette egne læringsmål
H	Kunne gjøre rede for og drøfte norske friluftslivstradisjoner	<ul style="list-style-type: none"> • Kunne gjøre rede for standarder, lover, regler og organisasjoner som er relevante for ferdsel i vinterfjellet • Kunne drøfte norske friluftslivstradisjoner • Kunne drøfte naturvennlig ferdsel i et samfunnsperspektiv

3.3.3.2 Temaliste

Under hele kurset skal det fokuseres på veilederrollen. Instruksjonsøvelser er en sentral del av kurset, og pedagogiske tilnærminger til skredkurs skal gjennomgås. Deltakerne skal vise at de behersker presentasjon av praktiske tema så vel som teori, og at de har tilstrekkelig egenferdighet. Deltakerne bør få ansvar for gjennomføring av økter slik at de får vist at de egner seg som instruktører. De kan med fordel tildeles hvert sitt emne for å vise hvordan de vil presentere emnet på et grunnkurs. Det forutsettes at deltakerne har satt seg inn i relevant litteratur⁵.

Instruksjonsøvelsene bør også fungere som en repetisjon av de viktigste temaene fra metodekurset. Gjennom hele kurset skal deltakerne trenes i å vurdere hvordan de ulike læringsemnene bør presenteres på et skredkurs.

Kurset skal fokusere på tursituasjonen der problemstillingene er å ferdes og oppholde seg i et mulig skredfarlig terreng.

⁵ Anbefalt litteratur 09/2013 (se instruktørveileder for oppdatert liste):
DNT fjellsport (2009) *Håndbok for instruktører*

Dreyfus, S. E. (2004) *The five-stage model of adult skill acquisition*. Bulletin of Science Technology Society June 2004 vol. 24, no. 3, 177-181, Sage.

Priest, S. & Gass, M.A. (2005). *Effective leadership in outdoor programming*, Campaign, IL: Human Kinetics. Kapittel 5.

For vurdering av vegvalg og leirsteder legges hovedvekten på å bruke de objektive vurderingskriteriene som finnes. Beslutningsprosesser og risikovurdering i tursammenheng skal være en viktig del av kurset, der deltakerne tar stilling til ulike valgmuligheter.

Hovedtema for kurset er hvordan deltakerne som veiledere på skredkurs og samlinger kan bidra til å:

- Kjenne igjen skredfare gjennom kjennskap til vær, snøforhold, terreng og mennesket.
- Håndtere skredfare gjennom veivalg og hensiktsmessig ferdsel.
- Utføre kameratredning dersom uhellet er ute.

Kurset er faglig og pedagogisk forankret i veiledningen som metode.

Instruktørrollen; helse, miljø og sikkerhet

Ved diskusjoner skal deltakerne vise bevisste holdninger og at de reflekterer over det å ta på seg ansvar som instruktør. Instruktørens ansvar og oppgaver tas opp til diskusjon i situasjoner kurset kommer opp i.

Deltakerne skal gis en kort innføring i kravene til tilbydere av forbrukertjenester, arrangementsansvarlige og instruktører som følger av produktkontrollloven med forskrifter, og hvordan disse kravene kan etterleves i praksis. De skal også gis en oversikt over det praktiske ansvarsforholdet mellom tilbyder og tjenestemottaker.

Øvelser i oppfølging av kravene til informasjon, farevurdering, risikoanalyse og risikoreducerende tiltak skal anspore deltakerne til å reflektere over hvordan lovens og forskriftenes krav kan følges slik at det best tjener til å forebygge helse- og miljøskade.

Veiledning, ledelse og formidlingsmetoder

- Krav til trygt og godt læringsmiljø og hvordan en kan legge til rette for dette.
- Krav og hensyn i valg av lærings situasjoner, grunnleggende prinsipp for formidling av praktiske og teoretiske emner og hvordan situasjoner og erfaringer kan utnyttes til læring individuelt og i grupper.
- Tilpassing av progresjon og innhold til ulike deltakere.
- Tilbakemelding og evaluering.
- Kommunikasjon og ledelse på skredkurs.
- Konflikthåndtering.

Veivalg, sikkerhet, risikofaktorer og ansvar.

- Deltakerne skal bevisstgjøres på sitt ansvar som ledere og kravene til å vurdere personer og grupper av personer.
- Deltakerne skal trenes i å begrunne turvalg/aktivitet ut fra gruppas sammensetning, terreng, utstyr og skiftende værforhold, og til å ivareta sikkerheten for kursdeltakere med ulike forutsetninger.
- Følgende skal tas opp spesielt:
 - Mønstre for veivalg (opp/ned) etter terrengtype, forhold og gruppas totale forutsetninger.
 - Kritiske faktorer i vurdering av kursgrupper.
 - Hvordan menneskelige faktorer kan påvirke beslutninger både individuelt og i grupper
 - Risikobevissthet, menneskelige feil og muligheter til å fange opp feil, preventivt tenkesett, gradvis erfaringsoppbygging og mønstergjenkjenning.
 - Når, og for hvem, er kunnskap om – og bruk av regelbaserte metoder tilstrekkelig?

- Kommunikasjon, løpende kameratsjekk og samarbeid i turfølge.
- Forberedelse på uforutsette hendelser, uforutsett overnatting ute etc.
- Generelle risikofaktorer i vinterfjellet, ulykkesstatistikk
- Krav til valg av sted for instruksjon og øvelser.
- Egenansvar og instruktøransvar.

Metoder for vurdering av skredsannsynlighet som instruksjonsøvelser

Grunnleggende metoder bør være tema for instruksjonsøvelsene slik at deltakerne bevisstgjøres på valg av sted, situasjon og formidlingsform.

Kameratredning som instruksjonsøvelse

Deltakerne planlegger og gjennomfører øvelser som de ville gjort på grunnkurs. Samtidig drøftes hva som bør undervises i på grunnkurs, valg av sted for øvelser og hvordan ta vare på sikkerheten under øvelsene.

Norsk friluftslivstradisjon, naturvennlig ferdsel, verdier, normer og etikk

- Temaet bør berøre spørsmål knyttet til individuelt og felles ansvar under toppturer og ferdsel i mulig skredutsatt terreng.
- Rollemodeller i vinterfjellet og ulik sikkerhetspraksis, alvor kontra lek, sporløs ferdsel kontra tilrettelegging, ulike holdninger til naturbruk, tradisjoner i fjellsport og fjellbruk, og utstyrsutvikling.
- Naturvennlig ferdsel. Gjennom kurset skal kursdeltakerne få kunnskaper og ferdigheter innen naturvennlig ferdsel, og få forståelse for ulike måter å arbeide med dette temaet på et kurs.

Andre tema.

Dette er emner som tas opp i situasjoner ute, i pauser eller som presentasjoner på kveldsøker

- Instruktørens praktiske oppgaver før, under og etter et kurs (se instruktørveileder).
- Informasjon og kommunikasjon med kursdeltakere og andre
- Klær, mat og drikke – instruktørens ansvar?
- Førstehjelp (jf. metodekurset).
- Kjennskap til standarder, lover og regler og organisasjoner.

Nærmere om valg og bruk av arbeidsmåter

Gjennom hele kurset skal deltakerne trenes i å vurdere hvordan de ulike læringsemnene bør formidles på et skredkurs:

Hvor? (Vurdering av hvor undervisning av læringsemnet bør gjennomføres)

Hva? (Vurdering av hvilke enkeltelementer som inngår i læringsemnet)

Hvordan? (Valg av situasjon og pedagogisk arbeidsform – instruerende og/eller problemløsende)

Når? (Hvor bør læringsemnene plasseres i kurssammenhengen?)

Hvorfor? (Verdiforankret begrunnelse for hvert av de 4 første punktene)

Valg og bruk av situasjoner man treffer på eller skaper underveis bør være gjennomgående for kurset. Deltakerne må lære seg at de kan formidle ting uten at de nødvendigvis instruerer

kontinuerlig. Flere temaer kan tas opp til diskusjon om innhold og presentasjon, da dette vil stimulere til refleksjon og bevisstgjøre deltakerne.

Læringssituasjonene under instruktørkurset er ikke nødvendigvis de samme som egner seg på et grunnkurs. I en eller flere instruksjonsøvelser bør deltakerne gis i oppgave å tilpasse læringsemner for et grunnkurs, slik at de selv velger hvilke enkeltelementer som skal inngå, velger situasjon og pedagogisk arbeidsform, og gjennomfører emnet.

Ethvert læringsemne legges opp som en progresjon bygd opp av enkle og oversiktlige elementer slik at deltakerne har overskudd til å reflektere over det de skal gjøre. Velg egnede og ikke for ambisiøse øvingsområder/turer for å sikre dette overskuddet til å lære.

Hver dag bør oppsummeres ved at alle deltar i en erfaringsdeling på kvelden. De som har innehatt lederoppgaver, bidratt med leksjoner eller presentasjoner evalueres spesielt (minst en positiv tilbakemelding og én utfordring fra alle deltakere og instruktører).

Forberedelse til neste dag bør også være et naturlig element i kveldsøkta. Dette er rutiner deltakerne bør ta med seg i sin videre instruktørrolle.

3.3.3.3 *Vurdering*

Deltakerne skal få en løpende, muntlig vurdering underveis i kurset. Sluttvurdering skal gis i en personlig samtale med hver enkelt deltaker.

Deltakeren skal oppfordres til selv å gjøre seg opp en mening om sine sterke og svake sider som instruktør. Kandidatene skal vurderes ut fra følgende punkt: Sikkerhet, egenferdighet, formidlingsevne og lederskap.

Kandidatene skal vurderes til bestått eller ikke bestått, og kursleder skal gi en skriftlig og begrunnet vurdering som føres inn i kandidatens loggbok.

Endelig godkjenning som skredinstruktør 1 gis etter bestått veilederkurs og når skjema for registrering i instruktørregisteret er sendt inn.

3.3.4 *Gjennomføring av metodeseminar skred*

Rammene for seminaret er beskrevet i kapittel 2.7.7 Rammer for metodeseminar skred. Her beskrives innholdet i kurset i detalj.

3.3.4.1 *Mål*

Seminaret skal gi deltakerne dypere innblikk i og forståelse av metoder for vurdering av skredfare, bevegelsemønstre og/eller kameratredning og evne til å beherske og vurdere disse.

Formål

Seminaret skal gi anledning til øving på og diskusjon om metoder, og gjennom dette gi deltakerne bredt innblikk i fortrinn og ulemper ved ulike metoder i gitte situasjoner. Seminaret skal gi deltakerne en gjensidig, faglig oppdatering og bidra til at et enhetlig metodesett praktiseres likt på alle instruktørkurs etter Nasjonal standard.

Seminaret skal også være et forum for å utveksle erfaringer med andre instruktører. Det ventes at deltakerne er aktive i diskusjoner og selv bidrar til innhold og gjennomføring.

Læringsmål

Seminaret skal gi deltakerne anledning til å bruke og drøfte metoder for vurdering av skredfare og

videregående kameratredning. Deltakerne skal gis utdypende kunnskap om standardmetodene brukt på grunnkurs/instruktørkurs etter Nasjonal standard.

Deltakerne skal kunne gjøre rede for hvorfor disse metodene er valgt, og de skal selv vise gode ferdigheter i bruk av metodene.

Deltakerne skal i tillegg kunne bedømme hvordan ulykker kan og bør forebygges, både generelt og spesielt i forbindelse med kurs, organiserte skiturer og uorganiserte vennegrupper på topptur.

3.3.4.2 Temaliste

- Prøving og drøfting av metoder for å gripe og forstå de tre skredfaktorene: terreng, forhold og menneske.
- Prøving og drøfting av metoder for kameratredning.
- Improvisert redning i komplekse situasjoner.
- Prøving og drøfting av metoder for skredvarsling – internasjonalt, regionalt og lokalt.
- Prøving og drøfting av metoder for risikoreduserende adferd og tiltak i skredterreng.
- Ulykkesforebyggende arbeid, med spesiell vekt på analyse av risikofaktorer, tiltak for å redusere faren for feilvurdering og konsekvenser av feilvurdering.
- Ansvar for egen og deltakers sikkerhet skal drøftes.
- Valg av område for redningsøvelser og snødekkeundersøkelser.
- Ansvar og opptreden ved ulykker på kurs eller under fellesturer/føring.
- Varsling og organisering ved ulykke.
- Innføring i den organiserte redningstjenesten og hvordan en redningsaksjon organiseres og gjennomføres.
- Førstehjelp.
- Etikk, sikkerhet og ansvar, jf. veilederkurset.

Vektlegging og rekkefølge av temaene

Det bør ikke være nødvendig å gå like dypt inn i alle tema på lista. Deltakernes kompetanse må i stor grad bestemme hvilke temaer som kan tas summarisk og hvilke man må gå grundigere inn på.

3.3.4.3 Vurdering

Deltakerne skal få en løpende, muntlig vurdering underveis i seminaret. Sluttvurdering skal gis i en personlig samtale med hver enkelt deltaker. Deltakeren skal oppfordres til selv å gjøre seg opp en mening om sine sterke og svake sider som instruktør. Kandidatene skal vurderes ut fra følgende punkt: Sikkerhet, egenferdighet, formidlingsevne og lederskap. Kandidatene vurderes til bestått eller ikke bestått, og kursleder skal gi en skriftlig og begrunnet vurdering som føres inn i kandidatens loggbok.

For kandidater til nivå 2 skal det på redningsdelen legges avgjørende vekt på hensiktsmessig og troverdig innsats i redningsarbeid. Deltakere som viser lav egenferdighet og/eller liten forståelse for sikkerhet og metoder skal ikke anbefales som skredinstruktør 2.

For kandidater til regodkjenning på nivå 1 skal det minst dokumentere ferdigheter tilsvarende de som skal til for å bestå veilederkurs skred.

3.4 Innhold i instruktørkurs og assistentpraksis førstehjelp for friluftsliv

Her presenteres kursplaner for instruktørkursene og assistentpraksis i førstehjelp for friluftsliv.

3.4.1 Gjennomføring av metodekurs førstehjelp for friluftsliv

Rammene for kurset er beskrevet i kapittel 2.8.2 Rammer for metodekurs førstehjelp for friluftsliv. Her beskrives innholdet i kurset i detalj.

Krav til kurssted

Kurset må gjennomføres i et relevant naturmiljø. Det bør være mulighet for undervisning både inne og ute.

Kursgjennomføring

Metodekurset har fokus på læring gjennom praksis, refleksjon og veiledning. Teoretiske momenter undervises i tilknytning til praktisk gjennomføring der det naturlig passer inn, slik at det er en tydelig sammenheng mellom teori og praksis. Deltakerne har en aktiv rolle i kurset med forhåndsstilte oppgaver tilknyttet læringsmålene for kurset. Undervisningen må være kunnskapsbasert gjennom studier eller fagartikler.

Sikkerhet

Ved gjennomføring av kurset er det et mål at ingen skal bli skadet eller eksponert for potensiell skade. Kursleder og medinstruktører skal kjenne til og følge arrangørens retningslinjer for helse-, miljø og sikkerhet.

3.4.1.1 Mål

Formål

Metodekursets formål er å heve førstehjelpskompetansen til hver enkelt instruktørkandidat, sikre kunnskapsbasert praksis og i felleskap enes om hvilke praktiske metoder som kan anvendes i undervisning av NF førstehjelp for friluftsliv. Videre skal kandidaten utvikle kunnskap om læring og undervisning innen førstehjelp for friluftsliv.

Læringsmål

Når de følgende læringsmål leses, ta utgangspunkt i at setningen begynner slik:

***Etter endt metodekurs skal deltakerne**

Metodekurs		
	LÆRINGSMÅL	RELATERTE DELMÅL
A	Inneha erfaring og forståelse for norsk friluftsliv og tur etter evne, samt ha kjennskap til NF.	<ul style="list-style-type: none">• Ha god kunnskap om turplanlegging med risikovurdering og skadeforebyggende arbeid.• Kjenne til hvordan man kan planlegge og gjennomføre ferdsløp i områder der akutt helsehjelp ikke er umiddelbart tilgjengelig, eller der vær, terreng, mobildekning eller andre faktorer vanskeliggjør redning.• Kunne reflektere over sporløs ferdsløp.
B	Ha erfaring med og selvstendig kunne vurdere sikkerhet i et	<ul style="list-style-type: none">• Kunne gjøre rede for hvordan man kan skape overblikk i en situasjon og hvorfor dette er viktig.

	naturmiljø samt ha kjennskap til skadestedsledelse på tur.	<ul style="list-style-type: none"> • Kunne gjøre rede for situasjonsvurdering med fokus på egensikkerhet, gruppens sikkerhet og ledelse og kunne iverksette sikkerhetstiltak. • Kunne gjennomføre enkel skadestedsledelse på tur i en kompleks situasjon.
C	Kjenne til varslingsrutiner.	<ul style="list-style-type: none"> • Kunne redegjøre for hva som er hensiktsmessig informasjon å dele ved varsling. • Ha kjennskap til nødsentralene og hvordan de opererer og samarbeider. • Ha kjennskap til varslingsverktøy.
D	Beherske livreddende førstehjelp for friluftsliv.	<ul style="list-style-type: none"> • Kunne redegjøre for og drøfte prioritering av tiltak i systematisk pasientundersøkelse og livreddende førstehjelp. • Beherske livreddende tiltak, med fokus på momentene i Førstehjelpstriangelet. • Beherske anvendelse av Førstehjelpstrianglet i undervisning. • Kunne lede en diskusjon knyttet til kontekstuelle utfordringer ved livreddende førstehjelp ute. • Kunne lede en diskusjon knyttet til hjerte-lungeredning med begrensede ressurser. • Kunnskap om hvordan man innhenter evidensbasert og oppdatert kunnskap om beste praksis innen grunnleggende førstehjelp for friluftsliv.
E	Ha kunnskap om undersøkelse og stabilisering av relevante skader og tilstander knyttet til friluftsliv.	<ul style="list-style-type: none"> • Kunne formidle kunnskap om skademekanikk ved fall, snøskred, drukning, kulde, varme og kullos. • Inneha faglig kompetanse og innsikt for å kunne ivareta skadde personer, med fokus på følgende tilstander: <ul style="list-style-type: none"> ○ Bevisstløse personer (eks. kullosforgiftning) ○ Nedkjøling. ○ Hode-, nakke- og ryggskader. ○ Brudd, bekkenbrudd, ankelforstuing og skulder ut av ledd. ○ Brannskader og frostskaader. • Ha kjennskap til håndtering av følgende akutte medisinske tilstander: <ul style="list-style-type: none"> ○ Hjerneslag. ○ Brystsmerter/hjerteinfarkt. ○ Allergiske reaksjoner. ○ Epilepsi. ○ Diabetes. ○ Astma. ○ Infeksjon.

F	Ha kunnskap om enkel smertelindring i en friluftslivssituasjon.	<ul style="list-style-type: none"> • Kunne redegjøre for smertelindring i form av ikke-medikamentelle tiltak. • Beherske enkel håndtering av reseptfrie medikamenter, og kjenne til potensielt skadelige bivirkninger og viktigheten av pasientens egenbestemmelse rundt medisinbruk.
G	Kunne gjøre rede for behov og metoder ved pasientovervåking i et naturmiljø.	<ul style="list-style-type: none"> • Beherske metoder for å sikre at pasienten blir tilstrekkelig skjermet for vær og vind i et utemiljø, og gjøre rede for nødvendighet og effekt. • Kunne gjøre rede for nødvendighet av kontinuerlig revurdering av tidligere tiltak. • Ha kunnskap om bakgrunn for når mat og drikke ikke bør gis.
H	Kunne problematisere evakuering og dermed kunne forutse utfordringer knyttet til dette i en friluftslivssituasjon.	<ul style="list-style-type: none"> • Ha kunnskap om redningstjenestens oppbygning. • Ha kunnskap om samhandling med redningstjenesten, og kunne problematisere dette i en redningssituasjon. • Ha kunnskap om samhandling med helikopter. • Beherske ulike metoder for forflytning av skadet pasient, og kunne drøfte om forflytning er hensiktsmessig.
I	Beherske sikkerhets- og førstehjelpsutstyr i friluftsliv	<ul style="list-style-type: none"> • Beherske aktuelt sikkerhet- og førstehjelpsutstyr • Kunne diskutere hva som er nødvendig førstehjelpsutstyr på forskjellige type turer, og egnet utstyr for forebygging av ulykker og skader.
J	Ha kunnskap om viktige psykologiske aspekter rundt hendelser som kan ramme en gruppe i en friluftslivssituasjon.	<ul style="list-style-type: none"> • Ha kjennskap til hvordan en selv reagerer under stress, der man må handle og ta beslutninger. • Ha kjennskap til gruppehåndtering under og etter en hendelse. • Ha kunnskap om vanlige reaksjoner rett etter og i tiden som kommer etter en ulykke eller større hendelse. • Ha kjennskap til hvem som kan bistå i håndtering av psykologiske reaksjoner etter større hendelser og ulykker.
K	Kjenne til hvordan læring foregår innen førstehjelp for friluftsliv.	<ul style="list-style-type: none"> • Kjenne til et utvalg av undervisning- og formidlingsmetoder for enkel og forståelig formidling av førstehjelp. • Kjenne til hvordan vi lærer gjennom å gjøre og reflektere over det vi gjør, og vise dette gjennom eksempler. • Kunne være en del av en gruppe og ha grunnleggende forståelse av gruppedynamikk og læringsmiljø. • Kunne stille spørsmål som bidrar til læring.

3.4.1.2

3.4.1.3 *Vurdering*

Underveis i kurset skal deltakerne få løpende, muntlig tilbakemelding om sin praksis, ferdigheter og kunnskap innen læringsmålene.

Ved kursets avslutning gjennomføres en skriftlig og muntlig evaluering opp mot læringsmålene, og som gir konkret veiledning til videre egenutvikling. Deltakere med manglende ferdigheter og kompetanse innen læringsmålene ved kursslutt må få konkret beskjed om hva som må forbedres før eventuell videre utdanning. Evalueringene skal føres inn på evalueringsskjema i kandidatens loggbok.

3.4.2 Gjennomføring av assistentpraksis for førstehjelpsinstruktør 1

Rammene for assistentpraksisen er beskrevet i kapittel 2.8.3 Rammer for assistentpraksis for førstehjelpsinstruktør 1. Her beskrives mål og innhold i assistentpraksisen.

3.4.2.1 Mål

Formål med praksisen

Formålet er å sikre videre kompetanseutvikling hos kandidaten gjennom å få observere andre instruktører på kurs og ved å bidra i undervisning. Kandidaten skal gjennom observasjon og praksis få en innføring i hvordan et grunnkurs er bygd opp, hvordan rekkefølgen på de ulike læringsmomentene bør være, samt hvordan formidle førstehjelp for friluftsliv til kursdeltakere (didaktikk). Kandidaten skal bidra i kursgjennomføringen og gjennomføre konkrete undervisningsoppgaver under observasjon av sertifisert NF førstehjelpsinstruktør. Veilederen skal gi instruktørassistenten løpende og konkret vurdering i løpet av praksisen. Instruktørassistenten skal gis rom for egen utvikling gjennom praksisen.

Læringsmål

Når de følgende læringsmål leses, ta utgangspunkt i at setningen begynner slik:

***Etter endt assistentpraksis skal deltakerne**

Assistentpraksis	
LÆRINGSMÅL	RELATERTE DELMÅL
A Kunne anvende den didaktiske relasjonsmodellen i planlegging og gjennomføring av kurs	<ul style="list-style-type: none"> • Ha bidratt i planlegging og gjennomføring av kurs gjennom å anvende den didaktiske relasjonsmodellen. • Ha tilegnet segerfaring med kursplanlegging sammen med annen instruktør.
B Ha god kunnskap om og selvstendig beherske å organisere, gjennomføre, veilede, evaluere og skape refleksjon ved undervisning	<ul style="list-style-type: none"> • Selvstendig ha organisert, gjennomført, veiledet, evaluert og skapt refleksjon i undervisning i minimum to av emnene i kurset.
C Ha god kunnskap om og selvstendig beherske å konkretisere og tilpasse undervisningen i forhold til deltakernes forutsetninger	<ul style="list-style-type: none"> • Kjenne til hvordan en kan kartlegge deltakernes kompetanse og tilpasse sin undervisning deretter.

D	Ha god kunnskap om og selvstendig beherske kursgjennomføring og undervisningsmomenter ved kursgjennomføring	<ul style="list-style-type: none"> • Ha kjennskap til momenter som instruktør- og deltagerrolle, gruppedynamikk, forventningsavklaring, motivasjonsfaktorer, og positive læringsopplevelser, etc.
E	Ha god kunnskap om og selvstendig beherske veiledning i Førstehjelpstrianglet	<ul style="list-style-type: none"> • Kjenne til hvordan en kan anvende Førstehjelpstrianglet i undervisning. • Tilegnet seg økt fagkunnskap om momentene i Førstehjelpstrianglet.
F	Ha god kunnskap om og selvstendig beherske veiledning i temaene på NF grunnkurs førstehjelp for friluftsliv	<ul style="list-style-type: none"> • Tilegnet seg erfaring og inspirasjon til undervisning av temaer i NF grunnkurs førstehjelp for friluftsliv. • Tilegnet seg økt selvstendighet og fagkunnskap innen temaer i NF grunnkurs førstehjelp for friluftsliv.
G	Ha god kunnskap om og selvstendig beherske å veilede i skadeforebyggende arbeid ved friluftsliv	<ul style="list-style-type: none"> • Ha kunnskaper om hvordan en kan jobbe på kurs med skadeforebyggende arbeid ved friluftsliv.
H	Ha god kunnskap om og selvstendig kunne reflektere om egen og andres rolle i en undervisningssituasjon	<ul style="list-style-type: none"> • Ha tilegnet seg økt forståelse for instruktørrollen, samt deltagerens og gruppens betydning ved undervisning. • Ha tilegnet seg kunnskaper om ansvar og muligheter for å skape et godt og trygt læringsmiljø. • Ha reflektert over samarbeid med andre instruktører på førstehjelpskurs.
I	Utvide selvinnsett som grunnlag for læring og utvikling som instruktør i fagfeltet førstehjelp for friluftsliv	<ul style="list-style-type: none"> • Forstå og etterleve prinsippet kurs etter evne og forhold. • Kjenne egne styrker og begrensninger og kunne være åpen om disse i et kursfelleskap. • Kunne reflektere over egen læring og undervisning, sette egne læringsmål og finne ut hvordan en kan jobbe for å nå disse målene.

3.4.2.2 Vurdering

Assistenten skal få en løpende, muntlig tilbakemelding underveis i praksisen. Utfordringer gitt på metodekurs skal følges opp særskilt. Etter endt kurs skal assistenten få en skriftlig og muntlig evaluering opp mot læringsmålene for assistentpraksis og konkret veiledning til videre egenutvikling. Evalueringene skal føres inn på evalueringsskjema i kandidatens loggbok. Kandidaten skal være sett, vurdert og anbefalt videre før opptak til veilederkurs.

3.4.3 Gjennomføring av veilederkurs førstehjelp for friluftsliv

Rammene for kurset er beskrevet i kapittel 2.8.4 Rammer for NF veilederkurs førstehjelp for friluftsliv. Her beskrives innholdet i kurset i detalj.

Krav til kurssted

Kurset må gjennomføres i et relevant naturmiljø. Det bør være mulighet for undervisning både inne og ute.

Kursgjennomføring

Målet med veilederkurs for friluftsliv er å heve deltakerens kompetanse innen friluftslivsdidaktikk.

Dag 1 av kurset består av undervisning i friluftslivsdidaktikk og planlegging av NF dagskurs førstehjelp for friluftsliv. Dag 2 av kurset består av gjennomføring NF dagskurs førstehjelp for friluftsliv, der instruktørkandidatene i samarbeid planlegger, gjennomfører og evaluerer undervisningen. Det anbefales at dette gjøres med reelle deltakere.

I tillegg gjennomføres sluttevaluering av hver enkelt instruktørkandidat.

Sikkerhet

Ved gjennomføring av kurset er det et mål at ingen skal bli skadet eller eksponert for potensiell skade. Kursleder og medinstruktører skal kjenne til og følge arrangørens retningslinjer for helse-, miljø og sikkerhet.

3.4.3.1 Mål

Formål

Kurset har som mål å bevisstgjøre og forberede deltakerne på rollen som førstehjelpsinstruktør og ansvaret som følger med. Kurset tematiserer friluftslivsdidaktikk og undervisning av førstehjelp for friluftsliv. Veilederkurset skal også være en praktisk eksamen, hvor deltakerne skal vise at de har den nødvendige kompetansen innen undervisning av førstehjelp for friluftsliv.

Læringsmål

Når de følgende læringsmål leses, ta utgangspunkt i at setningen begynner slik:

***Etter endt veilederkurs skal deltakerne**

Veilederkurs		
	LÆRINGSMÅL	RELATERTE DELMÅL
A	Ha god kunnskap om Norsk fjellsportforum og friluftsliv i Norge.	<ul style="list-style-type: none">• Kunne gjøre rede for Norsk Fjellsportforum og nasjonal standard.• Kjenne til friluftslivsutøvelse i Norge.• Ha kjennskap til relevant lovverk, plikter og normer for HMS i friluftsliv.
B	Ha god kunnskap om og beherske veiledning av førstehjelp for friluftsliv.	<ul style="list-style-type: none">• Kunne anvende Førstehjelpstrianglet og kjenne til andre undersøkelse- og behandlingsmetoder innen førstehjelp.

		<ul style="list-style-type: none"> • Kunne anvende den didaktiske relasjonsmodellen og filtermodellen i planlegging, gjennomføring og vurdering av kurs. • Kjenne til ferdighetsmodellen som utgangspunkt for å legge til rette for undervisning for ulike deltakere. • Kunne vurdere og velge hensiktsmessig undervisningsmetoder ved kurs i førstehjelp for friluftsliv, og kunne legge til rette for læring gjennom erfaring og refleksjon. • Kunne se teori og praksis i sammenheng i arbeid med førstehjelp for friluftsliv. • Kjenne til sentrale prinsipper for å skape godt læringsmiljø og fungerende grupper. • Kunne anvende prinsipper for ivaretagelse av HMS på kurs. • Kunne samarbeide med arrangør og andre kursledere for å planlegge, gjennomføre og vurdere kurs
--	--	---

3.4.3.2 Vurdering

Deltakerne skal få en løpende, muntlig vurdering underveis i kurset. Sluttevaluering skal gjennomføres som en personlig samtale med hver enkelt deltaker.

Deltakeren gjennomfører egevaluering innen læringsmålene for veilederkurs og metodekurs, samt innen sikkerhet og lederskap. Evalueringen presenteres for kursledere og skal være et hjelpemiddel for videre utvikling.

Kandidatene skal vurderes til bestått eller ikke bestått, og kursleder skal gi en skriftlig og begrunnet evaluering som føres inn i kandidatens loggbok.

Endelig godkjenning som NF førstehjelpsinstruktør 1 gis etter bestått veilederkurs og når skjema for registrering i instruktørregisteret er sendt inn.

Ved ikke godkjent veilederkurs kan kandidaten få delta på nytt metode- eller veilederkurs etter anbefaling fra kursleder og etter å ha fulgt opp tilbakemeldinger. NF veilederkurs må være bestått for endelig sertifisering.

3.4.4 Anbefalt litteratur

- Kursmater for NF dagskurs og grunnkurs førstehjelp for friluftsliv.
- Medisinske retningslinjer fra Norsk Resuscitasjonsråd. www.nrr.org
- Medisinske retningslinjer fra Nasjonal kompetansetjeneste for traumatologi (NKT-Traume). www.nkt-traume.no

- Publiserte artikler ved Fjellmedisinsk forskningsgruppe, UiB. www.uib.no/fg/fjellmedisin
- Publiserte artikler ved ICAR MedCom. www.icar-med.com
- Håndbok for kursledere og kursarrangører, Den Norske Turistforening. S 21-23, sammenheng mellom læring og evaluering. S. 37-43, Ledelse, undervisning og læring på turlederkurs.
- Førstehjelp på tur. Fjell-, høyde- og reisemedisin. Fri Flyt AS, 3 utg. 2019.

3.5 Felles for alle disipliner

3.5.1 Praksis på instruktørkurs

For å kunne bli godkjent som instruktør på nivå 2 kreves praksis som medinstruktør på instruktørkurs i den aktuelle disiplinen.

3.5.1.1 Formål med praksisen

Instruktørkurspraksisen skal gi en innføring i hvordan instruktørkursene er bygd opp og gjennomføres. Man skal være med på å vurdere instruktørkurskandidater og lære hvordan dette gjøres, hvordan man gir tilbakemeldinger og gjennomfører vurderingssamtale.

3.5.1.2 Opptakskrav

Godkjent instruktør som tilfredsstill minimumskravene til medinstruktør på det instruktørkurset hvor praksisen skal gjennomføres.

Instruktørkurspraksisen kan gjennomføres ved å være medinstruktør på instruktørkurset, eller ved å delta i tillegg til kursleder og medinstruktører.

3.5.1.3 Krav til arrangøren

Arrangøren må forsikre seg om at alle de formelle kravene for at slik praksis kan gjennomføres er på plass, samt at kandidaten har vist et høyt metodemessig nivå og en god formidlingsevne på de kursene kandidaten har instruert på før praksisplass tildeles.

Noen arrangører gir slik praksisplass ulønnet uten at det er behov for praksiskandidaten målt opp mot deltakerantallet på kurset. Også i disse tilfellene skal praksiskandidaten regnes som en fullverdig medinstruktør på kurset med det ansvar som medfølger dette.

3.5.1.4 Krav til gjennomføring av praksisen

Kursleder har ansvar for oppfølging av praksiskandidaten. Dette innebærer følgende.

- Kursleder og praksiskandidat skal ha en samtale i forkant av kurset der det praktiske kursopplegget blir gjennomgått, samt at roller og fordeling av oppgaver avklares og spesifikt hva som forventes av praksiskandidaten i løpet av kurset.
- Hensikten med praksisen er både å lære hvordan instruktørkurs gjennomføres i sin helhet, samt å vise sine formidlingsevner på et faglig høyt nivå som er tilpasset instruktørkurskandidater, og kandidaten skal få tilbakemelding på sin egen praksis. Kursleder må derfor sørge for at kandidaten er under oppsyn under de ulike øktene slik at kursleder har grunnlag for å vurdere praksisen. Kursleder skal også veilede praksiskandidaten underveis, samt gi løpende muntlig vurdering.
- Praksiskandidaten skal i løpet av praksisen vise driv, initiativ, høyt faglig nivå, god formidlingsevne og vurderes på skikkethet når det gjelder å utdanne instruktører.
- Praksiskandidaten skal gi innspill og bidrag, samt kunne ta initiativ i vurderingssamtalene for instruktørkursdeltakerne på slutten kurset.
- Praksiskandidaten og kursleder skal etter endt kurs gjennomføre en samtale der praksiskandidaten får muntlig tilbakemelding på sin egen praksis. Vurderingen skal også føres inn skriftlig i NFs loggbok/vurderingsskjema.

3.5.1.5 Vurdering

Underveis i instruktørkurspraksisen får kandidaten løpende muntlig tilbakemelding fra kursleder. Etter endt kurs skal assistenten få en skriftlig og muntlig vurdering som gir konkret veiledning til

videre egenutvikling. De konkrete vurderingene skal føres inn på evalueringsskjema i kandidatens loggbok.

3.5.2 Instruktørseminar

Seminaret er obligatorisk for instruktører som ønsker å videreutdanne seg til kursledere på instruktørkurs. Deltakelse på instruktørseminar er også krav for regodkjenning på nivå 2. Instruktørseminaret skal gi deltakerne en faglig basis for å lære bort formidlingsteknikk og ledelse.

3.5.2.1 Formål med seminaret

Seminaret skal gi deltakerne innsikt i pedagogikk og didaktikk knyttet til fjellsport, og en anledning til å drøfte kursleders rolle, ansvar og oppgaver i lys av seminardeltakernes egen praksis. Pedagogiske, sikkerhetsmessige og sosiale sider av kurslederrollen skal belyses. Deltakerne skal bevisstgjøres om veiledning og vurdering av instruktørkandidater. Seminaret skal også være et forum hvor instruktører får en faglig oppdatering gjennom å utveksle erfaringer med andre instruktører.

3.5.2.2 Læringsmål

Etter seminaret skal deltakerne kunne drøfte hvordan instruktører kan settes i stand til å gi kursdeltakere en kompetent, sikker og inspirerende innføring i faget sitt. Deltakerne skal kunne reflektere over alle sider ved instruktørens ansvar og oppgaver, og ha et bevisst og ansvarlig forhold til veiledning og vurdering av instruktørkandidater.

3.5.2.3 Opptakskrav

Nåværende eller tidligere godkjent NF-instruktør.

3.5.2.4 Krav til arrangør

Arrangøren skal ha godkjenning som NF-arrangør på nivå 2 innen minst en disiplin. Seminaret kan også arrangeres av NF.

3.5.2.5 Krav til kursleder

Kursleder på instruktørseminaret skal være godkjent som instruktør 2 innen minst en disiplin, eller fjellkursleder.

3.5.2.6 Krav til medinstruktør

Medinstruktør skal minst være godkjent instruktør 1 innen minst en disiplin.

3.5.2.7 Rammer og varighet for instruktørseminaret

- Kan arrangeres spesifikt for en disiplin, eller som felles seminar for klatre-, bre- og skredinstruktører
- Varighet minimum 20 timer fordelt på minimum 3 dager
- Deltakerne skal hver for seg eller i grupper gis ansvar for å forberede ulike deltema

3.5.2.8 Temaliste

Innholdet i seminaret skal bygge på deltakernes egenerfaring som instruktør og bestå av teori med didaktiske øvelser, vekslende mellom teori, praksis, refleksjoner og diskusjon.

- Ledelse og veiledning
- Pedagogikk; krav til læringsmiljø og progresjon, valg og bruk av arbeidsmetoder og læringssituasjoner
- Kommunikasjon og formidling
- Tilbakemelding og evalueringssmåter i positive og kritiske sammenhenger

- Gruppeprosesser og læringsmiljø, personlige relasjoner i kurssammenheng
- Sikkerhet under opplæring; risikovurdering og risikohåndtering
- Kulturformidling, norsk friluftslivstradisjon
- Organisering og ledelse av kurs, kursleders ansvar og plikter, informasjon
- Kursopplegg, struktur og gjennomføring
- Menneskelige feil og tiltak for å forebygge ulykker
- Instruktørsamarbeid, evaluering
- Nasjonal standard og andre standarder, forskjellige utdanningssystemer
- Lovverk

Vektlegging og rekkefølge av temaene

Det bør ikke være nødvendig å gå inn i alle tema på lista. Deltakernes kompetanse må i stor grad bestemme hvilke temaer som kan tas summarisk og hvilke man må gå grundigere inn på. Kursledelse, pedagogikk og sikkerhet skal prioriteres.

3.5.2.9 Vurdering

Seminaret skal være et faglig forum der det ventes at alle deltakerne er aktive i diskusjoner og bidrar til innhold og gjennomføring. Deltakerne skal kunne få tilbakemeldinger til sin egen praksis og sine egne erfaringer gjennom diskusjoner med andre deltakere og seminarledere. Det gis ingen formell vurdering av deltakerne, men arrangøren skal utstede et bevis på deltakelse.

Del 4: Arrangørgodkjenning

4.1 Godkjenning av NF-arrangører

4.1.1 Generelt

For å få rettigheter til bruk av Norsk Fjellsportforums navn og logo, eller for å arrangere instruktørkurs for NF-instruktører, må arrangører godkjennes av NF. Arrangørgodkjenning kan gjøres på to nivåer.

- arrangørnivå 1 (grunnkursnivå) gir arrangøren godkjenning til å kunne benytte Norsk Fjellsportforums navn og logo i markedsføringen av fjellsportarrangementer på grunnkursnivå, og å arrangere grunnkurs som følger Norsk Fjellsportforums grunnkursmaler. Dette gjelder kun de/den disiplinen(e) arrangøren er godkjent innen.
- arrangørnivå 2 (instruktørkursnivå) gir arrangøren godkjenning til å gjennomføre Norsk Fjellsportforums instruktørkurs og seminarer (instruktørkursene). Dette gjelder kun de/den disiplinen(e) arrangøren er godkjent innen.

En arrangør kan søke om godkjenning innen alle disipliner (klatring, bre, skred og førstehjelp), eller bare innen en eller to på hvert arrangørnivå. Ny søknad må sendes til NF og godkjennes dersom arrangøren ønsker NF-godkjenning for flere disipliner enn opprinnelig godkjenning gjelder for, samt når arrangører med godkjenning på arrangørnivå 1 ønsker å få godkjenning på arrangørnivå 2.

Bare arrangører som er medlemmer av NF og godkjent på arrangørnivå 2, kan utdanne og godkjenne instruktører i henhold til NFs krav. Arrangører av bre-, klatre-, skred- og førstehjelpsinstruktørkurs er ansvarlig for at kandidater fra egne kurs får tilbud om foreskrevet praksis innen rimelig tid etter gjennomført kurs. Arrangører må etter gjennomførte instruktørkurs informere deltakerne om at søknad om godkjenning må sendes inn gjennom brattkompetanse.no.

NFs arrangørgodkjenning kan trekkes tilbake umiddelbart hvis arrangøren bryter NFs regler for godkjenning. Tillatelsen til å godkjenne instruktører kan trekkes tilbake med ett års varsel, hvis NF finner grunn til å endre standarden, innføre nye krav eller at andre forhold gjør dette nødvendig.

4.1.2 Arrangørens plikter

Arrangører som tildeles godkjenning som arrangør forplikter seg til

- å benytte kun NF-godkjente instruktører og kursledere innen aktuell disiplin,
- å følge NFs regelverk.
- hvert år sende inn ferdig utfylt "rapporterings skjema for arrangører i fjellsport".

4.1.3 Dokumentasjon

Søknader om godkjenning som arrangør skal skje på NFs arrangørsøknadsskjema. Krav til arrangører på ulike nivå og dokumentasjon som skal framlegges i forbindelse med søknaden er gitt under.

4.1.3.1 Godkjenning som fjellsportarrangør (arrangørnivå 1)

Følgende krav/dokumentasjon må gis i forbindelse med søknaden:

- Arrangør må være betalende medlem av NF⁶.
- Beskrivelse av arrangøren/organisasjonen, herunder adresser, telefonnummer og epost.
- Navn, adresse, telefonnummer og epost på en faglig ansvarlig. Faglig ansvarlig må ha minimum 15 dagers instruktørerfaring fra grunnkurs innen den disiplinen det søkes om arrangørgodkjenning innen. Det kan være ulike faglige ansvarlige for ulike disipliner.
- Kursopplegg⁷ (detaljerte dagsplaner) for grunnkurs innen den disiplinen det søkes om godkjenning innen. Kursoppleggene som må være i tråd med NFs formålsparagraf. Skisser eksempel på detaljert dagsplan med lokal tilpasning i aktuelt område med alternativ for ulike forhold.
- Liste med navn på aktuelle instruktører og kursledere med erfaring og godkjenningsnivå som er tilknyttet arrangøren.
- Rutiner for oppfølging av ulykker og nestenulykker og rapportering av slike skal dokumenteres.
- Arrangør må drive i samsvar med produktkontrollovens krav til tilbydere av forbrukertjenester og ha et opplegg for helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid (HMS) som tilfredsstiller minimumskravene i Internkontrollforskriften (Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter). Beskrivelse av rutiner for kvalitetssikring, internkontroll, helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid legges ved søknaden.

4.1.3.2 Godkjenning som arrangør av instruktørkurs (arrangørnivå 2)

NF-arrangører av instruktørkurs er gitt et stort ansvar, i det godkjenning av instruktører er delegert til disse. Det stilles derfor strengere krav til godkjenning av disse arrangørene, og søknad om godkjenning på nivå 2 må i tillegg til kravene for nivå 1 inneholde følgende:

- Navn, adresse, telefonnummer og e-post på en faglig ansvarlig. Faglig ansvarlig må minimum ha godkjenning som breinstruktør 2, klatreinstruktør 2 høyfjell, skredinstruktør 2, førstehjelpsinstruktør 2 eller fjellkursleder (avhengig av hvilken disiplin det søkes for).
- Kursopplegg (detaljerte dagsplaner) for instruktørkurs innen aktuell disiplin, som må være i tråd med NFs formålsparagraf.

4.1.3.3 Annet

Søkes det om godkjenning innen flere disipliner (bre/klatring/skred/førstehjelp), kan arrangøren ha en faglig ansvarlig for hver av disiplinene det søkes for. De faglig ansvarlige er NFs kontaktpersoner hos arrangøren når det gjelder faglige spørsmål. Endring av faglig ansvarlige skal meldes til NF. Arrangørene kan samarbeide om utvikling av kursopplegg og arrangering av kurs. Imidlertid skal bare én av arrangørene være faglig ansvarlig overfor NF. Dokumentasjon av kursopplegg, materiell o.l. behandles av NF som arrangørens eiendom, og skal kun benyttes i forbindelse med saksbehandlingen i NF.

⁶ Dersom arrangør på søknadstidspunktet ikke er medlem av NF ses arrangørsøknaden som innmelding i NF, og ordinær medlemsavgift for inneværende år vil bli fakturert. Dersom arrangørsøknaden godkjennes, vil det mellomværende for avgiften for arrangørmedlemskap bli fakturert.

⁷ NFs grunnkursmaler er ikke dokumentasjonen som etterspørres her, men de kan være til hjelp for å utarbeide kursopplegg.

4.1.4 Annullering av kurs og godkjenning

NF kan i ettertid annullere godkjenning av instruktørkurs hvis kurset ikke er i henhold til NFs formelle krav, dvs. hvis:

- instruktørene ikke har (gyldig) godkjenning iht. NFs kompetansestandard,
- det er for mange deltakere pr instruktør iht. NFs regler,
- det er for få instruktører på kurset iht. NFs regler,
- kurset ikke har lang nok varighet,
- kurset ikke gjennomføres iht. NFs formålsparagraf.

NF kan i ettertid annullere arrangørens godkjenning av en instruktør hvis godkjenningen ikke er i henhold til NFs formelle krav. Dette gjelder i tilfeller der:

- instruktøren har ikke gjennomgått de nødvendige instruktørkurs, eller ikke er godkjent, eller kursrapport fra instruktørkurs ikke foreligger,
- instruktøren er for ung, eller ikke har lang nok erfaring iht. NFs regler,
- instruktøren har ikke gjennomført instruksjonspraksis før veilederkurset der standarden krever det,
- godkjenningen ikke er i henhold til kravet om varighet,
- godkjenningen er ikke gjennomført av en godkjent NF-instruktør med den nødvendige kompetanse.

Enhver kan klage til NF på instruktørkurs eller godkjenninger som sies å være i henhold til NFs kompetansestandard. NF kan også sette i gang granskning på eget initiativ.

4.1.5 Kurs og arrangementer

NF-godkjente arrangører forplikter seg til å holde alle sine kurs innen klatring, breferdsel, skred og førstehjelp i henhold til produktkontrollovens krav til tilbydere av forbrukertjenester og i samsvar med kravene som er gitt i Nasjonal standard. For alle typer kurs i klatring og breferdsel skal det bare brukes instruktører som er godkjent etter Nasjonal standard. Alle typer arrangementer skal ha en ansvarlig kurs- eller arrangementsleder. Det er arrangørens ansvar å sikre at det til enhver tid er tilstrekkelig kompetent personale til stede til å ivareta deltakernes sikkerhet og å håndtere enhver uønsket situasjon som måtte oppstå.

4.1.6 Rapportering

NF arrangører skal hvert år sende inn ferdig utfylt "rapporteringskjema for arrangører i fjellsport". Skjemaet finnes som vedlegg til standarden. En oversikt over hvilke arrangører som har tillatelse til å godkjenne instruktører i henhold til NFs kompetansestandard skal til enhver tid ligge tilgjengelig på Norsk Fjellsportforums nettsider.

4.2 Kompetansekrav ved arrangementer

For alle instruktørkurs og kvalifiserende seminarer er kompetansekravene til kursleder og medinstruktører beskrevet i rammene for hvert kurs/seminar som er beskrevet i Nasjonal standard.

For grunnkurs og andre arrangementer viser følgende oversikt hvilken kompetanse som kreves av instruktører og ledere ved de ulike arrangementene for at arrangementene skal tilfredsstille kravene i Nasjonal standard. Arrangøren skal påse at alle instruktører har nødvendig kompetanse for alle kurs og andre aktiviteter som avholdes. Arrangøren må forsikre seg om at instruktørene har tilstrekkelig erfaring fra samme type terreng og forhold som kursene og aktivitetene avholdes i.

4.2.1 Breføring

For føring på alle typer bre kreves godkjenning som breinstruktør 1. Dette innbefatter snødekt bre, blåis og turer i høyfjellet som ikke innbefatter klatring. For å føre under forhold der det kan oppstå skredfare, kreves grunnkurs skred.

En instruktørassistent (bre) uten gjennomført assistentpraksis kan virke som assistent sammen med godkjent breinstruktør på kurs eller føring, og kan føre eget taulag eller instruere kursdeltakere i umiddelbar nærhet av en breinstruktør.

En instruktørassistent (bre) med gjennomført assistentpraksis kan selvstendig føre taulag på snø eller i blåis på faste ruter med anviste sikringer etter spesiell opplæring ved å ha gått ruta sammen med brefører.

En instruktørassistent (bre) med gjennomført assistentpraksis kan med anbefaling fra assistentpraksis kvalifisere til opptak til veilederkurs bre.

4.2.2 Ikke-kvalifiserende brekurs

Instruktører på grunnkurs og videregående kurs på bre skal ha godkjenning som breinstruktør 1. Arrangøren vurderer når en breinstruktør 1 har tilstrekkelig erfaring som instruktør til å virke som kursleder. Minst 15 dagers instruktørpraksis er anbefalt.

4.2.3 Enkle klatrearrangementer

Enkle arrangementer med organisert aktivitet som ikke har preg av kurs, eksempelvis topptauing og rappelling på sportsklatrefelt som er sikret med borebolter, skal ha en faglig ansvarlig leder med instruktørgodkjenning på relevant nivå, klatreinstruktør 1 sport eller klatreinstruktør 1 lavland. Assisterende personale som ikke skal klatre selv, men bare bistå med sikring på topptau og liknende, skal ha dokumenterbare sikringsferdigheter, eksempelvis Brattkort.

4.2.4 Sportsklatrekurs

Instruktører på sportsklatrekurs hvor klatringen er begrenset til ½ taulengde med nedfiring fra snufeste, og hvor all klatring er sikret med borebolter (faste forankringer), skal ha godkjenning som klatreinstruktør 1 sport eller høyere. Arrangøren vurderer når en klatreinstruktør 1 sport har tilstrekkelig erfaring som instruktør til å virke som kursleder på slike klatrekurs. Minst 9 dagers instruksjonspraksis er anbefalt.

4.2.5 Ikke-kvalifiserende klatrekurs

Instruktører på alle klatrekurs og kameratredningskurs på naturlige sikringer i lavlandet, samt boreboltsikret klatring over flere taulengder, skal ha godkjenning som klatreinstruktør 1 lavland eller høyere. Instruktører på alle klatrekurs i høyfjellet skal ha godkjenning som klatreinstruktør 1 høyfjell eller høyere.

Arrangøren vurderer når en klatreinstruktør 1 lavland eller høyfjell har tilstrekkelig erfaring som instruktør til å virke som kursleder på klatrekurs. Minst 15 dagers instruktørpraksis er anbefalt.

4.2.6 Isklatrekurs

Kursleder og instruktører på isklatrekurs på fosser begrenset til en taulengde skal ha godkjenning som klatreinstruktør 1 lavland eller høyere og bestått isklatreinstruktørkurs.

Kursleder og instruktører på isklatrekurs på alle fosser over en taulengde skal være godkjent som klatreinstruktør 1 høyfjell med bestått isklatreinstruktørkurs, eller høyere.

Kursleder og instruktør på isklatreinstruktørkurs skal være godkjent klatreinstruktør 2 høyfjell med bestått isklatreinstruktørkurs, eller høyere. Både kursleder og instruktører skal ha minst 8 dagers erfaring som instruktør på isklatrekurs.

4.2.7 Føring på klatrefjell

Føring på klatreruter kan gjøres av godkjente klatreinstruktører på ruter som faller innenfor det arbeidsområdet instruktøren er godkjent for og med bruk av de metodene som inngår i kvalifiseringen på instruktørens nivå. Andre former for føring gir Nasjonal standard ingen formell kvalifisering for. Slike tilbud må vurderes innenfor rammene av arrangørens eget HMS-ansvar.

4.2.8 Ikke-kvalifiserende skredkurs

Kursleder og instruktører på grunnkurs skred (nordisk) skal ha godkjenning som skredinstruktør 1.

Kursleder og instruktører på grunnkurs skred (alpint) og videregående kurs skal ha godkjenning som skredinstruktør 1 (alpint).

Arrangøren vurderer når en skredinstruktør 1 har tilstrekkelig erfaring som instruktør til å virke som kursleder på skredkurs. Minst 15 dagers instruktørpraksis er anbefalt

4.2.9 Ikke-kvalifiserende kurs i førstehjelp i fjellet

Kursleder og instruktører på gagskurs og grunnkurs førstehjelp i fjellet skal ha godkjenning som førstehjelpsinstruktør 1. Arrangøren vurderer når en førstehjelpsinstruktør 1 har tilstrekkelig erfaring som instruktør til å virke som kursleder på førstehjelpskurs. Minst 6 dagers instruktørpraksis er anbefalt.